

Edgar Rice Burroughs

Šílený vědec na Marsu

THE MASTER MIND OF MARS

Copyright © 1927 Edgar Rice Burroughs, Inc.

Translation by Jan Kantůrek

Copyright © 1998 Edgar Rice Burroughs, Inc.

Illustrations by Zdeněk Netopil

Copyright © 1998 Edgar Rice Burroughs, Inc.

Layout by Pavel Štefan

Copyright © 1998 Edgar Rice Burroughs, Inc.

All rights reserved

BARSOOM™ and JOHN CARTER, WARLORD OF MARS™
are trademarks owned by EDGAR RICE BURROUGHS, INC.
and used by permission

ISBN 80-7185-185-X

Dopis

Helium, 8. června 1925

Drahý pane Burroughsi!

Bylo to koncem roku devatenáct set sedmnáct ve výcvikovém táboře pro důstojníky, kde jsem se na stránkách vaší knihy Princezna z Marsu poprvé seznámil s Johnem Carterem, vládcem Barsoomu. Ten příběh na mne udělal velký dojem, a zatímco rozumnější část mého já mě ujišťovala, že jde jen o nesmírně vynalézavé dílo spisovatelovy fantazie, jeho dokonalá věrohodnost pronikla do mého podvědomí a zakořenila v něm tak hluboce, že jsem začal snít o Marsu, o Johnu Carterovi a Dejah Thoris, o Tars Tarkasovi a Woolovi, jako by všichni byli spíše osobami z mých vlastních zážitků než výplody vaší představitivosti.

Je pravda, že v té době horlivých příprav nebylo na snění mnoho času, ale přesto se naskytly krátké okamžiky těsně předtím, než se mě večer zmocnil spánek, v nichž jsem si ony sny nechával zdát. Jaké to byly sny! Vždycky o Marsu, a když jsem byl náhodou v noci vzhůru, mé oči automaticky vyhledávaly rudou planetu, pokud se právě pohybovala nad obzorem, a spočívaly na ní v marné touze rozluštit zdánlivě neřešitelnou hádanku, kterou pro pozemšťany od počátku věků představovala.

Možná že se pro mě celá ta věc stala posedlostí. Víím, že jsem jí propadl a žil jí celou dobu ve výcvikovém táboře. Pak, v noci na palubě transportní lodi, jsem lehával na prknech paluby a díval se do rudého oka boha války – svého boha – a toužil jsem po tom, aby i mě, stejně jako Johna Cartera, něco přetáhlo přes tu nekonečnou hlubinu, do přístavu, po němž jsem tolik toužil.

A pak přišly strašlivé dny v zákopech – krysy, cizopasníci, bláto. K mému štěstí byla ta monotónnost přece jen tu a tam přerušena nějakým výpadem, když jsme dostali rozkaz vyrazit ze zákopů a zaútočit na nepřítele. To se mi nesmírně líbilo, miloval jsem dunivé vybuchování střel, bláznivý zmatek hřmějících děl, ale krysy, cizopasníci a bláto – bože, jak jsem je nenáviděl! Já víím, zní to možná trochu jako vychloubání, a já se za ně omlouvám, ale chtěl jsem vám o sobě napsat jen čistou pravdu. Myslím, že mě pochopíte. A pravděpodobně má mé tehdejší duševní rozpoložení mnoho společného s tím, co se

stalo potom.

Ani mně se nakonec nevyhnulo to, co na krvi zbroceném bojišti postihlo tisíce mužů. Přihodilo se to v onom týdnu, kdy jsem si vysloužil první povýšení a stal se kapitánem. Byl jsem na svou hodnost nesmírně pyšný, i když mi jmenování současně přineslo velké starosti, protože jsem si uvědomoval své mládí a velkou zodpovědnost, kterou na mě hodnost klade, stejně jako možnosti, jež mi nabízí nejen ve službě vlasti, ale i osobně, jako veliteli mužů, kteří mi budou svěřeni. Postoupili jsme tenkrát zhruba o dva kilometry a s malým oddílem jsem udržoval daleko předsunutou pozici, když přišel rozkaz stáhnout se na novou linii. A to je poslední, co si pamatuji až do chvíle, kdy jsem po setmění nabyl vědomí. Přímo v našem středu musel vybuchnout dělostřelecký granát. Co se stalo s mými muži, nevím. Když jsem se probral, bylo mi velmi chladno a kolem panovala neproniknutelná temnota. Zpočátku jsem se na krátký okamžik cítil velice dobře. To však myslím trvalo jen do chvíle, než jsem nabyl plného vědomí – a pak jsem ucítil bolest. Sítila, až se nakonec stala nesnesitelnou. Byly to mé nohy. Natáhl jsem se, abych si je osahal, ale ruce v hrůze ucukly před tím, co nahnátly, a když jsem se pokusil pohnout dolní částí těla, poznal jsem, že jsem od pasu dolů ochrnutý. Pak se z mraků vynořil měsíc a já zjistil, že ležím v kráteru po výbuchu a že nejsem sám – všude kolem byly mrtvolky mých kamarádů.

Trvalo dlouho, než se mi podařilo sebrat duševní odvalu a tělesnou sílu, abych se zvedl na loket a podíval se, co se mi stalo. Stačil jediný pohled. Klesl jsem zpět v duševním zoufalství a fyzickém vyčerpání – obě nohy jsem měl utrženy zhruba v půli stehén. Z jakéhosi nepochopitelného důvodu bylo krvácení dost slabé, i když bylo jasné, že už jsem ztratil velké množství krve a ztrácím jí i nadále tolik, že pokud mě brzy nenajdou, bude mému trápení zanedlouho konec. Ležel jsem na zádech, mučen nesnesitelnou bolestí, a modlil se, aby mě neobjevili včas, protože mě mnohem víc děsila představa, že bych byl nadosmrti mrzákem, než představa smrti samé. Pak se můj pohled najednou zaostřil na jasně rudé oko Marsu a zaplavila mě vlna naděje. Vztáhl jsem k zářící planetě ruce a teď si vybavuji, že když jsem vzýval boha svého povolání, ani na okamžik jsem nezapochoyboval o tom, že má sílu sklonit se ke mně a poskytnout mi pomoc. Věděl jsem, že to udělá, má víra byla nekonečná a bezmezná, i když mé duševní úsilí odhodit pozemská pouta z masa a kostí bylo tak silné, že jsem na

okamžik ucítil závrať a zaplavila mě nepřekonatelná nevolnost. Pak jsem zaslechl ostré zadrnění, jako když někdo zavadí o napjatý oce-
lový drát, a v následující vteřině jsem stál nahý na zdravých nohou a
díval se dolů na zmrzačené tělo, které mi ještě před okamžikem patři-
lo. Krátkou chvilku jsem naň v ustrnutí zíral, ale pak jsem znovu ob-
rátil oči ke své osudové planetě a s rozpřaženými pažemi stál pod
hvězdnatou oblohou uprostřed chladné francouzské noci – a čekal.

Najednou jsem cítil, jak mě něco unáší rychlostí myšlenky pustými
pláněmi meziplanetárního prostoru. Na okamžik mě obestřel strašli-
vý chlad, kolem se rozhostila neproniknutelná temnota a pak...

Zbytek je v rukopisu, který se mi podařilo zaslat vám spolu s tímto
dopisem díky prostředkům, jež mi pomohl vymyslet někdo, kdo je
mnohem dokonalejší než kdokoliv z nás. Vy a několik dalších vyvole-
ných mu uvěříte – a na těch ostatních nezáleží. Jednou nastane čas –
ale proč vám říkat něco, co už dávno víte?

Mé upřímné pozdravy a blahopřání – to druhé k tomu, že jste byl
vybrán jako osoba, jejímž prostřednictvím mají být pozemšťané lépe
seznámeni se způsoby a zvyky Barsoomu, alespoň do té doby, než jim
bude umožněno překonat vesmírný prostor stejně snadno, jak se to
podařilo Johnu Carterovi a mně, a navštívit místa, která jim vaším
prostřednictvím popsal on, podobně jako to teď činím i já.

Váš oddaný přítel
ULYSSES PAXTON,
bývalý kapitán x-tého pluku armády USA

DŮM MRTVÝCH

Během své cesty jsem zřejmě musel podvědomě zavřít oči, protože když jsem je znovu otevřel, ležel jsem na zádech a díval se do sluncem prozářeného nebe. Jen několik stop ode mě stál ten nejpodivnější člověk, na jakém kdy v životě spočinuly mé zraky, a na tváři měl neobyčejně užaslý výraz. Zdálo se, že je to letitý stařec, protože byl vrásčitý a nade vše pomyšlení vyschlý. Končetiny vysušené, pod kůží mu vystupovala všechna žebra, ale lebka měla dokonalý tvar a velkou mozkovnu. To vzhledem k jeho celkové vyzáblosti budilo dojem, že má horní polovinu těla mnohem těžší než dolní, jako by měl hlavu ke zbytku postavy nepoměrně velkou, i když jsem si jistý, že tomu tak nebylo.

Když na mě upíral užaslý pohled přes obrovské brýle s neobyčejně silnými čočkami, měl jsem krátký okamžik příležitost si ho prohlížet. Mohl měřit něco přes pět a půl stopy, i když jako mladší byl bezpochyby o něco větší, protože teď bylo jeho tělo viditelně shrbené. Byl nahý, až na jakýsi jednoduchý, silně odřený kožený postroj, na němž měl zavěšeny zbraně a různé váčky nahrazující kapsy, a na podivný ozdobný náhrdelník, nebo snad límec, posetý drahými kameny, který měl kolem kožnatého krku. Za takový šperk by dala každá ovdovělá šlechtična, ať už z chudého či bohatého panství, duši, kdyby ještě nějakou měla. Kůži měl muž červenou a řídké vlasy šedivé. Jak si mě prohlížel, úžas na jeho tváři sílil, pak si prsty levé ruky sevřel bradu, pomalu si dlaní přejel po obličeji a nakonec se pravicí zamyšleně a dlouze poškrábal na temeni. Poté na mě promluvil, bohužel jazykem, kterému jsem nerozuměl.

Při jeho prvních slovech jsem se posadil a potřásl hlavou. Pak jsem se rozhlédl kolem sebe. Seděl jsem na červené trávě v jakémsi prostoru obklopeném vysokými stěnami, z nichž alespoň dvě, ale spíše tři, byly vnějšími zdmi něčeho, co mi svou architekturou ze všech známých věcí nejvíce připomínalo evropský středověký hrad. Stěna, kterou jsem měl před očima, byla zdobena ornamenty tesanými do kamene, byla podivně nepravidelná a nahoře ukončena střechou tak členitou, že budila spíše dojem ruiny než čeho jiného, leč přesto byl celek velmi ladný a nepostrádal jistou krásu. V uzavřeném prostranství rostlo několik velmi podivných stromů a keřů, z nichž

většina bohatě kvetla. Kolem nich se vinuly cestičky vysypané barevnými oblázky, mezi nimiž se tu a tam třpytilo něco, co vypadalo jako drahé kameny – snad díky oněm podivným, nezemským paprskům, jimiž oplývala zdejší sluneční záře.

Stařec promluvil znovu, tentokrát rozhodně a panovačně, jako by opakoval rozkaz, který nebyl vykonán, ale já znovu zavrtěl hlavou. V tom okamžiku uchopil rukojeť jednoho ze svých mečů, avšak když zbraň vytahoval, vyskočil jsem na nohy s tak úžasným výsledkem, že nedokážu říci, kdo z nás dvou byl více překvapený. Musel jsem vyletět přinejmenším deset stop do výšky a na zem jsem dopadl alespoň dvacet stop od místa, kde jsem byl předtím. V té chvíli jsem si byl jistý, že jsem doopravdy na Marsu, i když jsem o tom již dříve ani na jediný okamžik nezapochyboval. Bylo to od začátku jasné díky slabé přitažlivosti, barvě trávy a rudé kůži Mart'anů, o kterých jsem tolik četl v rukopisech Johna Cartera, v oněch úžasných, a přece tak nedoceněných příspěvcích k vědecké literatuře světa. Nebylo pochyb o tom, že stojím na půdě rudé planety, že jsem se ocitl ve světě svých snů – na Barsoomu.

Stařec byl natolik překvapen tím, co se stalo, že sám o kousek poposkočil, bezpochyby proti své vůli, což se přece jen neobešlo bez následků. Brýle mu spadly do trávy a v té chvíli jsem zjistil, že ta stará a politováníhodná lidská troska je bez oné optické pomůcky prakticky slepá, protože muž okamžitě klesl na kolena a začal horečně hledat ztracené okuláry, jako kdyby na tom, jak rychle je najde, závisel jeho život. Možná si myslel, že bych mohl využít jeho nemožnosti a zabít ho. Přestože byly brýle velké a ležely jen několik stop od něho, nedokázal je nahmatat. Jak to už někdy bývá díky oněm podivným paradoxům, které často provázejí ty nejjednodušší činnosti, starcovy tápající ruce se téměř neustále pohybovaly kolem předmětu jeho pátrání, aniž o něj jedinkrát zavadily.

Stál jsem, pozoroval jeho marnou snahu a uvažoval o tom, jak dalece by bylo vhodné pomoci mu a vybavit ho tak prostředkem, který by mu umožnil mnohem snadněji nalézt hrotem meče mé srdce, když jsem si uvědomil, že do ohraničeného prostoru vstoupila další osoba. Otočil jsem hlavu a spatřil, jak od budovy přibíhá obrovský rudý muž, který míří přímo k starci hledajícímu své brýle. Nově příchozí byl úplně nahý, v jedné ruce svíral obušek a na tváři měl výraz, který pro onoho ubohého reprezentanta lidství, pachtícího se po zemi za

svými skly, nevěstil nic dobrého.

V prvním okamžiku jsem byl rozhodnut zůstat nezúčastněným pozorovatelem, protože šlo o něco, co se mě vlastně netýkalo a o čem jsem neměl jedinou informaci, na níž bych mohl založit nějaký vztah k jedné či druhé straně. Pozornější pohled do tváře majitele obušku ve mně ovšem vyvolal otázku, zda by mě ta věc přece jen neměla zajímat. Onen muž měl v obličejí výraz, který věstil buď vrozenou zuřivost, nebo maniakální stav mysli; obě pak mohlo způsobit, že by se zuřivec po tom, co se vypořádá se svou obstarožní obětí, mohl obrátit proti mně. A stařec se mi zatím zdál být, alespoň podle vnějšího vzhledu a projevů, přičetný a relativně neškodný. Je pravda, že jeho pokus vytasit na mě meč nesvědčil o právě nepřátelštějších úmyslech vůči mé osobě, avšak pokud jsem už měl volit ze dvou zel, stařík byl to menší.

Stále ještě marně hledal svá skla a útočník již byl skoro u něj, když jsem se rozhodl, že přispěji na pomoc staršímu muži. Byl jsem dvacet stop daleko, nahý a beze zbraně, ale překonat tu vzdálenost pomocí pozemských svalů vyžadovalo jen zlomek vteřiny. Meč ležel vedle starce, kam jej odložil, aby mohl snáze pátrat po svých brýlích. Tak se stalo, že ve chvíli, kdy se útočník přiblížil na dosah, postavil jsem se mu do cesty s tasenou ocelí, a úder míněný starci zamířil na mou hlavu. Uskočil jsem stranou a zjistil, že síla pozemských svalů má kromě výhod i své nevýhody, protože se ukázalo, že se v téže chvíli musím nejen učit bojovat celkem nezvyklou zbraní proti šílenci ozbrojenému těžkým obuškem, ale současně i chodit. Rozhodně jsem tehdy svého protivníka za šílence považoval, a obranu proti němu jsem tedy vzhledem k jeho chování a zuřivému výrazu pokládal za zcela přirozenou.

Jak jsem nejistě klopýtal sem a tam a pokoušel se přizpůsobit novým podmínkám, zjistil jsem, že místo toho, abych svého protivníka nějak vážně ohrozil, budu mít co dělat, abych unikl smrti z jeho rukou – tak často jsem ztrácel rovnováhu, zakopával a padal na šarlatovou trávu. Náš souboj se rychle změnil v řadu úporných pokusů – z jeho strany šlo o to dopadnout mě a rozdrtit obuškem a z mé strany uhnout a uniknout mu. Bylo to ponižující, ale bylo tomu tak. Netrvalo to však věčně, protože jsem se naučil rychle – a za těchto okolností mnohem rychleji, než by trvalo za normálních podmínek – ovládat své svalstvo. Pak jsem přestal ustupovat, a když na mě znovu zaúto-

čil obuškem, rychle jsem se sehnul a zasáhl ho hrotem meče. Vytryskla krev a mému protivníkovi se z hrdla vydral divoký řev bolesti. Začal být opatrnější a já využil té změny a začal ho tísnit tak, že byl přinucen ustoupit. To na mě mělo přímo kouzelný účinek, pocítil jsem v žilách příval sebedůvěry a vrhl se na něj s novou silou. Sekal jsem a bodal, takže brzy krvácel z půl tuctu drobnějších zranění. Přitom jsem si stále dával pozor, abych se vyhýbal strašlivým ranám jeho kyje, z nichž každá by jistě zabila i vola.

Na začátku souboje, ve chvílích, kdy jsem se mu ještě pokoušel zmateně uniknout, jsme se přesunuli napříč uzavřeným prostorem a teď jsme se bili poměrně daleko od místa, kde jsme se srazili poprvé. Tak se stalo, že v momentě, kdy stařec konečně našel své brýle a rychle si je nasadil, byl jsem otočen jeho směrem. Okamžitě se začal rozhlízet kolem, a když nás spatřil, vyrazil vzrušený výkřik, pak se k nám rozběhl a cestou vytahoval ze svého řemeni kratší meč. Rudý muž mě tvrdě tísnil, ale to už jsem své tělo téměř dokonale ovládl, a protože jsem měl strach, abych proti sobě vzápětí neměl místo jednoho protivníky dva, znásobil jsem své úsilí. Další rána mě minula jen o vlásek a závan vzduchu rozraženého kyjem mi ovanul hlavu. Tím se však můj soupeř odkryl, já skočil dopředu a prohnal mu čepel meče srdcem. Alespoň jsem si myslel, že to bylo srdce, leč zapomněl jsem, co psal John Carter ve svých rukopisech – totiž že Mart'ané mají většinu vnitřních orgánů umístěných jinde než pozemšťané. Bez ohledu na to byl výsledek mé rány stejný, jako kdybych svého nepřítele do srdce zasáhl, protože zranění bylo dost těžké na to, aby z něj udělalo *hors de combat* – a v tomtéž okamžiku se na scénu dostavil starý pán. Našel mě připraveného, ovšem ihned bylo jasné, že jsem si jeho úmysly vysvětloval chybně. Nesnažil se na mne dělat nepřátelská gesta zbraněmi, naopak, choval se tak, jako by mě chtěl přesvědčit, že nemá v úmyslu mi ublížit. Byl velmi vzrušený, a jak se zdálo, to, že mu nerozumím, ho nejen velmi popouzelo, ale zároveň i překvapovalo. Poskakoval kolem mě a vykřikoval podivné věty, v nichž jsem slyšel tóny rezolutních rozkazů, vztekklých urážek i bezmocné zuřivosti. Skutečnost, že vrátil meč zpět do pochvy, pro mě měla větší význam než jeho nesrozumitelné brebentění, a když na mě konečně přestal ječet a pokusil se dorozumět se se mnou prostřednictvím jakési pantomimy, uvědomil jsem si, že mi nabízí mír, ne-li přímo přátelství. Sklonil jsem hrot zbraně a uklonil se mu. To byl

jediný způsob, který mě napadl, jak bych ho ujistil, že momentálně nemám v úmyslu ho probodnout.

Zdálo se, že je spokojený, a vzápětí obrátil svou pozornost k padlému muži. Snažil se mu nahmatat puls, poslechl si srdce, pak pokýval hlavou, vstal, vytáhl z jednoho z váčků u pasu píšťalku a ohrazeným prostorem se rozlehl jediný ostrý, pronikavý tón. Z přilehlé budovy se okamžitě vynořilo několik nahých rudokožců, kteří se rozběhli přímo k nám. Ani jeden z nich nebyl ozbrojen. Stařec jim vydal několik rozkazů a muži sebrali mrtvého a odnášeli ho pryč. Pak ukázal na tutéž budovu a gesty mi naznačoval, abych ho doprovodil. Zdálo se, že mi nezbyvá nic jiného než uposlechnout. Ať už jsem se ocitl kdekoliv na povrchu Marsu, naskýtala se pravděpodobnost miliónu k jedné, že se ocitnu mezi nepřáteli, takže bylo lhostejno, zda jsem právě tady nebo někde jinde. Záviselo jen na mé vynalézavosti, zkušenostech a bystrostí, jak si na rudé planetě povedu.

Stařec mě zavedl do malé místnosti, ze které vedly nespočetné dveře, a jedněmi z nich právě sloužící vynášeli mého protivníka. Vstoupili jsme za nimi do velké, dokonale osvětlené komnaty, kde se mému užaslému zraku naskytla ta nejděsivější scéna, jakou jsem kdy spatřil. Sál naplňovalo množství stolů v souběžných řadách a až na několik výjimek desku každého z nich pokrýval stejně hrůzný materiál – nějakým způsobem poškozené nebo zmražené lidské tělo. Nad každým stolem byla police obsahující nádoby různých tvarů a velikostí, zatímco přihrádka dole byla určena k ukládání chirurgických nástrojů. Všechno jednoduše vypadalo, jako bych na Barsoomu vstoupil přímo na půdu obrovské medicínské fakulty.

Stačilo jediné starcovo slovo a sloužící, nesoucí mrtvého, složili své břímě na jeden z prázdných stolů. Poté opustili místnost. Můj hostitel, pokud ho tak mohu nazývat, poněvadž v žádném případě nebyl mým vězňem, mě pobídl gestem kupředu. Pak začal mluvit zcela klidným tónem a během řeči provedl na těle mého bývalého protivníka dva řezy. Jeden v oblasti jakési velké žíly – alespoň tak jsem to odhadoval – a jeden v místě stejně silné tepny. K nim pečlivě upevnil konce dvou trubic. První byla spojena s prázdnou skleněnou nádobou a druhá s podobným zásobníkem naplněným bezbarvou čirou kapalinou, připomínající čistou vodu. Když byly potřebné přípravy hotovy, stiskl stařík jakési tlačítko a krev oběti byla malým motorkem odčerpána do prázdné nádoby, zatímco obsah druhé ná-

držky byl vpraven do vyprazdňujících se tepen a cév.

Tón řeči a posunky starého muže, jimiž se ke mně obracel během celé operace, mě přesvědčily, že mi podrobně vysvětluje nejen způsob, ale také důvody, proč všechno dělá. Bohužel, vzhledem k tomu, že jsem mu nerozuměl jediné slovo, tápal jsem ve stejných temnotách poté, co dokončil svou práci, jako předtím, nicméně podle toho, co jsem viděl, bylo možno soudit, že jsem byl přítomen běžnému procesu barsoomského balzamování. Stařec odstranil obě trubice, uzavřel rány něčím, co vypadalo jako silná náplast, a pak mi znovu pokynul, abych jej následoval. Procházeli jsme postupně několika místnostmi, a ty, jedna za druhou, skýtaly stejně pochmurný obraz. U mnoha mrtvých těl se starý muž zastavil a krátce je osobně prozkoumal, nebo se alespoň podíval na záznam o případu, zavěšený na háčku v hlavě stolu.

Z posledního sálu v přízemí mě můj hostitel vedl vzhůru po šikmé rampě do prvního patra, kde byly místnosti stejné jako dole, až na to, že tady byla těla většinou celá a na různých místech ošetřená onou silnou náplastí. Když jsme procházeli jednou z komnat, objevila se barsoomská dívka, snad služebnice nebo otrokyně, a oslovila starce. Ten mi okamžitě naznačil, abych ho následoval, a spolu jsme sestoupili po další nakloněné rovině do přízemí jiné budovy.

Ve velkém, okázale vyzdobeném a přepychově vybaveném apartmá nás tam očekávala rudá žena v letech. Zdálo se, že je rovněž velmi stará, a její tvář byla strašlivě zohavená, jakoby po nějakém těžkém úrazu. Její ozdoby byly neobyčejně krásné a drahocenné a obklopovalo ji asi půl tuctu dalších žen a ozbrojených válečníků, což naznačovalo, že jde o významnou osobu, ovšem stařík s ní přesto jednal poměrně odměřeně, a to, jak jsem viděl, ke zděšení všech přítomných.

Jeich rozhovor byl dlouhý a jeho výsledkem bylo, že na ženin pokyn jeden z jejích mužských průvodců vytáhl z váčku u pásu hrst něčeho, co mi připadalo jako ekvivalent pozemských mincí. Z těch odpočítal jistou částku a podal ji vyschlému staříkovi, který pak pokynul dámě, aby jej následovala. Jeho gesto zahrnovalo i mě. Několik ženiných společnic a strážců vykročilo, aby nás také doprovázelo, leč stařík všechny popuzeně zahnal zpět. Propukla vzrušená diskuse mezi ženou a jedním z jejích ochránců na jedné a starcem na druhé straně, která skončila tím, že stařík ženě znechuceně nabídl zpět její

peníze. Tím se zdál spor ukončen, protože žena peníze odmítla, krátce promluvila ke svým lidem a sama vykročila za podivným kmetem a za mnou.

Starý muž nás vedl do prvního patra, do místnosti, kterou mi předtím neukázal. Podobala se těm ostatním, až na to, že všechna těla tam uložená patřila mladým ženám a mnohá z nich skutečným krasavicím. Stařena kráčela našemu průvodci těsně v patách a zkoumala ony hrozné vzorky soustředěným zrakem. Třikrát pomalu prošla mezi stoly a prohlížela si jejich pochmurnou zátěž. A pokaždé zůstala o něco déle stát u jednoho z těl – u ženy s nejkrásnější postavou a tváří, na jaké v životě spočinuly mé oči. Nakonec se k ní vrátila počtvrté a dlouho a pozorně hleděla do mrtvého obličeje. Pak se dala do hovoru se starcem a očividně mu kladla bezpočet otázek, na něž odpovídal rychle, krátce a bez váhání. Posléze ukázala na mrtvé tělo a přikývla vráscitému strážci pochmurné výstavky, jakoby na souhlas.

Stařec okamžitě pískl na svou píšťalu a přivolal několik sloužících, kterým vydal stručné příkazy. Pak nás odvedl do další, menší místnosti, v níž bylo několik prázdných stolů, stejných jako v sálech s mrtvými těly. Tam nás čekaly dvě služebnice nebo snad pomocnice a na pokyn svého pána postupně sňaly staré ženě všechny ozdoby, rozpustily jí vlasy a pomohly jí na jeden ze stolů. Zde byla pečlivě postříkána něčím, co jsem považoval za jakýsi dezinfekční prostředek, vzápětí dokonale osušená a přenesená na další stůl, vedle něhož ve vzdálenosti necelých dvaceti palců stál souběžně jiný pult.

Ted' se dveře komnaty otevřely a dva pomocníci vnesli dovnitř tělo překrásné dívky, kterou jsme si prohlíželi ve vedlejší místnosti. To položili na stůl, který stará paní právě opustila, a stejně jako ona byla i mrtvá postříkána, osušená a nakonec přenesená na pult vedle ní. Stařec udělal dva řezy do těla staré dámy – stejně jako ty, které učinil do trupu rudého válečníka, jenž zahynul pod mým mečem. Vysál jí krev ze žil a napustil do ní onu bezbarvou tekutinu, takže její tělo zůstalo ležet na hladké lesklé desce, stejně neživé jako to, které spočívalo jen o kousek dál na vedlejším stole.

Stařec si stáhl kožené řemeni až k pásu, také se pečlivě postříkal a vybral si z náradí nad stolem slabý, ostrý nůž. Udělal staré paní kolem celé hlavy řez sledující linii vlasů a stáhl jí skalp. Stejným způsobem sňal vlasy i z hlavy mrtvé dívky. Pak se chopil malé kruhové pilky, jejíž kotouč byl připojen na konec ohebné trubice s otočným

jádrem, a tou odřízl vrcholky obou lebek nad hranicí vymezenou staženou kůží. To vše, stejně jako veškeré další úkony, bylo provedeno tak rychle, dokonale a přesně, že se to vymyká mému popisu. Stáčí, když řeknu, že během necelých čtyř hodin vyměnil mozky obou žen, neuvěřitelně zručně spojil oddělené nervy a ganglie, připevnil vrcholky lebek a potáhl je původními vlasy. Obě hlavy pák pečlivě a pevně obvázal svou podivnou náplastí, která nejenže byla antiseptická a hojivá, ale zároveň poskytovala i místní umrtvení.

Poté ohlél krev, již vyčerpal z těla staré ženy, přidal k ní několik kapek jakési čiré chemické sloučeniny, vypustil kapalinu z krásné mrtvé, nahradil ji krví staré dámy a současně do těla vstříkl jakousi injekci.

Během celého procesu nepromluvil jediné slovo. Nyní udělil svým strohým způsobem několik příkazů pomocníkům, pokynul mi, abych ho následoval, a vyšel z místnosti. Odvedl mě do vzdálené části budovy, nebo snad celé řady budov, které tvořily jakýsi komplex, do přepychového apartmá, otevřel dveře barsoomské koupelny a ponechal mě v rukou svých zkušených sloužících. Po hodině dokonalého uvolnění jsem koupel opustil osvěžený a odpočatý a zjistil jsem, že v předpokoji mám připraven známý kožený postroj a ozdoby. Byly sice prosté, ale z dobrého materiálu, i když u nich chyběly jakékoliv zbraně.

Přirozeně jsem se v duchu neustále zabýval podivnými věcmi, jichž jsem byl svědkem od chvíle, kdy jsem se ocitl na Marsu, ovšem co mě udivilo nejvíce, byl onen naprosto nevysvětlitelný akt, při němž ona stará dáma zaplatila podivnému starci jistě nemalou částku peněz za to, aby ji zavraždil a přenesl její mozek do lebky neznámé mrtvolky. Byl to snad výsledek jakéhosi děsivého náboženského fanatismu, nebo se tady skrývalo jiné vysvětlení, jež můj pozemský mozek nebyl s to pochopit?

Nestačil jsem v té věci ještě dospět k žádnému rozhodnutí, když se objevil otrok, který mne posunky žádal, abych ho následoval. Zanedlouho jsme se ocitli v pohodlně zařízené místnosti, kde mě u stolu pokrytého vybranými lahůdkami očekával můj hostitel. Že jsem jídlu po dlouhém půstu a týdnech jednotvárné vojenské stravy vzdal patřičnou čest, snad nemusím ani zdůrazňovat.

Během večere se se mnou stařík pokoušel vést hovor, leč bylo to pochopitelně marné a bezvýsledné. Zdálo se, že je v některých oka-

mžících velmi rozrušen, a třikrát mu ruka sjela k rukojeti jednoho z obou mečů, když jsem nepochopil, co mi říká. Právě kvůli tomuhle způsobu chování ve mně začalo klíčit podezření, že je částečně šílený, ale naštěstí měl stále ještě dostatek sebekontroly na to, aby po každé odvrátil pohromu, která by bezpochyby jednoho z nás potkala.

Když hostina skončila, seděl dlouho v hlubokém zamyšlení a nakonec, jak se zdálo, dospěl k náhlému rozhodnutí. Obrátil se ke mně s náznakem úsměvu a vzápětí se bezhlavě pustil do čehosi, co vypadalo jako složité pokyny v barsoomštině. Teprve dlouho po setmění mi dovolil odebrat se na lože. Osobně mě odvedl do téhož apartmá, ve kterém jsem našel své nové řemeni. Tam ukázal na hromadu podušek, hedvábných přikrývek a kožešin, popřál mi v barsoomštině dobrou noc, vyšel ven a zamkl můj pokoj zvenčí. Nechal mě tam pohrouženého v úvahách, zda jsem tady více hostem, nebo vězněm.

POVÝŠENÍ

Rychle uběhly tři týdny. To už jsem ovládl barsoomštinu natolik, že jsem dokázal víceméně uspokojivě hovořit se svým hostitelem a současně jsem začal pomalu pronikat do tajů psaného jazyka tohoto národa, který se pochopitelně naprosto liší od písem ostatních barsoomských kmenů, přestože mluvená řeč je pro všechny společná. Během oněch tří týdnů jsem se také dozvěděl mnoho věcí o tom podivném místě, kde jsem byl napůl host a napůl vězeň, a o svém znameňtém hostiteli-žalárníkovi. Starý muž se jmenoval Ras Thavas a byl to nejstarší a nejlepší chirurg Toonolu. Provázel jsem ho denně, až jsem postupně pochopil důvody existence instituce, kde vládl a v níž pracoval prakticky sám, protože otroci a sluhové, kteří mu pomáhali, byli jen obyčejnými nosiči dřeva a vody. Byl to pouze jeho mozek a jeho zkušenosti, které mu umožňovaly konat občas lidumilné, jindy zlovolné, ale vždy úžasné činy, které provázely celé jeho životní dílo.

Ras Thavas sám byl právě tak pozoruhodný jako věci, kterými se zabýval. Nikdy nebyl úmyslně krutý a jsem si jistý, že nebyl ani vědomě zlý. Měl na svědomí ty nejděbelštější ukrutnosti a nejodpornější zločiny, a přece dokázal vzápětí vykonat skutek, který kdyby byl vykonán na Zemi, pozdvihl by jej okamžitě na vrchol obdivu lidstva. I když mohu spolehlivě tvrdit, že ho ke krutosti nebo zlým činům nikdy nevedly nízké pohnutky, musím na druhé straně říci, že ho ke skutkům dobrým nevedla laskavost, lidumilnost ani milosrdenství. Měl čistě vědeckou mysl, která byla zcela prosta zatěžujících vlivů emocí, z nichž nepodléhal jedině. Jeho myšlení bylo naprosto praktické, což dokazovaly i nesmírně obtížné cíle, jež si vytkl, a přece jsem se ujistil, že by neprováděl operace jen kvůli penězům. Pamatuji, jak zasvětil dlouhé dny studiu některého z vědeckých problémů, jehož řešení nemohlo nijak zvýšit jeho bohatství, zatímco místnosti, v nichž přijímal návštěvy, byly přeplněny movitými klienty, kteří jen čekali, aby mu mohli naplnit truhlice zlatem.

Jeho chování vůči mně bylo také založeno na čistě vědeckém základě. Představoval jsem pro něj problém. Buď jsem zcela jasně nebyl Barsoomian, nebo jsem patřil k druhu, s nímž se ještě v životě nesetkal. Vědě v takovém případě nejlépe vyhovovalo zachovat mě při životě a studovat. Měl jsem celkem rozsáhlé znalosti o své rodné

planetě. Ras Thavasovu učenou mysl těšilo vymačkat ze mě doslova všechno, co jsem věděl, v domněnce, že z toho odvodí něco, co by mu pak pomohlo vyřešit některou z velkých hádanek všehomíra, které se lidstvu Barsoomu stále ještě nepodařilo rozluštit. Na druhé straně si záhy musel přiznat, že jsem v tomto směru naprosto k ničemu, a nejen proto, že mé znalosti většiny exaktních oborů byly téměř nulové, ale především proto, že pozemská věda byla v porovnání s neuvěřitelným pokrokem na Marsu vlastně doslova v plenkách. A přece si mne ponechal u sebe a vyučil mě v mnoha drobnějších dovednostech a uměních svých rozlehlých laboratoří. Svěřil mi dokonce vzorec „balzamovacího elixíru“ a naučil mě, jak vysát z těla krev a nahradit ji touto neuvěřitelně dokonalou konzervační látkou, která zabráňovala rozkladu, aniž narušila jediný sval, šlachy, nerv nebo nejjemnější cévu v celém těle. Prozradil mi dokonce i tajemství zvláštní směsi, jež se v několika kapkách přidávala do přehřáté krve těsně předtím, než se napumpovala do mrtvého těla. Ta způsobila, že tělo ožilo, jeho orgány do posledního obnovily svou činnost a oživený se vrátil ke všem běžným aktivitám člověka.

Jednou mi řekl, proč dovolil, abych se naučil všechny tyhle věci, jejichž tajemství před ostatními přísně střežil, a proč si u sebe ponechal mne místo některého z mnoha asistentů a pomocníků své rasy, kteří jak jemu, tak později i mně byli ve dne v noci k ruce.

„Vad Varo,“ pravil a použil při tom barsoomské jméno, které mi dal, protože tvrdil, že mé vlastní nic neznamena a je nepraktické, „už mnoho let jsem potřeboval asistenta, ale dosud jsem nenašel jediného, který by ve mně vzbudil víru, že se věnuje práci nezaujatě a celým srdcem a nebude časem chtít odejít jinam nebo prozradit má tajemství dalším lidem. Ty jsi na celém Barsoomu unikátní a jediný – nemáš jiného přítele, příbuzného ani známého kromě mě.“

Kdyby ses rozhodl mě opustit, zjistil bys, že ses ocitl ve světě nepřátel, protože cizince každý podezřívá. Nedožil by ses ani tuctu nových rán, byl bys prokřehlý, hladový a ubohý – zničený vyvrženec nepřátelského světa. Tady máš veškerý přepych, který dovede lidský mozek vymyslet a lidské ruce vyrobit, a zabýváš se prací tak nesmírně zajímavou, že každá hodina tvého života musí být naplněna pocitem nepřekonatelného uspokojení. Neexistuje tedy žádná sobecká příčina, proč bys mě měl opustit, naopak, jsou tady všechny důvody, abys zůstal. Neočekávám jinou věrnost než tu, která pramení z čirého

egoismu. Jsi ideální asistent nejen z důvodů, které jsem právě uvedl, ale také proto, že jsi inteligentní a máš bystrou mysl. Navíc jsem se rozhodl, poté co jsem tě jistý čas pozoroval, že bys mi mohl být užitečný i jinak – jako osobní strážce.

Jistě sis už všiml, že já jediný ze všech osob v laboratoři jsem ozbrojený. To je na Barsoomu velmi neobvyklé. Tady lidé všech společenských tříd, každého stáří a obou pohlaví chodí ozbrojeni. Jenže kdyby byli ozbrojeni i mí pomocníci, nemohl bych mnohým z nich důvěřovat. Nepochybně by se mě pokusili zabít a ty, kterým důvěřovat mohu, by ovládli do takové míry, že by se i oni nakonec obrátili proti mně. To proto, že neexistuje jediný z mých sloužících nebo pomocníků, který by si nepřál vrátit se k vlastnímu kmeni – s výjimkou tebe, Vad Varo, protože ty nemáš, kam bys šel. Proto jsem se rozhodl dát ti zbraně.

Už jednou jsi mi zachránil život. Podobná příležitost by se ti mohla naskytnout znovu. Jsem si jist, že ty mě nezabiješ; jsi logicky uvažující tvor a víš, že bys mou smrtí nezískal nic, a ztratil naopak všechno. Zůstal bys bez přátel, bez prostředků a bez ochrany v cizím světě, kde je společenskou zvyklostí vraždit a přirozená smrt je vlastně velmi neobvyklou výjimkou. Zde jsou tvé zbraně.“ Přistoupil ke skříni ve stěně, již otevřel. Obsahovala pestrý výběr nejružnějších sečných, bodných i střelných nástrojů, z nichž pro mě vybral dlouhý meč, krátký mečík, pistoli a dýku.

„Zdá se, že jste si mou oddaností velmi jistý, Ras Thavasi,“ řekl jsem.

Pokrčil rameny. „Jsem si spíše jistý tím, že vím, kde spočívá tvůj hlavní zájem – ti sentimentální pro něj mají i různé názvy: láska, věrnost, přátelství, odpor, žárlivost, nenávist a tisíce dalších. To je plýtvání slovy – stačí pouze slovo jediné: vlastní prospěch. Tuto skutečnost si musí uvědomovat každý chytrý člověk. Stačí prozkoumat konkrétního jedince a podle jeho zálib a potřeb ho určit jako přítele nebo nepřitele a všechno ostatní ponechat slaboduchým idiotům, kteří se s takovým potěšením nechávají ovlivňovat usazeným balastem sentimentu.“

Usmál jsem se, připnul si zbraně na kožené řemeni, ale mlčel jsem, protože mi bylo jasné, že je zbytečné s ním polemizovat. Navíc jsem si byl jistý, že z jakékoliv akademické debaty s ním bych vyšel jako poražený. Pravda je, že mnohé věci, které řekl, vzbudily mou

zvědavost, a jedna z nich probudila v mé mysli něco, o čem jsem už delší dobu přemýšlel. Zatímco mi jeho řeč leccos osvětlila, pořád ještě jsem nedokázal uhodnout, proč onen rudý muž, se kterým jsem se utkal svého prvního dne na Barsoomu, vůči němu projevoval takovou nenávist a touhu jej zabít. Když jsme seděli u večeře a hovořili, zeptal jsem se ho.

„Byl sentimentální,“ odpověděl. „Byl zatížen emocemi toho nejhoršího typu. Proč mě ten člověk tak strašlivě nenáviděl, je logicky uvažujícímu, racionálnímu mozku, kterým jsem vybaven, naprosto nepochopitelné. Pravda je, že když jsem viděl, v jaké se nachází náladě, bylo mi jasné, že je v takovém stavu mysli, jaký si já ani zdaleka nedokážu představit. Posud' fakta. Byl obětí vraždy – mladý válečník v rozkvětu života, s hezkým obličejem a dokonalou postavou. Jeden z mých agentů zaplatil jeho příbuzným velmi pěknou sumu peněz za jeho tělo a to přivezl sem. Tak ostatně získávám téměř všechny svůj materiál. Tělo jsem ošetřil způsobem, který znáš. Leželo pak v laboratoři déle než rok, poněvadž během celé té doby se pro ně nenašlo uplatnění. Pak se ale objevil bohatý zákazník, dosti nepřijemný starší muž. Ten se zamiloval do mladé ženy, které se dvořilo několik půvabných nápadníků. Můj klient byl mnohem bohatší než kterýkoliv z nich, byl chytřejší, zkušenější, leč postrádal jedinou věc, která hraje v mysli mladých žen tu nesmyslně sentimentální, zbytečnou a pochybnou roli – nebyl hezký.

Nuže, 378-J-493811-P měl přesně to, co mému klientovi chybělo, avšak ten byl dost bohatý, aby si to mohl koupit. Co se týče ceny, domluvili jsme se rychle a já přenesl mozek svého zákazníka do hlavy 378-J-493811-P. Můj klient byl spokojen, a pokud vím, získal lásku oné nelogické krásky. 378-J-493811-P mohl navěky spočívat na své ersitové desce, nebo alespoň do chvíle, kdy bych potřeboval jej nebo některou z částí jeho vyměněného těla pro svou práci, kdybych si ho čirou náhodou, protože jsem potřeboval dalšího mužského otroka, nevybral k oživení.

Znovu tě upozorňuji na fakt, že ten muž byl zavražděn. Byl mrtev. Já jeho mrtvolu koupil a zaplatil, a tím je řečeno vše. Mohl navěky ležet mrtvý na jednom z mých stolů, kdybych mu do žil nevdechl nový život. Myslíš, že jeho mozek dokázal celou situaci zhodnotit tímto způsobem? Ne. Jeho sentimentální reakce způsobily, že mě považoval za svého nepřítele, protože jsem mu vyměnil tělo, i když

mě měl, dle mého soudu, považovat za dobrodince, který ho vrátil k životu v dokonale zdravé, i když poněkud opotřebované tělesné schránce.

Hovořil se mnou o té záležitosti několikrát, prosil, abych mu vrátil jeho původní tělo, což byla věc, jak jsem se mu pokoušel mnohokrát vysvětlit, naprosto nemožná, pokud by se nestalo, že by do laboratoře čirou náhodou přinesli tělo onoho zákazníka, který si jeho mrtvolu koupil. A něco takového bylo v případě člověka bohatého jako můj klient velmi nepravděpodobné. Ten muž mě dokonce prosil, abych ho pustil, říkal, že půjde, zabije onoho šlechtice a přinese jeho tělo zpět, abych mohl vrátit původní mozek do původní schránky. Když jsem mu odmítl prozradit jméno současného majitele jeho těla, propadl melancholii a v té setrval až do chvíle, kdy ses objevil ty. Pak na mě zaútočil a musím říci, že zcela nečekaně, protože mě nenapadlo, jak hluboká je jeho nenávisť.

Emoce jsou překážkou veškerého pokroku. My z Toonolu jsme vůči nim pravděpodobně mnohem odolnější než většina ostatních národů Barsoomu, ale i tak se mnozí z mých krajanů stávají do určité míry jejich obětí. Ale ve všem špatném je něco dobrého. Bez emocí bychom nedokázali sestavit stálou a funkční vládu, a Phundahlci nebo některý jiný národ by nás napadli a dobyli naše území. Naštěstí má dost příslušníků nižších tříd city, které jim umožňují být věrnými jeddakovi Toonolu, a dost příslušníků vyšších tříd inteligenci dostávající k tomu, aby si uvědomili, že udržet ho na trůně je v jejich vlastním zájmu.

Na druhé straně Phundahlci jsou pověstní svým sentimentem, plní omezeností a pověr a stali se otroky kdejaké pošetilé myšlenky znečišťující mozek. Už jen sama skutečnost, že neustále podporují na trůně tu starou štěknu Xaxu, vypovídá o jejich neskonale hlouposti. Je to nevědomá, nadutá, sobecká a krutá megera, a přece jsou Phundahlci ochotni pro ni bojovat a umírat, protože její otec byl jeddakem Phundahlu. Uvalila na ně takové daně, že se doslova dusí pod jejich tíží, vládne jim nespravedlivě, vykořisťuje je, zrazuje, a oni jí přesto klesají k nohám a obdivují ji. Proč? Protože její otec byl jeddakem Phundahlu, před ním jeho otec a tak dál až daleko do minulosti. A to všechno jen proto, že se raději nechají ovládat sentimentem než rozumem, a jejich zlí vládcové právě na onen sentiment spoléhají.

Nikdy na ní nebylo nic, proč by ji měl soudný člověk obdivovat,

dokonce nebyla ani krásná. Víš to sám, viděl jsi ji.“

„Já že ji viděl?“ nechápal jsem.

„Pomáhal jsi mi onoho dne, kdy jsme přenesli její starý mozek do nové schránky – ten den, kdy jsi sem přišel ze světa, kterému říkáš Země.“

„Ona! Ta stará žena byla jeddara Phundahlu?“

„To byla Xaxa,“ přikývl.

„Ale vy jste se k ní zdaleka nechoval tak, jak by se očekávalo, že se lidé na Zemi budou chovat k panovnici, takže mě ani nenapadlo, že mám před sebou někoho víc než jen bohatou starou ženu.“

„Já jsem Ras Thavas,“ odvětil stařec. „Proč bych měl před kým-koliv sklánět hlavu? V mém světě se nectí nic, jen mozek, a bez nadšázky mohu říci, že v tomto směru nemám sobě rovného.“

„Pak ani vy nejste tak docela bez emocí,“ usmál jsem se. „Právě jste přiznal, že jste pyšný na svou inteligenci.“

„To není pýcha,“ odpověděl mi s nezvyklou trpělivostí, „to je pouhé konstatování skutečnosti. Skutečnosti, kterou mohu snadno dokázat. Se vši pravděpodobností mám nejdokonalejší a nejlépe fungující mozek ze všech vzdělaných mužů, jež znám, a mnoho věcí naznačuje, že to znamená i nejlepší a nejbystřejší mozek celého Barsoomu. Podle toho, co jsem se dozvěděl o Zemi a jak znám tebe, jsem si téměř jistý, že na vaší planetě neexistuje mozek, který by se byl jen z dálky svou dokonalostí přiblížil mému, jež jsem rozvíjel během tisíciletí aktivních studií a výzkumů. Možná na Rasoomu nebo Cosoomu^{*)} by se mohla zrodit inteligence stejná, nebo snad i větší než ta moje. Přestože se nám podařilo částečně prostudovat myšlenkové vlny, jež z nich přicházejí, nejsou naše přístroje dostatečně vyvinuté na to, abychom zjistili víc, než že jsou neobyčejně složité, silné a přízpůsobivé.“

„A co ta dívka, jejíž tělo jste dal jeddaře?“ vskočil jsem mu do řeči, protože jsem nedokázal z mysli vymazat onu překrásnou tělesnou schránku, která jistě musela obsahovat neméně krásnou a dokonalou mysl.

„Jenom materiál! Obvyčejný materiál!“ odpověděl s mávnutím ruky.

^{*)} Merkuru nebo Venuši

„Co s ní bude?“ naléhal jsem.

„Co na tom záleží?“ zabručel. „Koupil jsem ji s několika dalšími válečnými zajatci. Nevím dokonce, ani v které zemi je můj agent získal nebo odkud pocházeli. Takové věci přece nejsou důležité.“

„Ona byla živá, když jste ji koupil?“ nechápal jsem.

„Jistě. Proč?“

„Ale pak... vy... jste ji... hm... zabil?“

„Zabil! Nikoliv, já jsem ji zakonzervoval. Bylo to asi před deseti lety. Proč bych měl dovolit, aby zestárla a pokryla se vráskami? Pak by přece ztratila veškerou cenu, že? Ne, já ji pouze zakonzervoval. Když si ji Xaxa koupila, byla právě tak svěží a mladá jako onoho dne, kdy sem přišla. Měl jsem ji tady dlouho. Vidělo ji už mnoho žen a zatoužilo po její tváři a postavě, ale dovolit si ji mohla právě jen jeddara. Zaplatila mi nejvyšší cenu, jakou jsem kdy dostal.

Ano, nechával jsem si ji dlouho, ale dobře jsem věděl, že jednoho dne se mi to vyplatí. Byla opravdu krásná a tady vidíš, že i sentiment má svou světlou stránku – nebýt sentimentu, nenašel by se jediný člověk, který by ocenil práci, již dělám. Tím, že mi platí za tyhle věci, vlastně podporují mé výzkumy mnohem důležitějšího významu. Vím, že bys byl překvapen, kdybych ti řekl, že stojím na prahu objevu, který mi umožní stvořit logicky myslící lidskou bytost pomocí jistých chemických kombinací skupiny paprsků, které vaši vědci pravděpodobně ještě neobjevili. Alespoň tak to odhaduji podle chabých znalostí, které v tomto směru projevuješ.“

„Nebyl bych překvapen,“ ujistil jsem ho. „Teď už by mě nepřekvapilo nic, co byste vy dokázal objevit.“

VALLA DIA

Té noci jsem ležel dlouho s otevřenýma očima a myslel na 4296-E-2631-H, překrásnou dívku, jejíž dokonalé tělo bylo ukradeno, aby poskytlo přepychové sídlo krutému mozku tyranské vládkyně. Ten zločin mi připadal tak oblundný, že jsem ho nedokázal vypudit z mysli, a domnívám se, že právě tehdy vzklíčily v mé hlavě první zárodky nenávisti a odporu k Ras Thavasovi. Nedokázal jsem si představit tvora natolik prostého lidských emocí, především soucitu, který by dokázal třeba jen na okamžik uvažovat o takové hrůze, jakou bylo zneužití onoho sladkého a pomilováníhodného těla, byť by šlo o jakkoliv svaté účely, natož z důvodu tak plytkého, jakým je mrzký mamon.

Myslel jsem zvečera na onu dívku tak intenzívně, že když jsem se ráno probouzel, první, co jsem si vybavil, byl její obraz. Jakmile jsem se nasnídal a Ras Thavas se neobjevil, vydal jsem se přímo do skladiště, kde byla ubožačka umístěna. Spočívala na příslušném místě a byla označena jen malou tabulkou s číslem: 4296-E-2631-H. Leželo přede mnou tělo staré ženy se zohavenou tváří, v nehybné strnulosti smrti, ale já viděl něco jiného – mladou krasavici, jejíž uvězněná duše dřímala pod těmi šedivějícími vlasy.

Bytost přede mnou měla tělo a tvář phundahlské jeddary, ale jeddarou nebyla, protože všechno, co dělalo Xaxu Xaxou, bylo přeneseno do onoho druhého těla. Jak strašlivé by muselo být probuzení pro tu ubohou dívku, kdyby k němu jednou skutečně došlo! Otřásl jsem se, když jsem si představil hrůzu, která by nešťastnici zaplavila ve chvíli, kdy by si uvědomila, jaký zločin na ní byl spáchán. Kdo vlastně byla? Jaký příběh se ukrýval v tichém a mrtvém mozku? Jaké asi měla lásky, ona, jejíž krásná tvář nesla nesmazatelnou pečeť půvabu? Probudí ji Ras Thavas někdy z toho milosrdného stavu, tolik připomínajícího smrt? Ze stavu mnohem šťastnějšího, než by pro ni bylo za těchto okolností oživení? Třásl jsem se při pomýšlení, že by se probrala k životu, ale na druhé straně jsem toužil promluvit si s ní, vědět, že její mozek opět žije, dozvědět se její jméno, vyslechnout příběh jejího života, který byl tak hrubě přerván rukou Osudu. Předpokládejme, že by skutečně ožila! Předpokládejme, že bych... V tom okamžiku jsem ucítil na rameni ruku, a když jsem se otočil, hleděl

jsem do tváře Ras Thavase.

„Jak se zdá, tenhle případ tě neobyčejně zajímá,“ řekl.

„Zamyslel jsem se nad tím,“ odpověděl jsem mu, „jak by asi zareagoval mozek té dívky, kdyby byla oživena a zjistila, že se nachází v těle zohavené staré ženy.“

Pohládl si bradu a pozorně se na mě zadíval. „Zajímavá myšlenka,“ prohlásil nakonec. „Rád zjišťuji, že se v tobě začíná projevovat vědecký zájem o práci, kterou se zabývám. Musím se přiznat, že psychologickou stránku celé věci jsem posledních zhruba sto let poměrně zanedbával, přestože jsem jí předtím věnoval velkou pozornost. Bylo by skutečně zajímavé sledovat a prostudovat několik takových případů. Zvláště tenhle by mohl být pro tvé počáteční studium velmi cenný, protože je jednoduchý a běžný. Později bys mohl zkoumat jiné případy, například ten, kdy byl mužský mozek přenesen do hlavy ženy a naopak. Pak jsou tady zajímavé experimenty, kdy byla část nemocného nebo poraněného mozku nahrazena určitou partií mozku dárce, nebo další, kdy byl lidský mozek z pokusných důvodů přenesen do lebky zvířete a *vice versa*, a ty často poskytují úžasné předměty pozorování. Mám na mysli konkrétně jeden příklad, kdy jsem přenesl půl opičího mozku do lebky muže a přebývající polovinu lidského mozku opět vrátil do hlavy opice. Bylo to před několika lety a častokrát mě už napadlo, že bych měl oba subjekty znovu dopravit sem, do své pracovny, a zjistit, jaký je výsledek. Měl bych se na ně podívat – pokud se nepletu, jsou v místnosti L-42-X pod budovou 4-J-21. Měli bychom se tam zastavit co nejdříve – jsou tomu už celé roky, co jsem byl dole naposled. Musí tam být některé opravdu zajímavé exempláře, na které jsem už dávno zapomněl. Ale víš co, teď oživíme 4296-E-2631-H.“

„Ne!“ zvolal jsem. „To by bylo hrozné!“

Užasle se na mě zadíval a pak mu rty zvlínil ošklivý, zlomyslný úsměv. „Ty sentimentální, ufnukaný hlupáku!“ vykřikl. „Kdo myslíš, že jsi, že si troufáš říci *ne* Ras Thavasovi?“

Položil jsem dlaň na rukojeti dlouhého meče a podíval se mu pevně do očí. „Ras Thavasi,“ odtušil jsem, „jste pánem ve svém domě, ale protože jsem váš host, chovejte se ke mně, jak se patří!“

Chvilku mi vzdoroval pohledem, ale pak mu oči zakolísaly. „Bylo to ode mě ukvapené,“ pravil. „Zapomeňme na to.“

Považoval jsem jeho odpověď za omluvu – abych řekl pravdu, by-

lo to víc, než jsem čekal – ale celá ta událost posloužila dobrému účelu. Myslím, že od té chvíle se ke mně choval s větším respektem. Ted' se však obrátil k desce, na níž spočívaly mrtvolné pozůstatky 4296-E-2631-H.

„Připrav subjekt k oživení,“ řekl, „a prostuduj jeho reakce, jak nejlépe to půjde.“ S těmito slovy opustil místnost.

V té době už jsem byl poměrně zkušený ve většině úkonů kolem ožívování, a začal jsem tedy s celým procesem. Nebyl jsem si sice ve všem docela jistý, ale uklidňovalo mě, že konám na rozkaz Ras Thavase – nicméně na mém postoji k celé záležitosti se nic nezměnilo. Krev, která kdysi kolovala v žilách krásného těla, jež starý chirurg prodal Xaxe, byla uložena v hermeticky uzavřené nádobě na polici nad stolem. Tak jako už mnohokrát předtím, ještě pod pečlivým dohledem svého učitele, jsem se pustil do práce. Tentokrát poprvé sám. Krev byla ohřátá, řezy provedeny, trubice připojeny, v krvi několik kapek oživovacího roztoku. Byl jsem připraven obnovit život v jemném předivu mozku, který ležel mrtev celých deset let. Když se můj prst dotkl malého tlačítka, jež zapínalo pumpu vhánějící zázračnou směs do oněch spících žil, cítil jsem se tak, jak se nikdy nemohl cítit žádný jiný pozemšťan.

V tom okamžiku jsem byl pánem života a smrti, a přesto jsem si ve chvíli, kdy jsem měl oživit zesnulou, připadal více jako vrah než jako zachránce. Pokusil jsem se sledovat celý proces nezúčastněně, chladným okem vědy, ale zklamal jsem na celé čáře. Neustále se přede mnou vznášela vidina zděšené dívky žadonící o návrat své ztracené krásy. S tlumenou kletbou jsem se odvrátil. Nedokázal jsem to! Pak jako by se mě zmocnila nějaká vnější síla, můj ukazovák se natáhl k tlačítku a stiskl je. Neumím to vysvětlit, pokud ovšem nevezmeme v potaz teorii rozdvojené osobnosti, která by mohla podobné věci vysvětlit. Nevím. Ale udělal jsem to, motor pumpy se rozběhl a hladina krve v nádobě začala pomalu klesat.

Stál jsem a přihlížel jako očarováný. Konečně byl zásobník prázdný. Vypnul jsem motor, vyjmul trubice a uzavřel oba řezy náplastí. Tělo pomalu pokrývala rudá barva života, která nahrazovala nezdravě nažloutlý odstín smrti. Ňadra se začala zvolna, ale pravidelně zvedat, hlava se natočila stranou a oční víčka se pohnula. Rty se pootevřely a unikl z nich tichý vzdech. Pak se dlouhou dobu neobjevila žádná další známka života, až se oči najednou rozevřely. Zprvu byly

prázdné, ale brzy se naplnily užaslou zvědavostí. Jejich pohled spočinul na mně a pak přeletěl tu část místnosti, která byla viditelná z místa, kde leželo tělo. Nakonec se vrátil zpět ke mně, a poté co mě prozkoumal od hlavy k patě, ulpěl mi na tváři. Stále ještě v něm byla otázka, ale nikoliv strach.

„Kde to jsem?“ zeptala se. Měla hlas staré ženy – vysoký a chraptivý. V očích se jí objevil udivený výraz. „Co je to se mnou? Co mám s hlasem? Co se stalo?“

Položil jsem jí ruku na čelo. „S tím se teď netrap,“ uklidňoval jsem ji. „Počkej alespoň chvíli, než budeš silnější. Pak ti všechno vysvětlím.“

Posadila se. „Jsem silná dost,“ pravila. Poté však její zraky spočinuly na dolní polovině těla, na nohou a posléze i na rukou, a na tváři se jí objevil výraz hrůzy. „Co se to se mnou stalo? Při jméně mého prvního předka, co se mi přihodilo?“

Ten ostrý, chraptivý hlas odporně skřípal. Byl to Xaxin hlas a Xaxa teď vlastnila onen sladký nástroj, jehož harmonický zvuk jistě ladil s dokonalou tváří, kterou si koupila s ostatním. Pokusil jsem se nevnímat ony nemelodické tóny, a naopak myslet na krásu schránky, která kdysi obklopovala duši, ukrytou teď v tomhle starém a vrásčitém těle.

Natáhla ruku a položila ji na mou paži. Její pohyb byl velmi ladný a půvabný. Svaly těla řídil dívčín mozek, ale staré, opotřebované Xaxiny hlasivky ze sebe nedokázaly vydat příjemnější tóny. „Řekni mi to, prosím!“ žadonila. Ve starých očích se zaleskly slzy a vsadil bych se, že to bylo po mnoha letech poprvé. „Řekni mi pravdu. Vypadáš laskavě.“

A tak jsem jí všechno vypověděl. Soustředěně mi naslouchala, a když jsem skončil, zhluboka si povzdechla. „Musím říci, že teď, když vím všechno, to není tak hrozné. Je to lepší než být mrtvá.“ V tom okamžiku jsem pocítil uspokojení, že jsem stiskl tlačítko. Byla ráda, že žije, i když uvězněna v Xaxině odpudivém těle. Svěřil jsem se jí se svými myšlenkami.

„Byla jsi tak krásná,“ řekl jsem jí.

„A teď jsem tak ošklivá?“

Mlčel jsem.

„Koneckonců, jaký je v tom rozdíl?“ zeptala se mě po chvíli. „Tohle staré tělo mě nemůže změnit nebo způsobit, že bych byla jiná než

předtím. To dobré ve mně zůstalo, stejně jako laskavost nebo milosrdenství, a já budu vděčná za to, že mohu žít a vykonat třeba nějaký dobrý skutek. Zprvu jsem se zhrozila, protože jsem nevěděla, co se to se mnou stalo. Myslela jsem si, že jsem snad prodělala nějakou strašlivou chorobu, která mě takhle změnila – to mě poděsilo, ale teď, když vím všechno – pfú! Co na tom?“

„Jsi úžasná,“ odpověděl jsem jí s obdivem. „Většina žen by z něčeho takového napůl zešilela žalem a hrůzou – ztratit tak úžasnou krásu, jako byla tvá – a tobě je to jedno.“

„Mýlíš se,“ zavrtěla hlavou, „mně to vůbec není jedno, příteli. Ale nechtěla bych si kvůli téhle jediné věci zničit všechno, co život ještě nabízí, nebo vrhnout stín na životy těch, které mám kolem sebe. Měla jsem svou krásu a radovala jsem se z ní. Ale krása není radost a štěstí bez mráčku, to tě ujistí. Lidé se kvůli ní navzájem zabíjeli. Dva velké národy pro ni vedly válku a můj otec kvůli ní ztratil vše – možná dokonce život – nevím, protože jsem byla zajata v době, kdy kolem stále ještě zuřila válka. Možná dosud pokračuje a muži se zabíjejí jen proto, že jsem byla příliš krásná. Teď už by ovšem kvůli mně nikdo neválčil,“ dodala se smutným úsměvem.

„Víš, jak dlouho jsi tady?“ zeptal jsem se.

„Ano,“ přikývla. „Přivedli mě sem před třemi dny.“

„Bylo to před deseti lety,“ řekl jsem jí.

„Před deseti lety! To není možné!“

Ukázal jsem na okolní těla. „Ležela jsi tady jako tihle, celých deset let,“ vysvětloval jsem. „Kolem bys našla těla, která tady leží padesát roků, jak mi prozradil Ras Thavas.“

„Deset let? Deset let! Co všechno se mohlo stát za deset let! Ale i to je možná lepší. Teď už bych měla strach vrátit se domů. Nechtěla bych se dozvědět, že snad otec nebo i má matka odešli na věčnost. Takhle je to lepší. Třeba bys mě mohl znovu uspat? Nebo to nejde?“

„To záleží na Ras Thavasovi,“ odpověděl jsem, „ale zatím tě musím pozorovat.“

„Pozorovat? Mě?“

„Zkoumat tě – tvé reakce.“

„Ach! A k čemu to bude dobré?“

„Možná to přispěje něčím dobrým světu.“

„A třeba to poskytne tomu strašnému Ras Thavasovi nové nápady, vhodné do jeho mučírny – nějaký nový způsob, jak vymačkat peníze

z utrpení jeho obětí,“ řekla a chraptivý starý hlas byl plný smutku.

„Některé z jeho prací slouží dobru,“ ujišťoval jsem ji. „Peníze, které vydělá, mu umožňují udržovat celý tenhle úžasný komplex, kde neustále provádí množství pokusů a experimentů. Řadu operací vykonává bez nároku na odměnu. Včera sem přivezli válečníka, který měl jednu ruku rozdrcenou doslova na kaši. Ras Thavas mu dal novou paži. Dopravili sem mentálně postižené dítě – holčičku. Ras Thavas jí dal nový mozek. Ruka i mozek byly odebrány lidem, kteří zemřeli násilnou smrtí. Prostřednictvím Ras Thavase jim bylo umožněno ještě po smrti darovat život a štěstí jiným.“

Na okamžik se zamyslela. „Dobrá, jsem spokojená,“ řekla nakonec. „Doufám jen, že tím, kdo mě pozoruje, budeš vždycky pouze ty.“

Po nějaké době se objevil Ras Thavas a pečlivě ji prohlédl. „Dobrý subjekt,“ liboval si. Prostudoval záznam, v němž jsem stručně zachytil okolnosti, které se vázaly k osudu případu číslo 4296-E-2631-H. Samozřejmě že tohle pozemské označení je jen nepřesným přepisem oné barsoomské značky. Barsoomiané nemají abecedu, která by se podobala naší, a jejich číselný systém je zcela odlišný. Těch třináct výše uvedených pozemských znaků zde bylo představováno čtyřmi znaky toonolskými, a přitom jejich význam byl naprosto shodný – zaznamenávaly ve zhuštěné formě číslo případu, pokoj, stůl a budovu.

„Subjekt bude ubytován co nejbližší k tobě, kde ho budeš moci pravidelně pozorovat,“ rozhodl Ras Thavas. „Hned vedle tvého apartmá je jedna místnost. Příkážu, aby ji odemkli a poklidili. Odved tam předmět pozorování. Když nebudeš provádět výzkum, zamkni subjekt v místnosti.“ Byla pro něho jen další případ.

Odvedl jsem dívku, pokud jí tak vlastně mohu říkat, do jejího pokoje. Cestou jsem se jí zeptal na jméno, protože mi připadalo více než nespolečenské oslovovat ji a mluvit o ní jako o 4296-E-2631-H, což jsem jí také vysvětlil.

„Je od tebe velmi pozorné, že se na to díváš takhle,“ usmála se, „ale je pravda, že tady nejsem nic jiného než číslo – jen další předmět sloužící k pokusům a vivisekci.“

„Pro mě jsi něco víc,“ odpověděl jsem jí. „Jsi opuštěná a bezmocná. Chtěl bych ti nějak pomoci – zmírnit tvůj osud, pokud pro to mohu něco udělat.“

„Znovu ti děkuji,“ řekla. „Jmenuji se Valla Dia – a jak ty?“

„Ras Thavas mi říká Vad Varo.“

„Ale to není tvé skutečné jméno?“

„Mé pravé jméno je Ulysses Paxton.“

„To je velmi podivné jméno, podobné jsem v životě neslyšela, ale i ty jsi jiný než všichni muži, které znám – nevypadáš ani jako Barsoomian. Takovou barvu kůže nemá žádná rasa na naší planetě.“

„Nejsem z Barsoomu, ale ze Země, z planety, které někdy říkáte Jasoom. Proto vypadám jinak než ostatní lidé, které znáš.“

„Jasoom! Je tady ještě jeden Jasoomec, jehož jméno proniklo i do těch nejvzdálenějších končin Barsoomu, toho jsem však nikdy neviděla.“

„Je to John Carter?“ zeptal jsem se.

„Ano, Vládce Barsoomu. Je z Helia a mí lidé chovali k Heliu nepřátelství. Nikdy jsem nepochopila, jak se na naši planetu dostal. A teď se tady objevil další muž z Jasoomu – jak je to možné? Jak jsi překonal tu velkou prázdnotu?“

Potrásl jsem hlavou. „To si netroufám ani hádat.“

„Na Jasoomu musí žít úžasní muži,“ řekla. Byla to příjemná polklona.

„Stejně jako na Barsoomu překrásné ženy,“ odpověděl jsem jí. Sklopila smutně oči ke svým vrásčitým rukám a starému tělu. „Viděl jsem tě skutečnou,“ upozornil jsem ji tiše.

„Nenávidím svou tvář,“ odvětila. „Vím, že musí vypadat odpor- ně.“

„Až se uvidíš, připomínej si neustále, že to nejsi ty, a snaž se necítit příliš špatně.“

„Je to opravdu tak zlé?“ obrátila se ke mně.

„Mlčel jsem.“

„To nevadí,“ zašeptala nakonec. „Kdybych neměla ušlechtilou duši, nebyla bych krásná, bez ohledu na to, jak dokonalým půvabem by bylo obdařeno mé tělo. Ale byla jsem obdařena krásou duše již předtím a ta mi zůstala i teď. Jsem schopna šlechetných myšlenek, stejně jako vznešených činů – a to je myslím skutečnou zkouškou půvabu.“

„A pořád ještě je tady naděje,“ dodal jsem téměř šeptem.

„Naděje? Ne, žádná naděje už nezbyla, pokud jsi tím myslel, že bych ještě někdy mohla získat své ztracené tělo. Řekl jsi mi dost, abych pochopila, že něco takového se nemůže nikdy stát.“

„Nebudeme o tom mluvit, ale můžeme o tom přemýšlet. Někdy se stává, že když člověk na něco velmi úporně a často myslí, a opravdu silně po tom touží, objeví způsob, jak předmět své touhy získat.“

„Nechci doufat,“ zavrtila hlavou, „protože by mě nakonec nečekalo nic jiného než velké zklamání. Tak, jak jsem, budu spokojená. Kdybych doufala, byla bych neustále nešťastná.“

Objednal jsem pro ni jídlo, a sotva ho sloužící přinesl, poslal pro mě Ras Thavas. Když jsem odcházel, zamkl jsem dveře jejího pokoje, jak mi starý chirurg přikázal. Ras Thavase jsem našel v jeho pracovně, v malé místnosti přiléhající k rozlehlému sálu, kde sedělo větší množství úředníků, kteří rovnali a zařazovali hlášení z různých oddělení obrovských laboratoří. Jakmile jsem vstoupil, vstal.

„Pojď se mnou, Vad Varo,“ přikázal mi. „Podíváme se na ty dva případy v L-42-X, o kterých jsem mluvil.“

„Myslíte onoho muže s polovinou opičího mozku a opa s polovinou mozku lidského?“ ujišťoval jsem se.

Přikývl a já ho následoval po nakloněných rovinách vedoucích kamsi pod základy budovy. Když jsme dorazili do podzemí, viděl jsem, že tunely, chodby i místnosti vypadají zašle, jako prostory dlouho neužívané. Podlaha byla pokryta jemným prachem, který už léta nikdo neporušil. Malé polokoule naplněné rádiem, jež osvětlovaly tyhle podbarsoomské katakomby, byly pokryty stejným povlakem. Šli jsme dál a cestou jsme míjeli množství dveří po obou stranách. Všechny byly označeny hieroglyfickou značkou. Několik dveřních otvorů bylo pečlivě zazděno. Jaká strašlivá tajemství byla zapečetěna uvnitř? Nakonec jsme dorazili k cíli své cesty – k L-42-X. Tady byla těla narovnána v několika řadách nad sebou, v policích, které dosahovaly od země až ke stropu a vyplňovaly téměř celý prostor s výjimkou malého obdélníkového místa ve středu místnosti. Tam stál operační stůl s kompletní výbavou chirurgických nástrojů, čerpadlo a další laboratorní pomůcky.

Ras Thavas vyhledal objekty svého podivného pokusu a společně jsme přenesli lidské ostatky na operační stolec. Zatímco on připojil trubice, já přinesl nádoby s krví, které byly uloženy v těchže policích jako obě těla. Známý proces ožívování proběhl rychle a zanedlouho už jsme pozorovali, jak se do prvního trupu vrací život.

Muž se posadil a nejdříve se podíval na nás, teprve pak se rychle rozhlédl kolem. Když se pohledem vrátil znovu k nám, plálo mu v

očích divoké světlo. Pomalu sestoupil ze stolu na zem, takže těžká ersitová deska byla mezi ním a námi.

„Neublížíme ti,“ řekl Ras Thavas.

Muž se pokusil odpovědět, ale jeho slova byla jen směsí nesrozumitelného blábolení, takže nakonec zavrhl hlavou a zavrčel. Chirurg k němu vykročil, avšak muž najednou klesl na všechny čtyři, kotníky rukou se opíral o zem a se zuřivým vrčením ustupoval.

„No tak!“ zvolal Ras Thavas. „My ti přece neublížíme!“ Znovu se pokusil přiblížit k nedůvěřivému muži, ale ten jen opětovně rychle ucouvl, zavrčel ještě zuřivěji, pak se otočil a vyšplhal na nejvrchnější polici, kde usedl na ležící tělo a chrlil na nás nesrozumitelná slova.

„Budeme potřebovat pomoc,“ usoudil můj učitel, postavil se do dveří a zahvízdal na píšťalku zvláštní signál.

„Proč na to pískáš?“ zeptal se muž najednou. „Kdo jste? Co tady dělám? Co se se mnou stalo?“

„Slez dolů,“ mávl na něj Ras Thavas. „Jsme přátelé.“

Muž se pomalu spustil na zem a přešel k nám, ale stále se při tom klouby rukou dotýkal podlahy. Rozhlédl se po okolních tělech a v očích mu zablesklo.

„Mám hlad!“ vykřikl. „Budu jíst!“ A s těmi slovy se vrhl k nejbližšímu mrtvému trupu a strhl jej ze stolu na zem.

„Stůj! Přestaň!“ zvolal na něj Ras Thavas a skočil k němu. „Vždyť ten exemplář dokonale zničíš!“ Muž se před ním dal na ústup, avšak tělo vlekl po podlaze s sebou. V té chvíli se objevilo několik sluhů a s jejich pomocí jsme to ubohé stvoření přemohli a spoutali. Ras Thavas jim přikázal, aby přinesli ostatky opičáka a pak zůstali s námi pro případ, že by jich bylo zapotřebí.

Zkoumané tělo patřilo nádherně vyvinutému exempláři barsoomské bílé opice, jednoho z nejdivočejších a nejobávanějších tvorů rudé planety, a právě kvůli jeho obrovské síle a zuřivosti provedl starý chirurg všechna bezpečnostní opatření a osobně dohlédl na to, aby bylo zvíře před oživením pevně svázáno.

Bylo to obrovské stvoření, vztyčené muselo měřit něco mezi deseti až patnácti stopami, a v polovině mezi horními a dolními končetinami mělo ještě jeden pár chápavých rukou či nohou. Oči byly posazeny blízko sebe a nadočnicové oblouky nevystupovaly o nic víc než u lidí, uši vyrůstaly vysoko z boku hlavy, zatímco nozdry a zuby byly takřka stejné jako u africké gorily.

Spolu s vracejícím se vědomím nás tvor začal tázavě pozorovat. Zdálo se, že se několikrát pokusil promluvit, ale z hrdla se mu draly jen neartikulované zvuky. Pak nějakou chvíli ležel nehybně.

Ras Thavas jej oslovil. „Jestli mi rozumíš, kývni hlavou.“ Op přikývl.

„Chtěl bys, abych ti sňal pouta?“ zeptal se chirurg. Tvor znovu kývnutím vyjádřil svůj souhlas.

„Obávám se, že se na nás vrhneš, nebo se pokusíš uprchnout,“ pokračoval Ras Thavas.

Bylo vidět, že opice se s obrovskou námahou pokouší něco říci, a nakonec se jí z hrdla vydral zvuk, který byl naprosto zřetelný. Bylo to jediné slovo: „Ne.“

„Neublížíš nám a nepokusíš se o útěk?“ ujišťoval se znovu Ras Thavas.

„Ne,“ odpověděl veleop a tentokrát bylo slovo ještě mnohem jasnější.

„Uvidíme,“ zabručel chirurg. „Ale pamatuj si, že kdybys na nás zaútočil, snadno bychom se tě s našimi zbraněmi zbavili.“

Op přikývl a s velkou námahou dodal: „Já vám neublížím.“

Na Ras Thavasovo znamení sňali pomocníci opici pouta a zvíře si sedlo. Protáhlo si mohutné končetiny a hladce sklouzlo na zem, kde zůstalo vztyčené stát na dvou nohou, což nikoho nepřekvapilo, protože bílí veleopové se pohybují spíše po dvou než po šesti. To jsem sice v té chvíli nevěděl, ale můj učitel mi to později vysvětlil, když probíral skutečnost, že přeměněný člověk pobíhal po všech čtyřech, což podle Ras Thavase znamenalo, že v lidské lebce převážila polovina opičího mozku, která tam byla vložena.

Starý chirurg opa zkoumal velmi dlouho a pak porovnal výsledky s pozorováním člověka, který ovšem vykazoval rysy spíše opičí než lidské, i když díky dokonalejšímu hlasovému ústrojí mluvil mnohem snadněji než veleop. Musel jsem se hodně soustředit, abych dokázal porozumět tomu, co se opice pokouší říci.

„Na těch dvou není celkem nic zajímavého,“ rozhodl nakonec Ras Thavas, když výzkumu obou oživených těl věnoval více než půl dne. „Dokazují jen to, k čemu jsem došel už před mnoha lety při transplantaci celých mozků, totiž že akt přenesení nervové tkáně stimuluje růst a aktivitu mozkových buněk. Jistě sis všiml, že jak u jednoho, tak u druhého subjektu je aktivnější ta část mozku, která tam

byla přenesena – a že do určité míry převzala kontrolu nad tělem. Proto se u člověka objevují výrazné opičí rysy, zatímco veleop se chová spíše jako člověk. Přesto si myslím, že kdybys je pozoroval déle a mnohem pečlivěji, poznáš, že každý z nich se v jistých okamžicích vrací spíše ke svému přirozenému chování – kdy opice bude více opicí a člověk člověkem – ale to nestojí za proplývaný čas, kterého jsem jim dnes odpoledne už tak věnoval zbytečně mnoho. Necháám tě tady samotného, uveď oba znovu do stavu spánku a já se vrátím do horní laboratoře. Sluhové tu zůstanou pro případ, že bys náhodou potřeboval pomoc.“

Veleop, který náš hovor napjatě poslouchal, teď postoupil o něco kupředu. „Prosím, já vás zapřísahám,“ zamumlal téměř nesrozumitelně, „neodsuzujte mě znovu k pobytu na těch hrozných policích. Vybavuji si ten den, kdy mě sem pevně spoutaného přinesli, a přestože si nepamatuji, co se dělo potom, dokážu odhadnout podle barvy své kůže a podle těch ostatních zaprášených těl, že jsem tady ležel dlouho. Prosím vás, abyste mi dovolili žít a buď mě vrátili zpět k mým druhům, nebo mě nechali sloužit někde tady, v laboratořích, z nichž jsem část viděl v době mezi dnem, kdy mě sem přivlekli, a okamžikem, kdy jsem byl dopraven do téhle podzemní místnosti a spoutaný a bezmocný položen na studený operační stůl.“

Ras Thavas udělal netrpělivé gesto. „Nesmysl!“ zvolal. „Tady je ti mnohem lépe, tady můžeš ležet zakonzervován a připraven posloužit potřebám vědy.“

„Vyhovte jeho prosbám,“ přimlouval jsem se, „a já za něj převzmu veškerou zodpovědnost, zatímco budu těžit z možnosti podrobněji ho prostudovat.“

„Vyplň mé příkazy,“ vyštěkl chirurg a vyšel z místnosti.

Pokrčil jsem rameny. „Takže se bohužel nedá nic dělat,“ řekl jsem.

„Mohl bych vás všechny pobít a uprchnout,“ uvažoval veleop nahlas, „ale tys mi chtěl pomoci. Nemohl bych zabít někoho, kdo se ke mně zachoval přátelsky – a přece se děším myšlenky na novou smrt. Jak dlouho jsem tady ležel?“

Podíval jsem se na tabulku s krátkým popisem jeho případu, která byla přinesena spolu s jeho tělem a zavěšena v čele stolu. „Dvanáct let,“ odpověděl jsem.

„A nakonec, proč ne?“ ptal se sám sebe. „Tenhle muž mě hodlá

zabít – proč bych ho já neměl zabít dřív, než on zavraždí mě?“

„To by ti nijak nepomohlo,“ vysvětlil jsem mu, „protože by se ti nikdy nepodařilo utéci. Místo toho bys byl zabit – tím myslím skutečně zabit – a pochybuji o tom, že by Ras Thavas považoval za potřebné uchovat tě ve stavu schopném opětovného oživení. A předtím bych já, jediný, který by nejen mohl, ale i chtěl v budoucnosti najít možnost, jak tě znovu oživit, našel smrt ve tvých rukou. Připravil by ses o jedinou možnost, jak být za nějaký čas zachráněn.“

Mluvil jsem tiše, rty blízko jeho ucha, tak aby mě pomocníci neslyšeli. Veleop mi pozorně naslouchal.

„Uděláš to, co jsi mi teď řekl?“ zeptal se nakonec.

„Při první vhodné příležitosti, která se naskytne,“ ujistil jsem ho.

„Dobrá, v tom případě ti budu důvěřovat a podřídím se.“

O půl hodiny později byla obě nehybná těla vrácena do svých polic.

DOHODA

Dny se skládaly v týdny, týdny v měsíce. Den za dnem jsem pracoval po Ras Thavasově boku a starý chirurg, jehož důvěra ke mně rostla, mě hlouběji a hlouběji zasvěcoval do svých objevů a svěřoval mi tajemství svého umění a profese. Postupně mi umožňoval provádět stále důležitější a náročnější práce ve svých obrovských laboratořích. Začal jsem provádět přenosy končetin z jednoho těla na druhé, pak transplantace zažívacího traktu. Nakonec mi svěřil kompletní operaci platicího klienta. Vyjmul jsem ledviny bohatého starce a nahradil je zdravými, odebranými z těla zohaveného dárce. Pak jsem přenesl do těla malého dítěte novou štítnou žlázu. O týden později už to byla dvě srdce, a konečně pro mě nastal velký den – bez pomoci, bez Ras Thavasova dohledu, jsem vyjmul obsah hlavy jakéhosi starého muže a vyměnil ho za mozek jistého mladíka.

Když jsem byl hotov, objevil se můj učitel a položil mi ruku na rameno. „Sám bych to nedokázal lépe,“ řekl mi s úsměvem. Zdál se být neobyčejně spokojený a já musel jen žasnout nad oním nezvyklým projevem emocí z jeho strany, ze strany člověka, který byl ze všeho nejvíc pyšný na to, že žádné emoce nemá. Často jsem znovu přemýšlel o pohnutkách, které Ras Thavase vedly k tomu, aby mi věnoval tolik času a vyškolil mě ve svém umění ale nepodařilo se mi najít jiný důvod než ten, že při rostoucím zájmu o operace opravdu potřeboval zkušeného pomocníka a asistenta. Když jsem však probíral záznamy, které jsem teď měl volně k dispozici, zjistil jsem, že počet operací prováděných v současnosti je stejný jako před mnoha lety, a i kdyby jich nyní vykonával víc, neexistoval jediný důvod, proč by mě měl vycvičit raději než některého z rudých Marťanů, původních místních obyvatel. Jeho argumentace mou věrností se mi nezdála dost přesvědčivá, protože kdyby tomu tak opravdu bylo, mohl mě využít jako osobního strážce a pomocníka si vychovat z kteréhokoliv inteligentního domorodce.

Jenže nakonec jsem se dozvěděl, že měl pro své jednání skvělý důvod – Ras Thavas měl vždycky skvělý důvod pro všechno, co dělal. Jednoho večera po jídle seděl a upřeně mě pozoroval, jak to ostatně dělával často. Vypadalo to, jako by četl v mých myšlenkách, což bylo mimochodem k jeho úžasu a rozladěnosti zcela nemožné.

Důvod jeho zlosti spočíval v tom, že pokud si Mart'an nedává dobrý pozor a není ve střehu, dokáže každý jiný obyvatel rudé planety snadno proniknout i do jeho nejtajnějších myšlenek – přesto Ras Thavas mé myšlenky přechytit nedokázal. Tvrdil, že je to proto, že nejsem Barsoomian. Já jsem přitom často dokázal číst v myslích jeho pomocníků, když si nedávali pozor, přestože do myšlenek starého chirurga se mi nikdy proniknout nepodařilo, stejně jako se to podle mého přesvědčení v životě nepoštěstilo nikomu jinému. Choval svůj mozek zapečetěný stejně jako ony pověštné nádoby s krví a nikdy ho nikdo nepřistihl ve chvíli, kdy by nebyl obrněn neprostupnými bariérami.

Ten večer seděl a dlouho se na mě díval, což mě už dávno neuvádělo do sebemenších rozpaků, protože jsem si na jeho podivné chování zcela zvykl. „Jedním z důvodů, proč ti tak věřím,“ začal nakonec, „je možná právě skutečnost, že nedokážu změřit hloubku tvé mysli, takže pokud ve své hlavě ukrýváš zrádné myšlenky, které se mě týkají, nedozvím se to, zatímco u všech ostatních umím proniknout do nejtajnějších záhybů jejich duší a v každé z nich vidím žárlivost, závist a zášť. Těm důvěřovat nemohu. Proto musím riskovat a spolehnout se na tebe a cosi uvnitř mi říká, že je to rozhodnutí správné – proč jsem tě zvolil za svého osobního strážce, už jsem ti vysvětlil. Stejně důvody mě vedly k tomu, abych tě vybral pro věc, kterou mám nyní na mysli. Nemůžeš mi ublížit, aniž bys ublížil sobě, koneckonců není nikdo, kdo by se jen odvážil to zkusit, a na druhé straně neexistuje žádný důvod, proč bys ke mně měl cítit nějaký zvláštní odpor.

Jsi pochopitelně plný emocí a mnoho mých experimentů, které mně diktovala má realistická, logicky uvažující a chladná vědecká mysl, v tobě bezpochyby vzbudilo nechuti a hrůzu. Ale jsi zároveň neobyčejně inteligentní, a proto dokážeš lépe než kdo jiný posoudit mé motivy, i když s nimi nemusíš zdaleka souhlasit, a přes veškerý svůj sentiment pochopíš, proč jsem to či ono udělal. Možná že jsem se tě častokrát dotkl, ale nikdy jsem se nezachoval nespravedlivě ani k tobě, ani k žádnému z tvorů, ke kterým jsi pocítil to vaše takzvané přátelství či lásku. Jsou mé úvahy chybné nebo mé závěry nesprávné?“

Ujistil jsem ho, že nikoliv.

„Výborně! A teď dovol, abych ti vysvětlil, proč jsem věnoval to-

lik času a úsilí tomu, abych tě naučil ovládat své řemeslo tak, že se ti nemůže rovnat žádná jiná lidská bytost s výjimkou mé osoby. Ještě tě nemohu použít, přesněji řečeno, ty ještě nejsi dost připravený, ale až poznáš můj důvod, uvědomíš si, jak nutné je vynaložit veškerou energii k dosažení společného cíle. Budeš k němu směřovat ještě ochotněji a budeš se o to více snažit zdokonalit v onom výjimečném vědeckém umění, jemuž tě učím.

Jsem velmi starý muž,“ pokračoval po krátké odmlce, „dokonce i podle měřítek Barsoomu. Žiji už přes tisíc let. Dávno jsem překonal přirozenou délku života, a přesto jsem nedokončil svou práci – vždyť jsem ji prakticky teprve začal! Nesmím zemřít. Barsoom nesmí přijít o můj skvělý mozek a mé nedocenitelné zkušenosti. Již dlouho uvažuji o tom, jak smrti zkrášlit plány, avšak k tomu je třeba někoho, kdo je v lékařském umění stejně dokonalý jako já – dva takoví lidé by mohli žít věčně. A já vybral tebe, aby ses stal tím druhým, a to z důvodů, které jsem ti už vysvětlil – jsou to pohnutky nezátížené jakýmkoliv sentimentem. Nevybral jsem si tě ani z lásky, ani proto, že bych k tobě cítil přátelství, a můj důvod rovněž není v tom, že bys mě miloval ty nebo ke mně choval některý z oněch dalších lidských citů. Zvolil jsem si tě, poněvadž pravděpodobnost, že bys mě zklamal, je u tebe v porovnání s ostatními obyvateli této planety nejmenší. Na jistý čas totiž bude můj život ve tvých rukou. Teď jistě chápeš, že jsem nemohl vybírat jen tak ledabyle.

Plán, který jsem připravil, je jednoduchost sama, za předpokladu ovšem, že se budu moci stoprocentně spolehnout na dvě věci – profesionální zručnost a osobní zájem mého asistenta. Mé tělo je opotřebováno. Potřebuji nové. Laboratoře jsou plné nádherných těl, mladých, zdravých a plných síly. Stačí mi jen vybrat si některé z nich a požádat svého asistenta, aby do něj přenesl mozek z této staré trosky.“ Pak se znovu odmlčel.

„Teď už chápu, proč jste mě tak dokonale vycvičil,“ přikývl jsem. „Musím přiznat, že mi ta otázka často nedala spát.“

„Tak a jediné tak budu moci dál pokračovat ve své práci,“ navázal na svá předchozí slova, „a jediné tak bude moci Barsoom prakticky navěky těžit z objevů, které bude můj mozek poskytovat jemu i jeho dětem. Budu žít věčně za předpokladu, že můj asistent bude dokonalý, a takového si mohu zajistit tím, že i jemu příslibím nesmrtelnost. Když se mu opotřebuje některý z tělesných orgánů, nebo i celé tělo,

nahradím mu je ze své rozsáhlé zásoby lidského materiálu a on mně poslouží stejným způsobem. Tak bychom mohli žít navěky, protože věřím, že mozek je téměř nesmrtelný, pokud není poškozen mechanicky nebo zasažen duševní chorobou.

Zatím ještě nejsi tak zkušený, abych se odvážil svěřit ti ten důležitý úkol. Musíš ještě transplantovat mnoho mozků, setkat se s různými atypickými případy a překonat rozličné komplikace, které se pravidelně vyskytují a působí, že ani dvě z operací nejsou stejné. Až nabudeš dostatečnou zručnost v těch věcech, budu první, kdo to pozná, a pak už nebudeme déle váhat a zajistíme blaho dalších barsoomských generací.“

Stařec byl dalek toho, aby sám k sobě pocítil nenávist. Jeho plán byl skvělý jak pro něj, tak pro mě. Zajišťoval nám nesmrtelnost – mohli jsme žít navěky, a vždy v silném, zdravém a mladém těle. Ta vyhlídka byla nesmírně lákavá – a jaké skvělé postavení mně nabízel! Jestliže stařec sám sebe přesvědčil o tom, že můj vztah k němu vychází z čistě sobeckých pohnutek, mohl jsem se naopak já spolehnout na to, že k celé věci bude přistupovat stejným způsobem a bude se ke mně chovat vstřícně. Nemohl by si dovolit rozejít se ve zlém s jediným člověkem na světě, který je schopen mu buď zajistit, nebo odeprít nesmrtelnost. Poprvé za celou dobu, co jsem byl na tomto podivném místě, jsem se cítil opravdu v bezpečí.

Hned potom, co jsem ho opustil, jsem se vydal do pokoje, kde bydlela Valla Dia, protože jsem ji chtěl seznámit s těmi skvělými novinkami. Během týdnů, jež uběhly od jejího oživení, jsem ji vídával často a každé takové setkání mi odhalilo další kousek její nesmírně krásné duše, až jsem nakonec zcela zapomněl na Xaxino vrásčité tělo i zohavenou tvář a můj duševní zrak viděl jen onen úžasný půvab, skrytý v její sladké mysli. Stala se mou důvěrnicí, stejně jako já jejím důvěrníkem, a náš vztah představoval jedinou skutečnou a čistou radost v mé existenci na Barsoomu.

Když jsem jí vyprávěl o tom, co se mi přihodilo, velmi mile a upřímně mi blahopřála. Řekla, že doufá, že svou dovednost a nesmírnou moc použiji k dobru celého světa. Ujistil jsem ji, že ano a že první věc, kterou hodlám po Ras Thavasovi požadovat, bude, aby dal Valla Dii odpovídající krásné tělo. Ona však zavrtěla hlavou.

„Ne, můj příteli,“ odvětila. „Když nemohu mít své vlastní tělo, je pro mě tohle staré Xaxino stejně dobré jako kterékoliv jiné. Bez své-

ho těla nestojím o to vrátit se domů, a kdyby mi Ras Thavas daroval nějaké opravdu nádherné tělo, byla bych neustále ohrožována chtivostí jeho movitých klientů. Některé z bohatých žen by se mohlo zalíbit a nepochybuji, že on by jí ho klidně prodal. Pak bych mohla dopadnout ještě hůře a ocitnout se v tělesné schránce postižené nějakou strašlivou chorobou nebo ještě více zohavené. Ne, příteli, pokud nemohu dostat zpět tělo své, spokojím se s tělem Xaxiným. Ta mi sice zanechala tělo starší, ale zdravé a odolné, ať už je její tvář jakkoliv odpudivá na pohled. A nakolik se tady cení vzhled? Ty jediný jsi mým přítelem a skutečnost, že mám tvé přátelství, mi stačí. Ctíš mě pro to, co jsem, ne pro to, jak vypadám, takže nechme věci být, jak jsou.“

„A získat vlastní tělo a vrátit se do své vlasti, to by sis přála?“ zeptal jsem se.

„Ach, to neříkej!“ zvolala. „Už při tom pomýšlení jsem napůl šílená steskem a touhou. Nesmím v duši ukrývat tak beznadějný sen, touhu, která ve mně jen vzbuzuje ještě větší zoufalství nad mým osudem.“

„Neříkej, že je to beznadějně,“ namítal jsem. „Jedině smrt bere člověku všechny naděje.“

„Chceš být laskavý,“ pravila, „ale jen mě trápíš. Tady žádná naděje neexistuje.“

„Mohu tedy doufat za tebe?“ zeptal jsem se. „Protože já bych o jedné cestě věděl, a byt by to byl způsob velmi nejistý, stále ještě je zde určitá možnost.“

Zavrtěla hlavou. „Není žádná taková cesta,“ odpověděla a v jejím hlase znělo nezvratné přesvědčení. „Duhor už mě nepozná a nebude o mě stát.“

„Duhor?“ opakoval jsem. „To je tvůj... někdo, o koho velmi stojíš?“

„Ano, opravdu mi na něm velice záleží,“ přikývla s úsměvem, „ale Duhor není někdo – Duhor je má vlast, můj domov, země mých předků.“

„Jak se stalo, že jsi opustila Duhor?“ zeptal jsem se. „To jsi mi nikdy nevyprávěla.“

„Bylo to kvůli krutosti a nemilosrdnosti Jal Hada, prince Amhoru,“ začala vyprávět. „Duhor a Amhor jsou dědičnými nepřáteli, avšak Jal Had pronikl v přestrojení do města, protože se doslechl, co

se vypráví o nesmírné kráse jediné dcery Kor Sana, jeddaka Duhoru. Když ji pak spatřil na vlastní oči, rozhodl se, že musí být jeho. Vrátil se do Amhoru a vypravil vyslance na Kor Sanův dvůr, aby za něj požádali o ruku duhorské princezny. Kor San, který neměl mužského potomka, se však rozhodl provdat svou dceru za některého ze svých jedů, aby synové vznikl z tohoto spojení, v jejichž žilách by kolovala Kor Sanova krev, mohli vládnout duhorskému lidu. Jal Hadova žádost byla proto odmítnuta.

Jeddakovo rozhodnutí Amhořana natolik popudilo, že vypravil obrovskou flotilu, aby dobyl Duhor a vzal si silou to, co nemohl získat počestnou cestou. Duhor v té době vedl válku s Heliem a všechna jeho vojska byla rozmístěna daleko na jižních hranicích – výjimku tvořila jen malá armáda, která chránila město. Jal Had si tedy nemohl pro svůj útok vybrat vhodnější čas. Duhor padl, a zatímco Jal Hadovy oddíly plenily překrásné město, on sám s vybranými muži obklíčil jeddakův palác a hledal jeho dceru – jenže ta neměla ani v nejmenším úmyslu vrátit se s ním jako princezna Amhoru. Od okamžiku, kdy hlídky na obloze zahlédly předvoje nepřátelské flotily, pochopila, stejně jako ostatní obyvatelé města, proč se tady amhorské vojsko objevilo, a proto vymyslela plán, jak by princovy úmysly překazila.

V její družině byl lazebník, jehož úkolem bylo udržovat zářivou krásu princezniných vlasů a pleti, připravovat ji a líčit pro veřejná vystoupení, k jednáním, jichž se účastnila, i k běžnému životu u dvora. Byl mistrem svého umění, dokázal změnit ošklivého člověka tak, že bylo příjemné se na něj podívat, z obyčejného dokázal udělat velmi pohledného a z hezkého pak vykouzlit stvoření oslnivé krásy. Onoho umělce rychle povolala a přikázala mu, aby z nádhery vytvořil ošklivost. Když s ní skončil, nikdo by neuhodl, že právě tohle je princezna duhorská, tak dovedně zapracoval svými barvami, pudry a štětečky.

Když Jal Had princeznu nenašel v paláci a žádné mučení nedokázalo vyrvat jedinou stopu z úst jejích oddaných dvořanů, přikázal Amhořan, že každá žena zajatá v paláci bude odvezena do Amhoru. Dívky tam budou drženy jako rukojmí tak dlouho, dokud mu nebude přivedena duhorská princezna, aby se s ní mohl oženit. Tak jsme byly všechny pochyťány a odvedeny na amhorskou válečnou loď, která s námi byla vyslána zpět do Amhoru, ještě předtím než se začal vracet zbytek flotily, jejíž posádky dokončovaly plnění Duhoru.

Když loď se svým malým doprovodem urazila asi čtyři z pěti tisíc haadů, které dělí Duhor od Amhoru, byla zpozorována phundahl-skými letouny, jež na ni okamžitě zaútočily. Doprovodná plavidla byla sestřelena nebo zahánána na útěk a naše loď byla zajata. Byly jsme převezeny do Phundahlu, kde nás prodali na trhu otroků, a za mě nabídl největší sumu jeden z Ras Thavasových agentů. Zbytek už víš.“

„A co se stalo s princeznou?“ zeptal jsem se.

„Možná zemřela – její družina byla v Phundahlu rozdělena – ale ani smrt by nebyla takovou překážkou v návratu do Duhoru jako phundahlské otroctví. Princezna Duhoru již nikdy nespátí svůj rodný kraj.“

„Ale ty by ses tam vrátit mohla!“ zvolal jsem, protože mě v tom okamžiku napadl plán. „Kde je Duhor?“

„Chceš se tam snad vypravit?“ zeptala se se smíchem.

„Ano!“

„Jsi blázen, příteli,“ zavrtila hlavou. „Duhor leží celých sedm tisíc osm set haadů od Toonolu, na opačné straně sněhem pokrytých Arto-lianských hor. Ty, cizinec a sám, by ses nedostal ani na jejich úpatí, protože na cestě k nim leží Toonolské močály, potulují se zde divoké hordy, tlupy dravé zvěře a stojí tu několik válečnických měst. Zemřel bys zcela zbytečně už po několika prvních haadech, i kdyby se ti podařilo uniknout z ostrova, na němž se rozkládají Ras Thavasovy laboratoře. Ostatně jaký motiv by tě měl vést k tak marné oběti?“

To jsem jí nemohl povědět. Nedokázal jsem se podívat na tu přirhobenou postavu, do její zohavené tváře a říci: „Protože tě miluji, Valla Dio.“ A přitom to byl, věřte či ne, jediný důvod. Pomalu, jak jsem ji poznával, když mi postupně odhalovala nekonečnou krásu svých myšlenek a duše, tak pomalu se mi do srdce vplížila pravda o mé lásce, ale promluvit o tom s onou odpudivou stařenou jsem nedokázal, i když si neumím vysvětlit proč. Viděl jsem onen nádherný svatostánek, který byl důstojnou schránkou pro neméně dokonalého ducha skutečné Valla Die – ten jsem milovat mohl, miloval jsem její srdce, duši i myšlenky, ale Xaxino tělo jsem milovat nedokázal. Zmítaly mnou ještě další city, především pochybnosti, zda by mohla Val-la Dia opětovat mou lásku. Teď, uvězněna ve starém těle ošklivé Xaxy, bez jediného přítele či dokonce ctitele, by ke mně mohla být – ať už z vděčnosti, nebo kvůli strašlivé osamělosti – přitahována. Jen-

že kdyby se zase stala tou překrásnou Valla Diou a vrátila se do paláce svého krále, do společnosti duhorských šlechticů, stál by jí ještě osamělý chudý vyhnanec z cizího světa za jediný pohled? Pochyboval jsem o tom, a přece mě mé pochybnosti neodvrátily od rozhodnutí pokračovat, pokud mi to osud dovolí, v onom šíleném plánu, který se mi zrodil v hlavě.

„Neodpověděl jsi mi na otázku, Vad Varo,“ přerušila mé rozbouřené myšlenky. „Proč by ses měl pokoušet o něco takového?“

„Abych napravil křivdu, která na tobě byla spáchána, Valla Dio,“ odvrátil jsem pohled.

Povzdechla si. „Nezkoušej to, prosím,“ řekla a zadívala se mi přímo do očí. „Dopadlo by to tak, že bys mě jen připravil o posledního přítele, jehož společnost je jediným zdrojem štěstí, který mi ještě zbyl. Cení si tvé nezištnosti a obětavosti, i když tvým pohnutkám příliš nerozumím. Tvé odhodlání pomoci mi i za cenu, že budeš riskovat vlastní život, se mě dotýká víc, než umím vyjádřit, a jen zvyšuje dluh, který vůči tobě pociťuji, ale pokoušet se o to nesmíš – nemůžeš!“

„Jestli tě to tak trápí, Valla Dio,“ odpověděl jsem, „pak o tom už nikdy nebudeme mluvit, ale měj na paměti, že na svůj plán nezapomínám. Jednoho dne najdu cestu, i kdyby se mi to, co mám teď na mysli, nepodařilo.“

Dny ubíhaly a úžasné mart'anské noci, prozářené pádícími měsíci, následovaly jedna za druhou. Ras Thavas trávil stále více času tím, že řídil mou práci při transplantaci mozků. Už jsem se dávno stal dokonalým odborníkem a uvědomoval jsem si, že se rychle blíží čas, kdy se starý chirurg rozhodne svěřit mým rukám a změnit svůj život a budoucnost. Nepochybně věděl, že mi bude vydán na milost a nemilost, a bylo mu jasné, že si to uvědomuji. Mohl bych ho zabít, mohl bych ho ponechat navěky v onom konzervovaném stavu mezi životem a smrtí, nebo bych mu mohl vyvést nějaký ošklivý žert a obdařit ho třeba tělem calota či polovinou opičího mozku. Věděl však také, že mu nezbyvá než riskovat, a já si to uvědomoval, protože poslední dobou velmi rychle uvadal. Teď už byl téměř slepý a jen ony podivné brýle, které si sám zkonstruoval, mu umožňovaly alespoň částečně vidět. Vypověděl mu i sluch a používal přístroj k zesílení zvuků. Nyní začínalo rovněž jeho srdce vysílat signály, kterých si již dále nesměl nevšímat.

Jednoho dne mě otrok přivolal do jeho ložnice. Tam ležel staříčkový chirurg, ubohý věchýtek, politováníhodná hromádka křehkých kostí potažených vrásčitou kůží.

„Musíme si pospíšet, Vad Varo,“ oznámil mi sotva slyšitelným šepotem. „Mé srdce se před několika taly málem zastavilo, a proto jsem pro tebe poslal.“ Ukázal ke dveřím vedoucím z pokoje. „Tam najdeš tělo, které jsem si vybral. Tam, v soukromé laboratoři, kterou jsem už před léty vybudoval právě k tomuto účelu, provedeš největší chirurgickou operaci, jakou vesmír pamatuje, a přeneseš nejužasnější mozek do nejkrásnějšího a nejdokonalejšího těla, jaké kdy mé staré oči viděly. Zjistíš, že hlava je již připravena, aby přijala mou mozkovou tkáň. Mозek původního majitele byl odstraněn a zničen – dokonale spálen ohněm. Nemohl jsem si dovolit riskovat existenci mozku, který by se jednou mohl zabývat myšlenkami a plány, jak získat zpět své úžasné tělo. Nikoliv, prostě jsem ho zničil. Zavolej otroky a přikaž jim, ať mé tělo přenesou na operační stůl.“

„To nebude zapotřebí,“ odpověděl jsem. Sklonil jsem se a pozvedl jeho drobnou postavu do náruče stejně snadno, jako by byl pozemské dítě, a odnesl ho do vedlejší místnosti, kde jsem našel dokonale osvětlenou a vybavenou laboratoř se dvěma operačními stoly. Na jednom již leželo tělo rudého muže. Na ten druhý, prázdný, jsem položil Ras Thavase a teprve pak jsem si začal prohlížet tělesnou schránku, již pro svůj nový život zvolil. Nikdy, věřte mi, ještě nikdy v životě jsem nespátřil tak dokonalé tělo a tak pravidelnou a mužnou tvář. Ras Thavas si opravdu vybral skvěle. Pak jsem se otočil zpět ke starému chirurgovi. Zručně, tak jak mě to naučil, jsem provedl dva řezy a připojil trubice. Můj prst spočinul na tlačítku pumpy, která měla vytlačit z jeho těla krev a vehnat mu do žil jeho skvělou konzervační látku. Pak jsem promluvil.

„Ras Thavasi,“ řekl jsem, „učil jste mě dlouho a neúnavně, a to vše právě kvůli téhle chvíli. Pracoval jsem pilně a poctivě a počítal jsem s tím, že mi to všechno nepřinese ani nejmenší zisk. Shodou okolností jste to byl právě vy, kdo mě poučil, že každý skutek by měl být vykonán jen ve vlastním zájmu a pro osobní prospěch. Takže jistě budete spokojen, když zjistíte, že tohle všechno nedělám z lásky k vám, nebo snad proto, že bych vás považoval za svého přítele. Myslel jste si však, že jste mně nabídl dost, když jste mi slíbil nesmrtelnost, kterou chcete získat sám.“

Bez ohledu na to, jak pečlivě jste mě učil, se obávám, že jsem stále ještě příliš sentimentální. Toužím napravit bezpráví. Toužím po lásce a přátelství. Odměna, kterou jste mi nabídl, mně nestačí. Jste ochoten zaplatit víc za to, aby byla tahle operace úspěšně dokončena?“

Celou dlouhou minutu na mě mlčky upíral oči. „Co chceš?“ Viděl jsem, že se chvěje vztekem, ale hlas nezvýšil.

„Pamatujete si na 4296-E-2631-H?“ zeptal jsem se.

„Subjekt v těle Xaxy? Ano, ten případ si pamatuji. Co je s ním?“

„Chci, aby oné dívce bylo vráceno tělo. To je má cena za vaši operaci.“

Vrhl na mě zachmuřený pohled. „To je nemožné. Její tělo má Xaxa. I kdybych se toho odvážil, nikdy by se mi ho nepodařilo získat. Pokračuj v transplantaci!“

„Až mi dáte svůj slib,“ zavrtěl jsem hlavou.

„Nemohu ti slíbit nemožné – Xaxa je mimo můj dosah. Požádej mě o něco jiného. Jsem ochoten přislíbit ti cokoliv, co bude jen trochu možné.“

„To je jediné přání, které mám. Ale netrvám na tom, abyste to tělo získal sám. Když sem nějakým způsobem dostanu Xaxu, provedete výměnu?“

„To bude znamenat válku mezi Toonolem a Phundahlem!“ zvolal.

„To mě nezajímá,“ usmál jsem se. „Rychle, rozhodněte se! Během pěti talů stisknu tlačítko. Když mi slíbíte, co žádám, probudíte se v novém, mladém těle; jestli odmítnete, zůstanete tady ležet v bezživotí navěky.“

„Slibuji,“ řekl pomalu, „že když mi dodáš Xaxino tělo, přenesu do něj jakýkoliv mozek, který si mezi mými subjekty vybereš.“

„Výborně,“ zvolal jsem a stiskl tlačítko.

NEBEZPEČÍ

Ras Thavas se probral z narkózy jako nový a dokonalý tvor – mladík tak úžasně krásný, že vypadal, jako by byl spíše božského než lidského původu. V té andělské hlavě však byl onen nekompromisní, neosobní a tisíc let starý mozek chirurgického mistra. Když otevřel oči, upřel na mě chladný pohled.

„Odvedl jsi dobrou práci,“ řekl.

„To, co jsem udělal, jsem udělal z přátelství – a možná pro lásku,“ odvětil jsem mu, „takže za úspěch operace můžete poděkovat právě onomu sentimentu, kterým pohrdáte.“

Neodpověděl.

„A teď,“ pokračoval jsem, „bych chtěl, abyste začal plnit slib, který jste mi dal.“

„Až sem dopravíš Xaxino tělo, přenesu do něj mozek kteréhokoliv ze subjektů, jež si vybereš,“ řekl. „Ale kdybych byl tebou, neriskoval bych život v tak nesmyslném dobrodružství, v němž nemáš naději na úspěch. Vyber si nějaké jiné tělo – je tady celá řada překrásných schránek – a já do něj vložím mozek 4296-E-2631-H.“

„Slib, který jste mi dal, můžete splnit jen tehdy, když použijete tělo, v němž je teď mozek jeddary Xaxy,“ zavrtěl jsem hlavou. Pokrčil rameny a na krásných rtech se mu objevil chladný úsměv. „Dobrá, doprav sem Xaxu. Kdy začneš?“

„Ještě nejsem připravený. Až budu, oznámím vám to.“

„Tak a teď běž – počkej! Nejprve zajdi do kanceláře a podívej se, jaké případy na nás čekají. Pokud jsou tam nějaké, které nevyžadují mou osobní pozornost a zapadají do rámce tvých znalostí, proved’ je sám.“

Když jsem odcházel, všiml jsem si zlomyslného úsměšku, který mu zkřivil rty. Co jej zapříčinilo? Vůbec se mi nelíbil. Cestou jsem se pokoušel přijít na to, jaké myšlenky asi proběhly tím mimořádným mozkiem, že v onom okamžiku vyvolaly tak ošklivý úsměv. Nebyl jsem ještě daleko za zátočinou chodby, a tudíž jsem zaslechl, jak přivolává osobního otroka a sluhu Yamdora, obrovského chlapíka, jehož náklonnost a věrnost si udržoval drahými dary a poskytováním různých výhod. Moc toho muže byla tak velká, že se ho všichni ostatní obávali, protože často jediné jeho slovo do pánova ucha stači-

lo poslat některého z otroků nebo pomocníků do věčného spánku na chladné desce laboratorního stolu. Říkalo se, že Yamdor je výsledkem nepřírozeného experimentu, při němž byl mozek ženy přenesen do těla muže, a v jeho chování a činech bylo skutečně mnohé, co tenhle všeobecně sdílený názor potvrzovalo. Když pracoval pro svého pána, byl něžný a pozorný, měl ladné pohyby, avšak v duši choval zášť, pomstychtivost a nikdy nezapomínal ani neodpouštěl.

Věřím, že mě neměl rád, žárlil na pravomoc, kterou jsem v Ras Thavasových laboratořích získal, poněvadž nebylo pochyb o tom, že zatímco já jsem první pomocník starého chirurga, on je pouhý otrok. Přesto se ke mně vždycky choval uctivě a prokazoval mi všechny patřičné pocty. Byl však jen malým kolečkem v celém laboratorním stroji, řízeném Ras Thavasovým geniálním mozkiem, a proto jsem mu nikdy nevěnoval zvláštní pozornost, právě tak jako dnes, kdy jsem pokračoval v cestě ke kanceláři.

Ušel jsem jen několik kroků, když jsem si vzpomněl na jakousi důležitou věc, k jejímuž provedení jsem nutně potřeboval Ras Thavasovy pokyny, a tak jsem se obrátil na patě a vracel se do jeho příbytku. Ledva jsem se přiblížil, dolehl ke mně otevřenými dveřmi nový hlas geniálního chirurga. Ras Thavas vždycky mluvil velmi nahlas, možná proto, že jeho hlasivky odrážely jeho přirozeně nadřazený postoj k ostatním lidem, možná kvůli své silné hluchotě, nevím. Teď, když s novým tělem získal i čerstvé hlasivky, nesla se jeho slova jasně a zřetelně celou chodbou před jeho ložnicí.

„Takže ty teď, Yamdore, půjdeš,“ říkal právě, „vybereš dva otroky, na jejichž mlčenlivost a věrnost se můžeš spolehnout, odvedete subjekt z Vad Varova obydlí a zničíte ho – ať po těle ani mozku nezůstane jediná stopa. Hned potom vezmeš oba otroky do laboratoře F-30-L, cestou jim nedovolíš s nikým promluvit a já si pak zajistím jejich mlčenlivost a zapomnění navěky.“

Vad Varo zjistí, že subjekt zmizel, a ohlásí mi to. Během pátrání přiznáš, že jsi pomohl 4296-E-2631-H k útěku, ale budeš tvrdit, že nemáš nejmenší tušení, kam měl subjekt namířeno. Odsoudím tě k trestu smrti, ovšem v poslední chvíli – s odvoláním na to, jak nutně potřebuji tvé služby, a na základě tvých slibů, že už nic takového nikdy neuděláš – změním trest na podmíněčný, pokud se budeš dostatečně dobře chovat. Rozumíš celému plánu?“

„Jistě, pane,“ odpověděl Yamdor.

„Tak se okamžitě vydej hledat otroky, kteří ti pomohou, a proved', na čem jsme se dohodli.“

Rychle a tiše jsem se rozběhl chodbou a hned na první křižovatce jsem uhnul stranou, abych se ukryl pohledu každého, kdo by vyšel z Ras Thavasova apartmá. Poté jsem se vydal ke svému bytu a do pokoje obývaného Valla Diou. Odemkl jsem dveře, otevřel dokořán a pokynul jí, aby vyšla ven. „Rychle, Valla Dio!“ zvolal jsem. „Nesmíme ztrácet čas. V pokusu zachránit tě jsem na tebe přivolal velké nebezpečí. Nejdříve pro tebe musíme najít úkryt, a to ihned – pak teprve můžeme plánovat, co dál.“

Místo, které mi první přišlo na mysl jako vhodný úkryt, byla napůl zapomenutá sklepení v podzemí hlavních laboratoří, a tam jsem se s Valla Diou vydal. Cestou jsem jí vyprávěl, co se přihodilo. Neslyšel jsem od ní jedinou výčitku, naopak, několikrát mi vyjádřila svou vděčnost za to, co nazývala mým nesobeckým přátelstvím. Ujistňovala mě, že jestliže se celá záležitost zvrtila, není to moje vina, a trvala na tom, že raději zemře s vědomím, že má na světě jediného oddaného přítele, než aby žila navěky bez přátel.

Nakonec jsme dorazili do místnosti, kterou jsem hledal – sklepení L-42-X v budově 4-J-21, kde mimo jiné ležela i těla muže a veleopa, u nichž byla provedena částečná výměna mozků. Tady jsem byl prozatím přinucen Valla Diu ponechat. Musel jsem se co nejrychleji vrátit do laboratoří a pustit se do úkolů, které mi Ras Thavas zadal, abych tak co možná na minimum zmenšil podezření, které se ho jistě zmocní, až mu Yamdor ohlásí, že našel její pokoj prázdný.

Dostal jsem se do kanceláře, aniž mě kdokoliv zahlédl, takže nikdo nemohl Ras Thavasovi ohlásit, že mi cesta z jeho obydlí do pracovny trvala nezvykle dlouho. A ke své úlevě jsem zjistil, že nepřibyl jediný nový případ. Aniž jsem dal najevo nesmírnou netrpělivost, již jsem cítil, vydržel jsem chvíli v úředovně, leč vzápětí jsem si našel vhodnou záminku k odchodu. Vydal jsem se znovu ke svému bytu, ale tentokrát jsem šel pomalu, klidně a cestou jsem si pobrukoval, jak bývalo mým zvykem (starého chirurga to nesmírně rozčilovalo), úryvky některé z odrhovaček, které byly na Zemi v módě, když jsem ji opustil. Tentokrát to byla proslulá *Oh, Frenchy*.^{*)}

^{*)} Tato známá píseň vznikla v první polovině r. 1918 (nezapomeňme, že průměrně bylo podepsáno až v listopadu) a složili ji Sam Ehrlich a Con Conrad. Patřila

Zatímco jsem si spokojeně prozpěvoval, potkal jsem Yamdora, který v doprovodu dvou otroků spěchal chodbou od mého bytu. Přátelsky jsem ho pozdravil, jak rovněž bývalo mým zvykem, a on mi stejným tónem odpověděl, jenže v jeho očích byl strach a podezření. Došel jsem ke svému příbytku, otevřel dveře do místnosti, kterou dříve obývala Valla Dia, a okamžitě jsem se rozběhl do Ras Thava-sova apartmá. Zastihl jsem ho v rozhovoru s Yamdorem. Vrazil jsem do místnosti jakoby bez dechu a hrál nesmírné rozrušení.

„Ras Thavasi,“ vykřikl jsem, „co jste udělal s 4296-E-2631-H? Zmizela, její pokoj je prázdný, a když jsem se vracel domů, potkal jsem nedaleko svého bytu Yamdora a dva další otroky!“ Pak jsem se obrátil ke sluhovi a vztáhl k němu obviňující prst. „Yamdore!“ zvolal jsem. „Co jsi s tou ženou udělal?“

Jak Ras Thavas, tak Yamdor byli v dokonalých rozpacích a já si v duchu blahopřál, jak snadno se mi podařilo svést je prozatím ze stopy. Věhlasný chirurg prohlásil, že zařídí okamžité pátrání, a skutečně ihned přikázal prohledat všechny budovy a celý ostrov vně pozemků laboratoří. Yamdor popřel, že by o zmizelé ženě cokoliv věděl, a alespoň já byl v duchu přesvědčen o pravdivosti jeho tvrzení. Ne tak už Ras Thavas. Viděl jsem, jak se mu v očích objevil záblesk podezření. Začal svého osobního sluhu vyslýchat, ale očividně nedokázal najít motiv pro tak zrádné jednání z Yamdorovy strany. Proč by měl Yamdor unášet onu ženu, a naprosto se tím vzepřít všem příkazům, které od svého pána dostal?

Několikadenní pátrání neodhalilo vůbec nic. Myslím, že v jeho průběhu postupně Ras Thavas nabýval stále silnějšího podezření, že vím o Valla Diině zmizení mnohem víc, než jsem ochoten připustit, jelikož jsem si nakonec uvědomil, že jsem velmi opatrně špehován a kontrolován. Až dosud jsem dokázal noc co noc, jakmile Ras Thavas odešel do svého apartmá, proklouznout do podzemí a donést Valla Dii jídlo. Pak jsem si ale jednoho večera všiml, že mě kdosi sleduje, a místo abych se vydal do podzemí, zašel jsem do úřadovny a tam jsem připsal několik poznámek k hlášení o případu, jímž jsem se zabýval toho dne. Cestou zpátky do svého bytu jsem si pobrukoval

spolu s několika dalšími - jako byla třeba *Jestli bojuje, jako miluje, pak spi klidně, Německo* nebo *Byl bys raději generálem s orlem na ramenou, nebo vojínem s kočíčkou na kolenou?* - k nejoblíbenějším písním vojáků na frontě. (pozn. překl.)

několik taktů *Over There*, abych zdůraznil svou bezstarostnost. Od onoho okamžiku jsem si byl jistý, že od chvíle, kdy opustím příbytek, až do doby, kdy se do něj navracím, provázejí neviditelné oči každý můj pohyb. Co budu dělat? Valla Dia musí dostat jídlo, jinak zemře. Kdybych se jí ho pokusil donést, budou mě sledovat – a pak zemře také, o to už by se Ras Thavas jistě postaral.

Probděl jsem více než polovinu noci a snažil se vymáčkout z mozku nějaké řešení celého problému. Zdálo se, že existuje jen jediná cesta – musím oklamat lidi, kteří mě špehují. Kdyby se mi to podařilo alespoň jednou, mohl bych začít s uskutečňováním plánu, jenž mě napadl už dávno předtím a který byl podle mě jedinou možností, jak se pokusit navrátit Valla Diin mozek do jejího původního těla. Byla to cesta pomalá a nesmírně riskantní, ale já byl mladý, zamilovaný a odmítal jsem brát na vědomí různé souvislosti a všechna nebezpečí, která mě očekávala. Jediné, co jsem nebyl ochoten ohrožit, bylo Valla Diino štěstí, snad jen v naprosto nevyhnutelném případě. Taková situace teď shodou okolností nastala a musel jsem riskovat, i když jsem při tom dával v sázku život.

Plán byl promyšlený a já ležel v temné ložnici na hedvábných polštářích a kožešinách a čekal na okamžik, kdy budu moci začít jednat. Z okna bytu, ležícího ve třetím podlaží, byl výhled na hradbou obehnaný dvůr, porostlý rudou travou, kde jsem poprvé stanul na půdě Barsoomu. Nad obzorem se vznášel Cluros, vzdálenější barsoomský měsíc, a rychle se skláněl k obzoru. Za ním nebem pospíchala Thuria, jeho prchavá milenka, která měla zapadnout během pěti xatů, to jest asi patnácti minut. Pak bude obloha, s výjimkou hvězd, zhruba po dobu tří celých a tří čtvrtí pozemské hodiny dokonale temná.

V chodbě za dveřmi jistě číhaly ony pátravé oči. Modlil jsem se, aby už nebyly nikde jinde. Když Thuria konečně zmizela za obzorem, vyšvihl jsem se na okenní parapet a v ruce svíral dlouhé lano, které jsem během čekání na západ obou souputníků upletl z pruhů hedvábí natrhaných z ložního prádla. Jeden konec jsem uvázal k těžké sorapové lavici, přistrčené až pod okno. Volný konec provazu jsem vyhodil ven a začal se spouštět dolů. Nemohl jsem důvěřovat svým pozemským svalům, nezvyklým na podobné kousky – nebyl jsem si jistý, zda by mě dokázaly při návratu vynést jediným skokem zpět na parapet. Domníval jsem se sice, že bych to více než pravděpodobně dokázal, ale jistotu jsem neměl a na výsledku tohoto mého

dobrodružství záviselo příliš mnoho, než abych riskoval neúspěch. Proto jsem si připravil improvizované lano.

Nevěděl jsem, zda mě někdo pozoruje. Musel jsem však pokračovat, jako by mě nikdo nešpehoval. Za necelé čtyři hodiny, těsně před náhlým barsoomským úsvitem, se Thuria vrátí na oblohu a během té doby se musím dostat k Valla Dii, přesvědčit ji o nezbytnosti svého plánu, vysvětlit jí jeho podrobnosti a vrátit se do bytu, dřív než mě Thuria vystaví zrakům náhodného pozorovatele. Zbraně jsem si vzal s sebou a v srdci jsem choval pevné odhodlání zabít každého, kdo by se mi úmyslně či náhodou postavil do cesty a poznal mě, bez ohledu na to, zda jeho vztah ke mně je přátelský či nepřátelský.

Noc byla tichá, až na známé vzdálené zvuky, které jsem tady slýchal během svého pobytu noc co noc – zvuky, jež jsem připisoval divoké zvěři. Jednou jsem se na ně zeptal Ras Thavase, ale byl právě ve špatné náladě a na mou otázku neodpověděl. Vzápětí jsem byl na zemi a bez váhání jsem se pustil k nejbližšímu vchodu do budovy. Cestu jsem si předem zčásti prošel a promyslel, a teď jsem přesně věděl, kudy se do podzemí dostanu nejrychleji. Nikdo nebyl v dohledu a byl jsem přesvědčen, že jsem do budovy vešel nepozorován. Valla Dia byla tak šťastná, když jsem se objevil ve sklepení, že mi dojetím málem vytryskly slzy.

„Bála jsem se, že se ti něco stalo,“ sdělovala mi mezi vzlyky, „protože vím, že bys mě tak dlouho nenechal čekat bez příčiny.“ Vyprávěl jsem jí o tom, jak mě sledují, a vysvětlil jí, že jsem nemohl přinést jídlo, aniž bych ji vystavil nebezpečí takřka okamžitého odhalení, které by pro ni znamenalo totéž co ortel smrti.

„Je tady jediná možnost,“ pokračoval jsem, „ale o té mám strach i jen promluvit. Ani bych se o ní nezmiňoval, kdybychom ovšem nebyli v tak strašlivé tísní a kdyby existovala nějaká jiná volba. Musíš se bezpečně ukrýt na tak dlouho, pokud se neotupí Ras Thavasovo podezření, protože dokud mě nechá sledovat, nemohu začít uskutečňovat plány, které jsem připravil a jež by měly vést k tvému konečnému osvobození, přenesení do původního těla a návratu do tvého domova, do Duhoru.“

„Tvá slova pro mě budou zákonem, Vad Varo.“

Potrásl jsem hlavou. „Bude to pro tebe těžší, než si vůbec dokážeš představit.“

„Řekni mi, jaký máš plán?“

Ukázal jsem na stůl zhotovený z masívního ersitu. „Musíš znovu projít tím očištěm, abych tě mohl ukryt tady ve sklepení až do doby, kdy dozraje čas k provedení mých záměrů. Myslíš, že to dokážeš?“

Usmála se. „Proč ne?“ odpověděla. „Je to jen spánek – a kdyby měl trvat věčně, huň mi nebude.“

Byl jsem překvapen, že před tím nápadem v hrůze neustoupila, ale současně jsem se velmi zaradoval, protože to byl jediný způsob, jak uspět. Sama, bez mé pomoci, ulehla na ersitovou desku.

„Jsem připravená, Vad Varo,“ pravila odvázně, „ale ještě předtím mi slib, že se nepustíš do žádného šíleného dobrodružství, v němž by ti hrozilo nebezpečí. Nemůže se nám to podařit. Až zavřu oči, vím, že to tentokrát bude naposled. Vždyť mé znovuoživení závisí na úspěšném provedení toho nejšílenějšího plánu, jaký kdy zkonstruovala lidská mysl. A přesto jsem šťastná, protože se onen plán zrodil z nejkrásnějšího přátelství, kterým kdy byla smrtelná žena obdarována.“

Zatímco mluvila, připravoval jsem trubice a teď jsem jí stál po boku s prstem na tlačítku pumpy.

„Sbohem, Vad Varo,“ zašeptala.

„Já ti nedávám sbohem, Valla Dio, ale přeji ti sladký spánek, který ti bude připadat jako pouhý okamžik. Budeš mít dojem, že jsi jen na chvíličku přivřela oči, a až je znovu otevřeš, budu stát vedle tebe, jako bych tě nikdy neopustil. Tak jako jsem poslední, koho dnes večer spatříš, než zavřeš víčka, tak budu první, koho uvidíš, až je jednoho krásného a šťastného jitra otevřeš. To už se na mě ale nebudeš dívat Xaxinýma očima, ale nádhernýma, křišťálově čistýma očima svého vlastního těla.“

Usmála se a zavrtěla hlavou. Zpod řas jí vytryskly dvě slzy. Sevřel jsem její ruku do své a stiskl tlačítko.

PODEZŘENÍ

Pokud vím, vrátil jsem se do svého obydlí, aniž mě někdo zpozoroval. Ukryl jsem lano na místo, kde jsem si byl jist, že ho nikdo nenajde, uložil se na hedvábné polštáře pod hebké kožešiny a brzy jsem usnul.

Když jsem následujícího jitra vycházel z bytu, zachytil jsem letmo postavu, která mizela v jedné z vedlejších chodeb, a od té chvíle jsem měl dlouhé týdny nejen dojem, ale čas od času i důkazy o tom, že mě Ras Thavas podezírá. Onoho dne jsem se okamžitě vydal do jeho obydlí, jak jsem míval ve zvyku. Zdálo se, že je neklidný, avšak nedal ani náznakem najevo, že by měl nějaký důkaz o mé účasti na Valla Diině zmizení, a myslím, že o nějaké jistotě v tomto směru nemohlo být ani řeči. Jeho úsudek ho prostě vedl k logickému závěru, že jsem jediná osoba, která mohla mít nějaký zájem na onom subjektu, a mohla tudíž mít něco společného s jeho zmizením, a dal mě sledovat, aby dokázal nebo vyvrátil své podezření. Svůj neklid mi vysvětlil sám.

„Často jsem studoval reakce subjektů, které prodělaly transplantaci mozku,“ řekl, „a proto nejsem tak docela překvapen svými vlastními reakcemi. Nejenže byla povzbuzena aktivita mého mozku, což má za následek zvýšený výdej nervové energie, ale současně cítím účinky svého nového těla a omlazené krve. Ovlivňují mé vědomí způsobem, který moje výzkumy předpovídaly, ale teď je mi jasné, že na to, aby jim člověk zcela porozuměl, musí je osobně zažít. Moje myšlenky, mé chutě, dokonce i mé touhy se po transplantaci změnily, nebo alespoň zesílily. Bude nějakou dobu trvat, než opět naleznu sám sebe.“

Přestože mě jeho vývody nikterak nezajímaly, vyslechl jsem je s hranou pozorností a pak jsem změnil předmět hovoru. „Našel jste tu zmizelou ženu?“ otázel jsem se.

Zavrtěl hlavou.

„Musím vám říci jednu věc, Ras Thavasi,“ pokračoval jsem. „Je mi naprosto jasné, že jste musel vědět, že odstraněním nebo zabitím té ženy zničíte celý můj plán. Vy jste tady pán. Nic, co se tady děje, se nemůže stát bez vašeho vědomí.“

„Tím chceš říci, že za zmizení té ženy jsem zodpovědný já?“

„Jistě. Jinak to ani být nemůže a já vás žádám, abyste ji dal okamžitě přivést zpět.“

V té chvíli ztratil trpělivost. „Kdo jsi, abys tady o něco žádal?“ vykřikl rozzuřeně. „Nejsi nic jiného než pouhý otrok! Okamžitě zanech svých drzostí, nebo tě zahubím – zničím! A nic se tím nezmění, všechno bude, jako kdybys nikdy neexistoval!“

Vysmál jsem se mu do tváře. „Zlost je jedním z nejobvyklejších projevů sentimentality,“ připomněl jsem mu. „Nezničíte mě, protože já jsem jediný, kdo stojí mezi vámi a vaší nesmrtelností.“

„Mohu si vycvičit jiného asistenta,“ odsekl mi.

„Ale důvěřovat byste mu nemohl.“

„Nicméně než jsi se mnou uzavřel dohodu, vydíral jsi mě hrozbou, že mě připravíš o život!“ vzkřikl.

„Nechtěl jsem však nic, co by vám přineslo škodu, i kdybyste mi to poskytl dobrovolně. Nežádal jsem žádné výhody pro sebe. Jak zatím situace vypadá, můžete mi i nadále klidně věřit. I kdybyste pro to neměl žádný jiný důvod, musíte mi důvěřovat, protože vám nic jiného nezbyvá. Tak proč byste si nezískal mou vděčnost a oddanost tím, že mi vrátíte onu ženu a dodržíte tak se ctí a bez nátlaku smlouvu, kterou jsme spolu uzavřeli?“

Obrátil se a dlouze se na mě zadíval. „Vad Varo,“ řekl poté, „dávám ti čestné slovo barsoomského šlechtice, že nevím absolutně nic o zmizení 4296-E-2631-H.“

„Třeba o tom něco ví Yamdor,“ trval jsem na svém.

„Ani Yamdor. Jsem si jistý, že o jejím osudu neví žádná osoba z mého okolí. Musíš mi věřit.“

Abych řekl pravdu, náš rozhovor nebyl tak zbytečný, jak by se zdálo, protože jsem si byl jistý, že jsem Ras Thavase téměř přesvědčil, že o Valla Diině zmizení netuším o nic víc než on sám. Že jsem ho však nepřesvědčil docela, jsem rychle zjistil podle toho, že špehování ještě dlouhý čas pokračovalo, což byl fakt, který mě přivedl k rozhodnutí použít ke své obraně chirurgovy vlastní metody. Vybral jsem si jistý počet otroků a ty jsem si zavázal laskavostí a pochopením, takže jsem brzy věděl, že jsou mi zcela oddáni a já se mohu plně spolehnout na jejich věrnost. Neměli jediný důvod milovat Ras Thavase, naopak, měli všechny důvody ho nenávidět. Na druhé straně mezi nimi a mnou neexistovala jediná příčina, proč by nenáviděli *mne*, a já se všemi prostředky snažil, aby si mě oblíbili.

Celkem snadno jsem tedy několik z nich přesvědčil, aby hlídali Ras Thavasovy špióny, a tak jsem se záhy dozvěděl, že mé podezření mělo velmi reálné základy. Jakmile jsem opustil byt, byl jsem pod neustálým dohledem, nicméně za dveřmi svého obydlí jsem byl v bezpečí. Proto se mi podařilo dostat se nepozorovaně do podzemí při mé dobrodružné výpravě oknem. Moji hlídači nepředpokládali, že bych opustil své apartmá jinak než dveřmi, a proto se spokojili s hlídkováním na chodbě.

Myslím, že tajný dohled trval zhruba dva pozemské měsíce, a pak mi moji lidé ohlásili, že skončil docela. Celou tu dobu jsem byl kvůli onomu vynucenému odkladu stále netrpělivější. Chtěl jsem se pustit do uskutečňování svého plánu, což bylo, pokud jsem byl pozorován, zcela nemožné. Nějaký čas jsem strávil studiem zeměpisných poměrů severovýchodní polokoule Barsoomu, kde jsem se měl v budoucnosti pohybovat, a také pečlivým pročítáním příběhů v záznamech mnoha různých subjektů a zkoumáním těl, o nichž zápisy hovořily. Když byli nakonec špehové odvoláni, rozhodl jsem se, že nastal čas uvést své záměry do života.

Ras Thavas mi už nějakou dobu ponechal téměř naprostou volnost v nezávislých výzkumech a experimentech, a toho jsem se rozhodl ve svých plánech na Valla Diinu záchranu maximálně využít. Prostudoval jsem dlouhou řadu případů, protože jsem věřil, že mezi nimi najdu i takové, jež by mně mohly být v mém dobrodružství užitečné. Mezi těmi, které celkem přirozeně zaujaly mou pozornost, byly mimo jiné i dva, s nimiž jsem byl poměrně dobře obeznámen – jmenovitě 378-J-493811-P, rudý muž, před jehož zuřivým útokem jsem zachránil Ras Thavase prvního dne na Marsu, a pak ten, jehož mozek byl zčásti transplantován do hlavy bílého veleopa.

Ten první, 378-J-493811-P, byl domorodý Phundahlec – mladý válečník, který žil u dvora Xaxy, jeddary Phundahlu, a stal se tam obětí vražedného útoku. Podle toho, co mi vyprávěl Ras Thavas, koupil si jeho tělo jakýsi tamní šlechtic, aby získal lásku jedné z mladých krasavic ode dvora. Cítil jsem, že bych si mohl zajistit jeho služby, ovšem to záviselo na síle jeho oddanosti ke Xaxe, což jsem mohl posoudit jedině tak, že ho přivedu k životu a promluví s ním.

Ten, jehož mozek byl zčásti přenesen do těla opice, pocházel z Ptarthu, který ležel poměrně daleko na západ od Phundahlu, ale o něco jižněji a asi stejně daleko od Duhoru, jenž se naopak rozkládal

na sever od něj a poněkud západněji. Řekl jsem si, že obyvatel Ptarthu bude znát hodně o celé krajině, a to včetně trojúhelníku tvořeného Phundahlem, Ptarthem a Duhorem. Síla a hbitost velkého opa bude během naší nebezpečné cesty, na níž se setkáme s nejedním divokým tvorem, jistě velkým přínosem. Navíc jsem mohl splnit slib, jež jsem dal lidské polovině jeho mozku, která teď tělo zvířete ovládala, a tak si získat jeho vděčnost a oddanost. Třetí člověk, kterého jsem namátkou vybral, byl proslulý toonolský vrah Gor Hajus, jehož neohroženost, odvaha a skvělé šermířské umění ho proslavily až za hranicemi jeho země.

Ras Thavas, sám Toonolec, mi vyprávěl něco ze života toho člověka, jehož pochmurné povolání není na Barsoomu zdaleka považováno za nečestné. Gor Hajus toto umění ještě více proslavil v očích svých spoluobčanů a pozvedl na jistou úroveň tím, že nikdy nezabil nejen ženu nebo dítě, ale dokonce ani poctivého člověka, a rovněž nikdy neútočil ze zálohy. Mrtví, jež za sebou nechával, vždycky padli v poctivém boji, v němž měla každá z obětí možnost bránit se všemi prostředky a zabít útočníka. Navíc byl proslulý oddaností ke svým přátelům. Tahle věrnost byla posléze hlavní příčinou jeho pádu, který ho před několika roky nakonec přivedl až na jednu z ersitových desek v Ras Thavasových laboratořích. Upadl totiž v silnou nemilost Vobis Kana, jeddaka Toonolu, protože odmítl zabít muže, jenž si kdysi do jisté míry vysloužil Gor Hajusovo přátelství. Vobis Kan na základě toho pojal podezření, že se má sám stát cílem vražedného útoku. Výsledek byl nevyhnutelný: Gor Hajus byl zatčen a odsouzen k smrti. Poprava byla vzápětí vykonána a jeho tělo koupil Ras Thavasův agent.

Ony tři jsem si tedy vybral, aby byli mými druhy v nadcházejícím velkém dobrodružství. Je pravda, že jsem tuhle skutečnost ani s jedním z nich neprobral, avšak úsudek mi napovídal, že bych neměl mít potíže se získáním jejich souhlasu, služeb a přátelství výměnou za jejich znovuoživení.

Mým prvním úkolem bylo opravit jak tělo 378-J-493811-P, tak Gor Hajusovo, protože obě byla značně poškozena. První potřebovalo nový plicní lalok a druhé náhradní srdce, které mu kat probodl jedinou ranou meče. Váhal jsem vyžádat si Ras Thavasovo svolení k provedení oněch operací ze strachu, že vzbudím jeho podezření, poněvadž v takovém případě by dal jistě obě těla okamžitě zničit, a

tudíž jsem byl nucen provést potřebné zákroky potají. Zvolil jsem tedy jinou taktiku. Začal jsem množství svých pravidelných úkolů a pokusů vykonávat v nočních hodinách a často jsem vyžadoval pomoc různých asistentů, takže si většina personálu zvykla, že pracuji v tom nejpodivnějších čase. Dal jsem si pozor, abych při výběru pomocníků zvolil mimo jiné i dva ze špehů, kteří mě na Ras Thavasův příkaz hlídali. Je pravda, že už tuhle bohulibou činnost nevykonávali, doufal jsem však, že svému pánovi donesou zprávy o tom, co dělám, a dal jsem si záležet, abych se choval tak, aby mi jejich zprávy u Ras Thavase spíše prospěly, než ublížily. Drobnými náznaky jsem je přivedl k přesvědčení, že tak dlouho do noci pracuji z čisté lásky k práci samé a z nesmírného zájmu, který v mé mysli probudil můj velký učitel. Někdy jsem prováděl operace s pomocníky a jindy bez nich, ale vždycky jsem po sobě zanechal jisté stopy tak, aby v laboratoři ráno všichni okamžitě poznali, že jsem zase pracoval dlouho do noci.

Když jsem si tak opatrně připravil půdu, zmenšil se podstatně můj strach z odhalení a já se pustil do práce na válečníkovi z Phundahlu a toonolském vrahovi. Začal jsem tím prvním. Jeho plíce, kterou projel můj meč, byla ošklivě poškozena, ale z laboratoře, kde se ukládala neúplná těla, jsem si opatřil dokonalý nový lalok, kterým jsem nahradil onen poničený. Ta operace mi zabrala necelou polovinu noci. Byl jsem tak dychtivý dokončit své dílo, že jsem okamžitě otevřel hrudník Gor Hajuse, pro nějž jsem vybral obzvláště silné a výkonné srdce, pustil jsem se rychle do práce a všechno dokončil ještě před rozedněním. Protože jsem znal původ ran, které oba muže usmrtily, a již dříve strávil mnoho času prováděním podobných operací, čímž jsem se na dnešní úkol dokonale připravil – a díky tomu, že jsem ani u jednoho z nich nenarazil na žádné patologické výjimky – proběhly obě výměny hladce a rychle. Teď jsem tedy měl za sebou to, co jsem považoval za nejtěžší část svého plánu. Odstranil jsem podle možností všechny známky operací s výjimkou léčivých náplastí, jimiž jsem ošetřil rozřezané rány, a vrátil se do svého bytu, abych si alespoň na několik drahocenných minut odpočinul. Zároveň jsem se modlil, aby Ras Thavase náhodou nenapadlo kontrolovat některý ze subjektů, na nichž jsem pracoval, ačkoliv i v tomto směru jsem se částečně pojistil. Zanesl jsem podrobnosti operací do záznamů obou případů a doufal, že kdyby hlavní chirurg mou činnost shodou okolností odhalil a pojal nějaké podezření, podařilo by se mi ho rozptýlit

poukazem na svou naprostou otevřenost a poctivost v zápisech.

Vstal jsem v obvyklém čase a okamžitě se vydal do Ras Thavaso-va bytu, kde mi přímo do obličeje vybuchla bomba, která málem zničila všechny mé záměry. Můj šéf mě dlouhou chvíli mlčky pozoroval a pak řekl:

„Včera jsi pracoval dlouho do noci, Vad Varo.“

„Dělávám to často,“ odpověděl jsem klidně, ale srdce mi ztěžklo jako kámen.

„A copak to bylo, že to tvůj zájem upoutalo tak silně?“ pátral dál.

Cítil jsem se jako myš, se kterou si pohrává kočka. „V poslední době jsem se zabýval různými opravami plic a srdce,“ odvětil jsem. „Včera jsem měl dvě podobné operace a natolik mě zaujaly, že jsem úplně zapomněl na čas.“

„Vím, že máš ve zvyku poslední dobou pracovat hluboko do noci. Myslíš, že je to moudré?“

V tom okamžiku jsem cítil, že to bylo ode mě velmi nemoudré, nicméně horlivě jsem ho ujišťoval o opaku.

„Byl jsem neklidný,“ vysvětloval mi. „Nemohl jsem usnout, a tak jsem za tebou zašel do bytu, ale tys tam nebyl. Chtěl jsem si s někým promluvit, avšak tví otroci věděli jen, že jsi odešel – kam, to už mi nedokázali říci – takže jsem tě dal hledat.“ Srdce mi spadlo až do sandálů. „Pak mě napadlo, že budeš v některé laboratoři, ale přestože jsem jich prošel několik, neobjevil jsem tě.“ Srdce se mi opět vzneslo vzhůru s lehkostí peříčka. „Od chvíle, kdy jsem prodělal transplantaci, se často cítím neklidný a nedokážu usnout, až si občas skoro přeji být zpět ve svém starém těle. Mládí mého nového těla totiž nějak neladí se stářím mého mozku. Je naplněno pudy a touhami, které se jen velmi špatně snášejí s vážnými a tvůrčími aktivitami mé mysli.“

„Věc, kterou vaše tělo potřebuje, je cvičení. Je mladé, silné a plné mužné síly. Musíte s ním přes den tvrdě pracovat, unavit ho, a ono pak v noci nechá váš mozek odpočívat.“

„Vím, že máš pravdu,“ přikývl. „Došel jsem k témuž závěru. Abych se přiznal, když jsem tě nenalezl, procházel jsem se přes hodu v zahradách, a sotva jsem se pak vrátil domů, spal jsem tvrdě a klidně. Rozhodl jsem se, že když nebudu moci usnout, půjdu se projít nebo se budu věnovat práci v laboratořích, stejně jako to děláš ty.“

Tyhle novinky mě velmi znepokojily. Teď už si nikdy nebudu jistý, kudy Ras Thavas v noci bloudí, a já před sebou měl ještě velice

důležitou práci, jež si vyžádá alespoň jednu, ale spíše dvě noci. Jedinou jistotu, co se týče jeho momentálního pobytu, budu mít pouze tehdy, když budu s ním.

„Až nebudete moci spát, pošlete pro mě,“ řekl jsem, „a já s vámi rád půjdu na procházku nebo pracovat do laboratoří. Tak nebudete muset trávit noc sám.“

„Výborně,“ přikývl, „to bych skutečně občas mohl udělat.“ Doufal jsem, že to udělá vždycky, protože pak bych věděl, že pokud pro mě neposlal, je zavřený ve svém bytě. Ale i tak bylo jasné, že mi nezbude nic jiného než riskovat nebezpečí odhalení, a jakmile jsem si to uvědomil, rozhodl jsem se provedení příprav uspišit a vsadit všechno na jedinou kartu.

Tu noc jsem nemohl nic dělat, protože hlavní chirurg pro mě poslal již záhy zvečera a oznámil mi, že se rozhodl k procházce v zahradách, aby se unavil. Jelikož jsem na dokončení příprav potřeboval celou noc a Ras Thavas se toulal po okolí až do půlnoci, nemohl jsem onoho večera už nic podniknout. Následujícího rána však se mi ho podařilo přemluvit, abychom si toho dne procházku naplánovali již velmi brzy odpoledne, a sice pod záminkou, že bych se rád podíval mimo areál laboratoří a viděl tak alespoň jiný kousek Barsoomu. Ačkoliv jsem příliš nevěřil, že vyhoví mé prosbě, kupodivu, stalo se. Jsem si jistý, že kdyby byl ve svém starém těle, v životě by to neudělal, ale to jen dokazovalo, jak na Ras Thavase zapůsobila omlazená krev.

Nikdy jsem nebyl za hranicemi laboratoří, dokonce jsem tam ani jedinkrát nenahlédl, protože na vnější straně budov nebyla žádná okna a stromy v zahradách dorůstaly do takové výše, že přes ně nebylo vidět ven. Nějaký čas jsme se procházeli parkem, který přiléhal k vnější zdi, a já se nakonec Ras Thavase zeptal, jestli bychom mohli vyjít ven.

„Ne,“ odpověděl, „to by nebylo právě bezpečné.“

„Proč ne?“

„Ukážu ti to a zároveň ti umožním rozhlédnout se po vnějším světě lépe, než by se ti podařilo, kdybys jednoduše prošel branou. Pojď za mnou!“

Vedl mě k vysoké věži, která se zvedala v rohu největší budovy celého komplexu. Uvnitř byla spirálovitá nakloněná chodba, která se od místa, kde jsme stáli, vinula podél vnitřní stěny nejen nahoru, ale i

dolů. Vydali jsme se vzhůru a při každé otáčce míjeli vchody do jednotlivých pater. Nakonec jsme došli až na samý vrchol.

Přede mnou se otevřel pohled na barsoomskou krajinu – první panoráma, na němž spočinuly mé oči po všech těch dlouhých měsících, které jsem prožil na rudé planetě. Byl jsem v pochmurných stěnách Ras Thavasových krvavých laboratoří uvězněn skoro celý jeden pozemský rok. Nakonec mi onen podivný život – jak přizpůsobivé stvoření je člověk! – začal připadat téměř normální a přirozený. Jenže teď, při prvním pohledu do otevřené krajiny, mě zaplavila touha po svobodě, po volném prostoru, v němž bych se mohl svobodně pohybovat, a já si v duchu připomínal, že to vše již mi nebude dlouho upíráno.

Přímo pod námi se táhl nepravidelný pruh kamenité půdy, vystupující asi tucet či více stop nad úroveň ostatní krajiny, která obklopovala areál laboratoří. Jeho rozloha mohla být hrubým odhadem nějakých sto akrů. Na něm se tyčily všechny budovy, rozkládala se tu nádvoří i zahrady, to vše obklopeno vysokou zdí. Věž, na níž jsme stáli, byla umístěna zhruba ve středu celého prostoru. Za vnější hradbou skalnatý pás ještě pokračoval a byl pokryt řídkým lesem vzrostlých stromů, prorostlých vegetací tropického charakteru. Za zalesněnou oblastí se pak rozkládala blata, mokřiska přerušovaná tu a tam vodní hladinou – úzké vodní pásy spojovaly větší plochy volné vody, jakási jezírka, z nichž největší mohlo mít rozlohu necelých dvou akrů. Stejná krajina se táhla, kam oko dohlédlo, a byla občas přerušována podobnými ostrovy, jako byl ten, na němž jsme se nacházeli. Na obzoru se čtala silueta velkého města, jehož věže, kupole a minarety se leskly a třpytily ve slunci, jako by byly pokryty drahými kovy a posázeny drahokamy.

Věděl jsem, že to musí být Toonol a kolem nás že se rozkládají proslulé Toonolské močály, které se táhnou na východ i na západ v pásu dlouhém celých osmnáct set pozemských mil a širokém tři sta mil. V jiných oblastech Barsoomu se o nich ví velmi málo, protože bažiny jsou obydleny divokými zvířaty, neposkytují téměř žádné vhodné místo k přistání a jsou pod kontrolou Phundahlu na západním a Toonolu na východním konci. Vzhledem k tomu, že jsou obě tato království nehostinná vůči cizincům, nepřitahují k sobě pozornost ani zájem ostatního světa, ovšem i tak si udržují nezávislost jen díky své nepřístupnosti a divoké pýše.

Když se mé oči vrátily na půdu ostrova, který jsme měli pod nohama, viděl jsem, jak se z nedalekého pásu džungle poblíž vnější zdi vynořila obrovská postava. Za ní se objevila druhá a třetí. Ras Thavas si všiml, že tvorové přilákali mou pozornost.

„Tam,“ řekl a ukázal k nim, „jsou tři z oněch nesčetných dalších důvodů, proč by nebylo bezpečné opustit hradby obklopující komplex laboratoří.“

Byli to bílí veleopové Barsoomu, stvoření tak divoká, že dokonce i banth, barsoomský lev, zaváhá, má-li jim zkřížít cestu.

„Slouží nám tady ke dvěma účelům,“ vysvětloval Ras Thavas. „Jednak odrazují ty, kdož by se mohli pokusit připlížit se sem pod rouškou tmy z Toonolu, kde mám celou řadu mocných nepřátel, a jednak brání mým otrokům a pomocníkům v útěku.“

„Ale jak se sem pak dostanou vaši zákazníci? A jak sem dopravujete zásoby?“

Otočil se a ukázal dolů na členitou střechu budovy hluboko pod námi. Bylo na ní vidět nástavbu podobnou prostorné garáži. „Tamhle mám uschovány tři malé lodě. Jedna z nich létá pravidelně každý den do Toonolu.“

Byl jsem plný dychtivosti dozvědět se o letounech co nejvíc, protože jsem okamžitě pochopil, že mi nabízejí onen potřebný prostředek k útěku z ostrova, ale neodvažoval jsem se dále vyptávat ze strachu, abych nevzbudil podezření.

Když jsme se vydali na zpáteční cestu a začali sestupovat vnitřkem věže dolů, projevil jsem zájem o tuhle podivnou stavbu, která se zdála mnohem starší než kterákoliv z ostatních budov.

„Tahle věž byla postavena asi před třiadvaceti tisíci lety jedním z mých předků, kterého vyhnal z Toonolu tehdejší jeddak. Tady a na několika ostatních ostrovech sebral několik zdejších obyvatel, podrobil si okolní močály a bránil se tu úspěšně celá staletí. I když bylo naší rodině v průběhu věků dovoleno vrátit se zpět do Toonolu, stala se tato věž naším domovem. Postupem času k ní byly přistavěny další budovy, které vidíš kolem, a všechny jsou s ní spojeny vchody v jednotlivých patrech, a to od střechy až do nejhlubšího podzemí.“

Rovněž tahle informace pro mě byla velmi zajímavá, protože jsem tušil, že i ona by mohla značnou měrou přispět k mému plánu na útěk, a tak jsem během další cesty nenápadně pobízěl Ras Thavase k hovoru o konstrukci věže, jejím spojení s ostatními budovami a

zvláště o tom, jaké cesty do ní vedou z nejhlubšího sklepení. Poté jsme se ještě nějakou dobu procházeli v zahradách, a když jsme se nakonec vrátili do Ras Thavasova bytu, byla už skoro tma a velký chirurg byl celkem slušně unaven.

„Cítím, že dnes v noci budu skvěle spát,“ řekl, když jsem se s ním loučil.

„I já doufám, že ano, Ras Thavasi,“ odpovětil jsem popravdě.

ÚTĚK

Trvalo zhruba tři hodiny po skončení večerního jídla, které bylo podáváno ihned po setmění, než se laboratoře a pracovna vyprázdnily a všechno se uložilo ke spánku. Byl bych dal sice přednost tomu počkat déle, než se pustím do provádění svých plánů, ale nebylo to možné, protože vše, co jsem potřeboval udělat, muselo být hotovo do rozednění. Jakmile jsem proto zpozoroval, že lidé zaměstnaní v budově, kam jsem měl namířeno, odešli, aby se připravili na noc, opustil jsem svůj byt a zamířil přímo do laboratoře, kde, naštěstí pro mé záměry, spočívala společně těla proslulého toonolského profesionálního zabijáka Gor Hajuse a 378-J-493811-P. Bylo otázkou jen několika minut přenést je na vedle sebe stojící stoly a na ty je pevně připoutat. Tohle opatření jsem podnikl pro případ, že by po oživení odmítli nabídku, kterou jsem se jim chystal učinit, a já byl nucen je znovu uspat. Nakonec jsem na tělech udělal řezy, připojil trubice a zapnul motory. 378-J-493811-P, kterého budu od této chvíle nazývat jeho pravým jménem Dar Tarus, otevřel oči první. Neprobral se však ještě úplně, když začal jevit známky života i Gor Hajus.

Počkal jsem, až byli oba zcela při smyslech. Dar Tarus mě pozoroval s rostoucím poznáním a na tváři se mu objevil jedovatý výraz nenávisti. Gor Hajus byl dokonale zmatený. Poslední, co si pamatoval, byla scéna z popravčí komory a okamžik, kdy mu kat prohnal srdcem meč. Byl jsem první, kdo přerušil ticho.

„Nejdřív mi dovolte, abych vám řekl, kde jste, pokud už jste to sami neuhodli.“

„Vím až moc dobře, kde jsem,“ zavrčel Dar Tarus.

„Ach!“ zvolal Gor Hajus, jehož pohled poletoval sem a tam místností. „I já dokážu snadno uhodnout, kde jsem. Kdo z Toonolců by neslyšel o Ras Thavasovi? Takže oni prodali mé tělo tomu starému řezníkovi, co? A co teď? Právě mě sem dovezli?“

„Jsi tady už více než šest let,“ odpověděl jsem mu, „a pokud se my tři během několika následujících minut nedomluvíme, zůstaneš tady třeba navěky – a to platí i pro tebe, Dar Tarusi.“

„Šest let,“ vydechl Gor Hajus. „Tak ven s tím člověče! Co chceš? Jestli máme zabít Ras Thavase, pak má odpověď zní ne! Zachránil mě před naprostým zničením – jmenuj mi však někoho jiného, nejlé-

pe Vobis Kana, jeddaka Toonolu. Dej mi dobrou čepel a pobiji stovky takových, abych získal zpátky svůj život.“

„Nežádám život nikoho, pokud se nepostaví do cesty vyplnění toho, co se chystám uskutečnit, nebo se nepokusí překazit mé plány. Poslyšte! Ras Thavas tady měl překrásnou duhorskou dívku. Prodal její tělo Xaxe, jeddaře Phundahlu, a dívčin mozek přenesl do starého a vrásčitého těla jeddařina. Je mým úmyslem získat to tělo zpět, vrátit do něj původní mozek a dívku pak odvézt do Duhoru, jejího domova.“

Gor Hajus se zasmál. „To sis ukousl opravdu velké sousto,“ řekl, „ale vidím, že jsi muž podle mého gusta, a já jdu s tebou. Vráti mi to život a získám možnost znovu bojovat – a vše, co žádám, je jediná příležitost utkat se s Vobis Kanem.“

„Život ti mohu slíbit,“ odpověděl jsem, „ale pouze za podmínky, že budeš věrně sloužit mně a nikomu jinému, nepustíš se do žádného vlastního podniku či dobrodružství, dokud úspěšně nesplníme to, co jsem si předsevzal.“

„To znamená, že ti budu sloužit celý život,“ odvětil, „protože to, co jsi se rozhodl vykonat, nikdy nedokážeš uskutečnit – ale pořád je to lepší než ležet tady na chladných ersitových stolech a čekat, až sem starý Ras Thavas zajde a vykuchá mě jako kuře. Dávám ti svůj slib! A nyní mě odvaž, ať zas pod sebou ucítím pevnou zem a pár silných nohou.“

„A co ty?“ obrátil jsem se k Dar Tarusovi, když jsem Gor Hajusovi odstranil pouta. Teprve teď jsem si všiml, že nenávist, která mu křivila tvář, zmizela a byla nahrazena výrazem nesmírné dychtivosti.

„Rozvaž mi pouta!“ volal. „Budu tě následovat třeba až na konec Barsoomu, kdyby tak daleko měla vést cesta ke splnění tvého úkolu – ale tak tomu není! Tvá cesta směřuje do Phundahlu, do komnat prokleté Xaxy, a tam bych mohl díky velkomyslnosti svých předků dostat možnost pomstít ono strašlivé bezpráví, jehož se na mně ta stvůra dopustila. Nemohl sis vybrat nikoho, kdo by byl jako pomocník vhodnější než Dar Tarus, bývalý voják jeddařiny gardy, kterého dala zavraždit, aby jeden z jejích hnusných šlechticů mohl v mém bývalém těle zneuctít dívku, již jsem miloval.“

Okamžik nato stáli oba muži po mém boku a já je bez dalšího otálení vedl k chodbě, která mířila do podzemí pod budovou. Cestou jsem jim popsal stvoření, které jsem vybral jako čtvrtého člena naší

podivné společnosti. Gor Hajus pochyboval o moudrosti mé volby a tvrdil, že ať budeme kdekoliv, přiláká k nám veleop lidskou pozornost. Dar Tarus si naopak myslel, že by nám takový tvor mohl být v mnoha situacích velmi nápomocen, neboť se mohlo stát, že budeme nuceni strávit nějaký čas na ostrovech uprostřed močálů, které jsou těmito netvory doslova zaplaveny. A pokud se dostaneme do Phundahlu, můžeme opici opět použít, aniž by vzbudila zvláštní pozornost ve městě, kde je mnoho těchto zvířat chováno v zajetí a vycvičeno tak, že vystupují na ulicích k pobavení diváků.

Zanedlouho jsme dorazili do sklepení, kde ležel neživý veleop a kde jsem ukryl nehybné Valla Diino tělo. Zvíře jsem oživil a ke své úlevě zjistil, že lidská část mozku je stále ještě dominantní. Krátce jsem mu zopakoval svůj plán a veleop mi více než rád nabídl své služby za to, že po ukončení celého dobrodružství vrátím jeho mozek do původního těla.

Nejdříve jsme se museli dostat z ostrova a já svým novým spojencem vyložil dvě varianty, které jsem nosil v hlavě. První spočívala v tom ukrást jednu z Ras Thavasových vzducholodí a zamířit přímo do Phundahlu, a druhá, pro případ, že by se tento plán nedal uskutečnit, znamenala ukrýt se na palubě některé z nich. Pořád jsme měli naději, že se nám, až opustíme ostrov, podaří přemoci posádku, nebo z letounu nepozorovaně zmizet po přistání v Toonolu. Dar Tarusovi se líbil plán první, veleop, kterému jsme začali říkat jménem lidské poloviny jeho mozku Hovan Du, dával přednost první alternativě druhého návrhu a Gor Hajus té poslední.

Dar Tarus své rozhodnutí zdůvodňoval tak, že jelikož naším konečným cílem je Phundahl, čím rychleji se tam dostaneme, tím lépe. Hovan Du argumentoval jinak – pokud se totiž zmocníme lodi poté, co opustí ostrov, získáme tolik potřebný čas. Skutečnost, že zmizela, se zjistí až potom, co se nevrátí ze své cesty. Pak se po ní bude nějaký čas pátrat, a než bude zahájeno pronásledování, uběhne poměrně dlouhá doba. Když ji ukradneme přímo tady, zjistí se to prakticky ihned. Gor Hajus si myslel, že nejlepší by bylo dostat se tajně do Toonolu a tam si za pomoci některého z jeho přátel sehnat zbraně a vlastní letoun. Tvrdil, že neozbrojení se daleko nedostaneme a doletět až do Phundahlu, aniž nás dostihnou pronásledovatelé, nemáme nejmenší naději. Musíme prý předpokládat, že Ras Thavas odhalí mou nepřítomnost okamžitě a vzápětí začne pátrat. Zjistí, že Dar Ta-

rus a Gor Hajus zmizeli, a hned poté informuje Vobis Kana, jeddaka Toonolu, o tom, že Gor Hajus, nájemný vrah, utekl, a jeddak vyšle své nejlepší lodi, aby uprchlíky pronásledovaly.

Gor Hajusovy vývody byly logické, a když jsem si připomněl Ras Thavasovu náhodnou poznámku, jak jsou jeho plavidla pomalá, bylo mi jasné, že kdybychom jen tak odcizili jednu z lodí starého chirurga, neměla by naše svoboda dlouhého trvání.

Zatímco jsme probírali všechna pro a proti, prošli jsme podzemím a já naši společnost dovedl až ke vchodu do věže. Tiše jsme vystoupili do příslušného patra a vyšli na střechnu budovy. Oba měsíce visely nízko na obloze a všude bylo vidět skoro jako ve dne. Pokud by se v okolí někdo pohyboval, bylo naše odhalení nevyhnutelné. Pospíchali jsme k hangáru a zanedlouho jsme byli uvnitř. Teprve tam jsem si alespoň na okamžik volněji vydechl, rozhodně klidněji než na oné střeše, dokonale ozářené svitem obou barsoomských soupутníků.

Létající stroje byly velmi podivné: nízké, podsadité, s oblými boky, kulatou zádí i předí a s krytou palubou – to všechno signalizovalo, že jsou to nákladní lodě stavěné ke všem možným účelům, avšak nepříliš rychlé. Jedna byla na první pohled menší než ostatní dvě a další očividně prodělávala jakési opravy. Vstoupil jsem do třetí a pečlivě ji prohlédl. Gor Hajus šel se mnou a ukázal mi několik míst, kde bychom se mohli ukryt, aniž by nám hrozilo velké nebezpečí odhalení, pokud by ovšem nevzniklo podezření, že jsme na palubě. To bohužel hrozilo, ale já se nakonec rozhodl riskovat, a sice na palubě té nejmenší, o níž mě Gor Hajus ujistil, že bude z oněch tří letounů nejrychlejší. V tom okamžiku se objevil ve dveřích Dar Tarus a spěšně na mě kýval.

„Někdo je venku,“ oznámil mi, když jsem k němu došel.

„Kde?“ zeptal jsem se.

„Pojď se mnou,“ řekl a vedl mě do zadní části hangáru, jehož stěna zde navazovala na boční zeď domu, na jehož střeše byl zbudován, a ukázal k oknu. Vedlo do jedné z vnitřních zahrad, kde jsem ke svému úžasu spatřil Ras Thavase, přecházejícího zvolna sem a tam. Na okamžik se mi žaludek zvedl zoufalstvím, protože mi bylo jasné, že žádná loď nemůže opustit laboratoře nepozorovaně, když se někdo prochází v přilehlém parku, tím méně, je-li tou osobou právě Ras Thavas, ale najednou jako by se mi v hlavě rozsvítilo. Zavolał jsem k sobě své tři druhy a vysvětlil jim svůj nový plán.

Okamžitě pochopili, jaké možnosti nám skýtá, a o chvíli později jsme vytlačili malou loď na střechu a zamířili její příď k východu, na opačnou stranu, než ležel Toonol. Pak Gor Hajus vystoupil na palubu, nastavil různé ovladače tak, jak jsme se dohodli, otevřel škrticí klapku a vyklouzl z člunu zpátky na plochu. Všichni čtyři jsme si pospíšili zpět do hangáru a rozběhli se k oknu v zadní stěně. Viděli jsme, jak plavidlo pomalu a majestátně pluje nad zahradou a jak Ras Thavas, který zcela jistě zaslechl tiché hučení motoru, udiveně zvedá hlavu.

Ihned na letoun zavolal. Ustoupil jsem od okna, aby mě náhodou nezahlédl, a odpověděl jsem: „Sbohem, Ras Thavasi! To jsem já, Vad Varo, který se vydává do neznámého světa, aby se přesvědčil, jaký je. Vráť se. Necht’ vás do té doby provázejí duchové vašich předků.“ To byla fráze, kterou jsem se naučil ze spisků v Ras Thavasově knihovně a byl jsem na ni velmi pyšný.

„Okamžitě se vrať,“ zněla jeho odpověď, „nebo se sám připojíš k duším svých předků, dříve než skončí den.“

Neodpověděl jsem mu. Loď už byla dost daleko a já měl strach, aby si nevšiml, že můj hlas nepřichází z její paluby. Tím by bylo všechno ztraceno. Bez dalšího váhání jsme se ukryli v útrobách většího letounu, toho, jenž nebyl opravován, a tam jsme prožili nejdelší a nejúnavnější čekání, jaké si ve svém životě pamatuji.

Už jsem se vzdával veškeré naděje, že loď ještě toho dne odletí, když se v hangáru ozvaly hlasy a nakonec zaduněly kroky na její palubě. O chvíli později zaznělo několik rozkazů a téměř okamžitě byl člun vytlačen na střechu, odkud se vzápětí vznesl do výše.

Všichni čtyři jsme byli namačkáni v malém oddělení, vestavěném v prostoru mezi přední a zadní nadlehčovací nádrží na pravoboku. Bylo to velmi tmavé a špatně větrané místo, očividně navržené jako nouzové skladiště, aby se využil jinak zbytečný prostor. Neodvážili jsme se mluvit ze strachu, abychom neprozradili svou přítomnost, a z téhož důvodu jsme se pohybovali tak málo, jak to jen šlo. Neměli jsme totiž žádnou možnost, jak zjistit, zda právě v tomto okamžiku nestojí za tenkou přepážkou, která nás oddělovala od hlavní kabiny, některý z členů posádky. Bylo to velmi nepohodlné, ale vzdálenost do Toonolu není tak velká, takže jsme doufali, že se naše situace brzy změní – pokud ovšem byl Toonol cílem naší lodi. To se nám o chvíli později zvláštním způsobem potvrdilo. Byli jsme na cestě po-

měrně krátce, když jsme uslyšeli výkřik, motory byly okamžitě vypnuty a koráb se zastavil.

„Jaká jste loď?“ ozval se pánovitý hlas a z paluby našeho plavidla zazněla odpověď.

„Vosar z Thavasovy věže, jsme na cestě do Toonolu.“ Slyšeli jsme zaskřípění, jak onen druhý letoun přirazil k našemu.

„Vystoupíme na palubu, abychom jménem Vobis Kana, jeddaka Toonolu, prohledali loď. Uvolněte cestu!“ volal kdosi. Naše radost tedy netrvala dlouho. Zaslechli jsme kroky mnoha nohou a Gor Hajus mi zašeptal do ucha:

„Co budeme dělat?“

Vtiskl jsem mu do ruky svůj krátký meč. „Budeme bojovat!“ pravil jsem.

„Dobrá, Vad Varo,“ přikývl. Pak jsem mu dal svou pistoli a požádal ho, aby ji předal Dar Tarusovi. Znovu jsme zaslechli hlasy, tentokrát mnohem blíže.

„No tohle!“ vykřikl někdo. „Vždyť to je sám Bal Zak, můj starý přítel Bal Zak!“

„Nikdo jiný,“ odpověděl hluboký hlas. „A kdo by podle tebe měl velet Vosaru, když ne Bal Zak?“

„Kdo ví, mohl by to být třeba onen Vad Varo, nebo dokonce Gor Hajus sám,“ pravil druhý. „Máme příkazy prohledat každou loď.“

„Kdybych předpokládal, že by tady mohli být, byl bych to už udělal sám,“ odvětil Bal Zak, „neboť cena vypsaná na jejich hlavy je vysoká. Jenže to je nemožné, protože Ras Thavas je viděl na vlastní oči odlétat v Pinsaru. Bylo to těsně před úsvitem dnešního dne a směřovali na východ.“

„Máš pravdu, Bal Zaku,“ souhlasil ten druhý, „a bylo by jen plýtváním časem prohledávat tvou loď. Hej, chlapi! Zpátky na palubu!“ Kroky Vobis Kanových vojáků se začaly vzdalovat a já cítil, jak mi srdce opět začíná klidněji bít. Nakonec přestoupili zpět na palubu toonolské vzducholodi a já pocítil novou naději, protože motory našeho stroje se znovu rozběhly a Ras Thavasův koráb se vydal na další plavbu. Gor Hajus se naklonil až k mému uchu.

„Duchové našich předků se na nás usmívají,“ zašeptal. „Už je tma a ta nám pomůže nepozorovaně uniknout z lodi, až dorazíme do přístaviště.“

„Proč myslíš, že už je tma?“

„Vobis Kanův letoun byl nedaleko nás, a přece se jeho velitel ptal, jaká jsme loď. Kdyby bylo světlo, zjistil by to už z dálky.“

Měl pravdu. Byli jsme zavřeni v tomhle těsném prostoru od časného rána, a i když jsem si uvědomoval, že jsme tady dlouho, bylo jasné, že nervózním lidem namačkaným v temnotě bude čas ubíhat mnohem pomaleji – proto by mě bylo vůbec nepřekvapilo, kdybychom do Toonolu dorazili ještě za světla.

Vzdálenost od Thavasovy věže do Toonolu není velká, takže jsme nedlouho potom, co nás zastavila Vobis Kanova hlídka, přistáli na letišti v místě našeho určení. Čekali jsme, naslouchali zvukům v lodi a přemýšleli, co má asi kapitán v úmyslu. Bylo docela možné, že se Bal Zak chce ještě téže noci vrátit na Ras Thavasův ostrov, zvláště pokud přiletěl do Toonolu, aby nalodil nějakého bohatého nebo mocného klienta pro laboratoře. Ale jestli dorazil jen pro zásoby, tak spěchat nebude a mohl by tady zůstat až do dalšího dne. To alespoň tvrdil Gor Hajus, protože moje vědomosti o provozu Ras Thavasových lodí byly menší než nulové. I když jsem byl dlouhé měsíce pravou rukou velkého chirurga, dozvěděl jsem se o existenci jeho malé flotily teprve včera. To odpovídalo přesně Ras Thavasovu jednání, protože mi nikdy neřekl nic, co by bezprostředně nesouviselo s jeho plány, nebo jim alespoň nenapomáhalo.

Pokud jsem se na něco přímo zeptal, odvětil mi pouze tehdy, když si myslel, že odpověď nepoškodí jeho vlastní zájmy, avšak dobrovolně mi neprozradil nic, co si nepřál, abych věděl. Skutečnost, že na vnějších zdech celého komplexu nebyla žádná okna, že jsem až do včerejšího dne nikdy nevystoupil na střechu a že jsem nikdy nezahlédl žádnou z lodí plout nad vnějšími prostory dvorů či zahrad, měla za následek, že jsem žil v naprosté nevědomosti, co se existence a aktivit Ras Thavasovy flotily týče.

Trpělivě jsme čekali, až se na lodi rozhostilo ticho, a doufali, že se posádka buď uložila na noc, nebo vypravila za zábavou do města. Pak jsme se s Gor Hajusem šeptem poradili a rozhodli, že se pokusíme letoun opustit. Měli jsme v úmyslu najít si prozatímní úkryt někde uvnitř přistávací věže a odtud prozkoumat možnosti, jak se ihned nebo během následujícího dne nepozorovaně dostat do města, kde bychom se mohli vmísit do hustého zástupu, který se už krátce po východu slunce pohybuje ulicemi.

Opatrně jsem otevřel dveře přístěnku a rozhlédl se po hlavní kajuzě

tě. Všude byla tma. Nehlučně jsme vylezli ven. Lod' byla tichá jako hrobka, ale odněkud z dálky se sem nesly tlumené zvuky města. Takže zatím se nám všechno dařilo! Pak ale kajutu bez jediného hluku a bez nejmenšího varování zaplavilo oslňující světlo. Prsty se mi sevřely na jílci meče a já se rychle rozhlédl kolem.

Přímo proti nám, v úzkých dveřích přilehlé kabiny, stál vysoký muž, jehož skvostné řemení dávalo tušit, že nepatří k obyčejným vojákům. V každé ruce třímal těžkou barsoomskou pistolí a my zírali přímo do jejich hlavní.

RUCE VZHŮRU!

Tichým hlasem pronesl barsoomský ekvivalent pozemského Ruce vzhůru! Na rtech se mu objevil náznak pochmurného úsměvu, a když viděl, že váháme uposlechnout jeho rozkaz, promluvil znovu.

„Učiňte, co žádám, a nic se vám nestane. Nedělejte žádný hluk. Stačí zesílit hlas a bude to váš konec. Ty pistole jsou velmi přesné.“ Gor Hajus zvedl ruce nad hlavu a my ostatní jsme následovali jeho příkladu.

„Jmenuji se Bal Zak,“ představil se cizinec. Srdce ve mně pokleslo.

„Pak bys měl raději začít hned střílet,“ upozornil ho Gor Hajus, „protože živé nás nedostaneš – a jsme čtyři na jednoho.“

„Ne tak rychle, Gor Hajusi,“ usmál se kapitán *Vosaru*, „vyslechněte nejdříve, co vám chci říci.“

„To už víme, protože jsme tě slyšeli mluvit o vysoké ceně vypsané na naše hlavy, o ceně, kterou dostane ten, kdo zajme Vad Vara a Gor Hajuse,“ odsekl mu zabiják z Toonolu.

„Kdybych po té odměně opravdu tak toužil, mohl jsem vás vydat dwarovi Vobis Kanovy lodi, když jsme se s ní setkali,“ odpověděl Bal Zak.

„To jsi přece nevěděl, že jsme na palubě *Vosaru*,“ připomněl jsem mu.

„Ale ano, věděl.“

Gor Hajus si nevěřícně odfrkl.

„A jak by mě tedy napadlo,“ upozornil nás Bal Zak, „že na vás mám čekat právě tady, až opustíte svůj úkryt? Samozřejmě jsem věděl, že jste na palubě.“

„Ale jak je to možné?“ nechápal Dar Tarus.

„To není důležité,“ zavrtěl hlavou Bal Zak, „ale abych ukojil vaši zvídavost, řeknu vám, že mám malý byt v Ras Thavasově věži a jeho okna vedou na střechu k hangáru. Skoro celý život jsem strávil na palubě letounů, a velmi citlivě proto vnímám všechny lodní zvuky – když se například změní chod motorů, vzbudí mě to i z nejhlubšího spánku, stejně jako když se nastartují nebo vypnou. Probudil jsem se, když se rozběhly motory *Pinsaru*, spatřil jsem na střeše tři muže, pak čtvrtého, který vyskočil z letadla, jakmile se dalo do pohybu. Bylo

mi jasné, že někdo loď poslal na cestu řízenou automaticky, bez posádky, ale nechápal jsem proč. Bylo pozdě tomu zabránit, takže jsem tiše čekal, co se bude dít dál. Viděl jsem vás zmizet v hangáru, slyšel jsem Ras Thavasovo volání a vaši odpověď a pak jsem dokonce zahlédl, jak vstupujete na palubu *Vosaru*. Okamžitě jsem sešel na střechu a doběhl neslyšně k hangáru, protože jsem si myslel, že se chystáte odletět s touto lodí, ale u řídicích pák nikdo nebyl. Malým okénkem v hlavní kajutě jsem viděl, jak se ukrýváte v prostoru mezi nádržemi. Bylo mi hned jasné, že máte v úmyslu dostat se tajně do Toonolu, a proto jsem se v klidu věnoval svým úkolům, aniž bych vás jakkoliv hlídal.“

„Neprozradil jsi nás Ras Thavasovi?“ zeptal jsem se ho užasle.

„Neprozradil jsem vás nikomu,“ odpověděl. „Před lety jsem se naučil starat se jen o své vlastní věci, slyšet všechno, vidět všechno, ale nemluvit o ničem, pokud na tom alespoň trochu nevydělám.“

„Ale říkal jsi přece, že vypsaná odměna za naše dopadení je skutečně velká,“ upozornil ho Gor Hajus. „Nevydělal bys snad na tom, kdyby sis ji vybral?“

„V srdci každého čestného člověka se ukrývají věci, které jsou silnější než touha po bohatství. I když se o Toonolcích mluví jako o rase, která se osvobodila od zátěže sentimentálních citů, nezapomněl jsem tak docela, co je to vděčnost. Před šesti lety jsi, Gor Hajusi, odmítl zavraždit mého otce s tím, že je to dobrý člověk, který si zaslouží žít a který si tě kdysi zavázal jakousi drobností. Dnes sklízíš svou odměnu prostřednictvím jeho syna, a bude ti tak alespoň částečně nahrazeno všechno, co na tvou hlavu přivolal Vobis Kan za odvahu, s kterou jsi odmítl zahubit otce Bal Zakova. Dal jsem celé posádce volno, takže o vaši přítomnosti na palubě *Vosaru* nebude vědět nikdo jiný než já. Řekněte mi, jaké jsou vaše plány, a zvážíme, jak bych vám ještě mohl prospět.“

„Rádi bychom se dostali nepozorovaně do města,“ odvětil Gor Hajus. „Kdybys nám mohl pomoci v téhle věci, nekladli bychom ti už na bedra nic, co by tě dále zatěžovalo a spojovalo s naším útekem. Máš naši vděčnost a nemusím ti připomínat, že v Toonolu je Gor Hajusova vděčnost něco, o co svého času stál i sám jeddak.“

„Váš problém je dosti složitý,“ pravil Bal Zak po krátkém zamyšlení, „a to díky pestrému složení vaší společnosti. Veleop okamžitě přiláká pozornost a vzbudí podezření. Protože toho vím poměrně

dost o Ras Thavasových pokusech, uvědomil jsem si už ráno, když jsem vás pozoroval, že v jeho hlavě musí být mozek člověka, a to samo o sobě vyvolá zájem mnoha lidí.“

„Tuhle skutečnost jim nemusíme věšet na nos,“ zavrčel Hovan Du. „Pro ně budu jen obyčejná opice chovaná v zajetí. Cožpak takové v Toonolu nejsou?“

„Tu a tam se vyskytují, i když dosti vzácně,“ odpověděl Bal Zak. „Ale je tady také Vad Varova bílá kůže! Jak se zdá, Ras Thavas netuší, že je s vámi i bílý veleop, ale o tobě, Vad Varo, toho ví víc než dost a tvůj popis byl na jeho příkaz rozeslán na všechny strany. První Toonolec, který tě spatří, tě pozná, a to nemluvím o Gor Hajusovi. Je sice už šest let mrtev, ale vsadil bych se, že neexistuje občan Toonolu, který by se proklubal ze skořápky před více než deseti lety a který by neznal jeho tvář stejně dobře jako tvář své vlastní matky. Lidé Toonolu si nepamatují ani jeddakův obličej tak důvěrně jako Gor Hajusovu podobu. To znamená, že zbývá jediný z vás, kdo by mohl v ulicích města uniknout podezření či dokonce odhalení.“

„Kdybychom tak mohli sehnat zbraně pro všechny ostatní,“ uzavážoval jsem. „Pak bychom se možná přece jen dostali do domu Gor Hajusova přítele.“

„Chtěl by sis probojovat cestu ulicemi Toonolu?“ podíval se na mě Bal Zak.

„Kdyby nebylo jiné cesty...“ odpověděl jsem.

„Obdivuji takovou vůli,“ zabručel velitel Vosaru, „ale pochybuji, že by na ten úkol stačily vaše svaly. Okamžik! Možná že přece jen existuje jedna možnost – snad. Na podlaží přímo pod námi je veřejné skladiště, kde jsou uloženy a pronajímají se antigravitační motory, nebo, jak jim lidé běžně říkají, gravimotory. Kdybychom našli způsob, jak čtyři z nich získat, byla by tady jistá naděje, že byste se mohli vyhnout vzdušným hlídkám a dostat se bezpečně do domu Gor Hajusova přítele. A já myslím, že vím, jak to uděláme. Přistávací věž je na noc uzavřena, ale je zde několik hlídkujících mužů, kteří ji střezí v různých patrech. Jeden je na stanovišti gravimotorů a náhodou vím, že je vášnivým hráčem jetanu. Raději si dá partii svého milovaného jetanu, než by se věnoval povinnostem strážného. Častokrát jsem přes noc zůstával na palubě Vosaru a příležitostně jsme spolu hrávali. Pozvu ho sem, a zatímco ho zaměstnám hrou, můžete se vypravít dolů, vybavit se gravimotory a modlit se ke svým předkům,

abyste nevyvolali na své cestě nad městem podezření žádné vzdušné hlídky. Co si o tom plánu myslíš, Gor Hajusi?“

„Je skvělý,“ přikývl zabiják. „A ty, Vad Varo?“

„Kdybych věděl, co je to gravimotor, mohl bych jej jistě posoudit lépe,“ odpověděl jsem. „Ale rád se spokojím s Gor Hajusovým názorem. Ujišťuji tě, Bal Zaku, o své velké vděčnosti, a jestliže Gor Hajus s tvým návrhem souhlasí, mohu tě jen požádat, abychom ho provedli tak rychle, jak jen to je možné.“

„Výborně!“ zvolal Bal Zak. „Pojďte se mnou a já vás zatím ukryji. Až přilákám onoho hráče jetanu do své kajuty, bude váš osud jen ve vašich rukou.“

Následovali jsme ho z lodi na přistávací plochu a on nám ukázal stinné místo na opačné straně Vosaru, než kudy se musel k lodi přiblížit strážný. Pak nám popřál hodně štěstí a odešel.

Z vrcholku přistávací věže jsem se mohl poprvé rozhlédnout po martʼanském městě. Několik set stop pode mnou se rozkládaly široké, dokonale osvětlené třídy Toonolu, většinou přeplněné lidmi. Tady, ve středu města, byly jen některé budovy zdviženy na svých výsuvných válcovitých sloupech vysoko do vzduchu, zatímco o něco dál, v oblastech, kde převládaly obytné domy, na sebe město bralo podobu rozlehlého, groteskního lesa. Mezi velkými paláci se jen výjimečně zvedal chomáč pokojů na kovové stopce a tyčil se nad úroveň okolí – byly to ložnice majitelů, služebnictva a hostů. Menší domky však byly zdviženy do výše celé. To bylo opatření vynucené stálými aktivitami Gor Hajusových následovníků v jedné z nejstarších profesí, která neumožňovala žádnému člověku cítit se zcela v bezpečí před vražedným útokem. Ve střední části města se k nebi tyčilo i několik dalších přistávacích věží, ovšem jak jsem se dozvěděl později, bylo jich na rozlohu celé metropole poměrně velmi málo. Toonol není v žádném případě národ letců a zdaleka nemá tak obrovské flotily obchodních ani válečných lodí jako například Helium nebo bohaté správní centrum Ptarthu.

Čekali jsme, až se vrátí Bal Zak se strážným, a tehdy poprvé jsem si všiml zvláštního vzhledu pouličního osvětlení Toonolu, které, jak jsem posléze zjistil, mají ostatně všechna barsoomská města.

Jak se zdálo, okruh iluminace se vždy omezoval jen na prostor, který měl být ozářen; světlo se nerozptylovalo na všechny strany jako na Zemi, soustřeďovalo se přesně na místa, kam mělo dopadat.

Jak jsem se později dozvěděl, bylo to způsobeno lampami navrženými na základě dlouholetých výzkumů v oblasti světelných vln a principů jejich šíření, které nakonec barsoomským vědcům umožnily pracovat se světlem, tedy uchovávat a ovládat je, podobně jako my pracujeme s hmotou. Světelné záření opouští lampu, proletí určeným prostorem a vrací se zpět do svého zdroje. Nedochází k plýtvání energií a – což se mi zdálo obzvláště podivné – barsoomské lampy nevrhají žádné stíny, protože jsou-li dobře nainstalovány, obtéká světlo celé předměty, a než se vrátí zpět do zdroje, osvětlí je stejnoměrně ze všech stran.

Výsledek takové iluminace, pozorovaný z výšky věže, byl úžasný. Noc byla temná, měsíce se v této noční hodině skrývaly pod obzorem a ozářené město vypadalo podobně, jako když sedíte ve ztemnělém hledišti a díváte se na jeviště, dokonale osvětlené bodovými reflektory. Stále ještě jsem se nestačil nasytit pozorování města pod sebou, když jsme uslyšeli, jak se vrací Bal Zak. Že se mu podařilo splnit, co chtěl, jsme poznali snadno, poněvadž s sebou vedl druhého muže, s nímž byl zabrán do přátelského rozhovoru.

O pět minut později jsme se vyplížili z úkrytu a sestoupili o patro níž, do půjčovny gravimotorů. Protože krádeže jsou na Barsoomu téměř neznámé, s výjimkou takových, které nemají nic společného z přízemní touhou po hmotném obohacení, nejsou proti nim podnikána prakticky žádná opatření. Proto jsme také našli dveře do střediska otevřené a Gor Hajus s Dar Tarusem rychle vybrali čtyři gravimotory a pomohli nám je připevnit. Každý se skládá ze širokého kruhu, vzdáleně připomínajícího záchranný pás pozemských transoceánských lodí. Onen pás je naplněn osmým neboli pohonným barsoomským paprskem do té míry, že neutralizuje přitažlivost planety, a zaručuje tedy jeho nositeli rovnováhu mezi ní a vzcnou silou paprsku. K zadní části pásu je připevněn malý rádiový motor, jehož ovládací prvky se nalézají pod rukama letce. Ke svrchnímu oblouku jsou také na obou stranách připojena pevná, lehká křídla s malými pákami, které umožňují rychlou změnu jejich postavení.

Gor Hajus mi stručně vysvětlil způsob ovládání, leč musel jsem předpokládat, že než se naučím umění letu na gravimotoru, čekají mě jisté obtíže. Ukázal mi, jak musím při chůzi po zemi sklopit křídla, abych se při každém kroku nevznesl do vzduchu, a pak mě odvedl k okraji věže.

„Vzlétáme odsud,“ řekl, „budeme se držet v temnotě, ve výši horních poschodí, a pokusíme se dostat k domu mého přítele, aniž nás odhalí některá z hlídek. Kdyby nás pronásledovala vzdušná patrola, rozdělíme se. Ti, kterým by se podařilo uprchnout, by se v takovém případě později sešli na západ od městských hradeb. Je tam malé jezírko a na jeho severním břehu opuštěná věž – právě v té bychom se v případě nouze shromáždili. A teď za mnou!“ Nastartoval svůj motor a elegantně se vznesl do vzduchu.

Hovan Du ho následoval a pak přišla řada na mě. Celkem snadno jsem se zvedl zhruba o dvacet stop a vznášel se nad městem, které leželo celé stovky yardů pod mýma nohama, a pak jsem se najednou obrátil hlavou dolů. Byl jsem přesvědčen, že jsem něco udělal špatně. Mohu vás ujistit, že to byl velmi nepříjemný pocit, plout zcela bezmocný vysoko ve vzduchu, vzhůru nohama, zatímco pod vámi leží osvětlené třídy města, které jistě nebyly o nic měkčí než ulice Paříže nebo Los Angeles. Motor neustále běžel, a jak jsem hýbal ovládacími páčkami, létal jsem vzduchem v těch nejpodivnějších spirálách, smyčkách a výkrutech. Naštěstí mi přiletěl na pomoc Dar Tarus. Nejprve mi řekl, abych zůstal v klidu, jak jsem, pak upravil postavení obou křídel, a já se znovu obrátil hlavou vzhůru. Po chvíli už jsem si vedl celkem dobře a brzy jsem se rozletěl ve stopách Gor Hajuse a Hovan Dua.

Jistě vám nemusím podrobně popisovat hodinový let, nebo spíše vznášení se, které následovalo. Gor Hajus nás nejprve vedl hodně vysoko a teprve pak jsme temnotou nad městem zamířili ke svému cíli. Motory nás tiše nesly ke čtvrti nádherných domů, obklopených rozlehlými pozemky. Právě jsme se vznášeli nad jakýmsi překrásným palácem, když se odněkud z míst nad našimi hlavami ozvalo zvukné zvolání.

„Kdo letí nocí?“ zazněla oficiální výzva vzdušné hlídky.

„Přátelé Mu Tela, prince z Kanova domu,“ odpověděl duchapřítomně Gor Hajus.

„Ukažte mi své povolení k nočnímu letu a letecké oprávnění,“ prikazoval hlas nad námi a v témže okamžiku se mluvčí snesl na naši úroveň a já poprvé v životě uviděl mart'anského policistu. Byl vybaven mnohem rychlejším a ovladatelnějším gravimotorem, než byly ty naše. Především ona první skutečnost na nás hluboce zapůsobila a naznačila nám marnost pokusu o útěk. Mohl nám dát bez obav dese-

timinutový náskok a během dalších deseti minut nás jednoho po druhém dohonit, i kdybychom se každý rozletěli jiným směrem. Muž byl spíše válečníkem než policistou, i když teď vykonával povinnosti, které u nás na Zemi přináležejí policejním úředníkům. Město bylo tedy ve dne v noci hlídáno vojáky Vobis Kanovy armády.

Válečník se nyní snesl blízko k zabijákovi z Toonolu a znovu se dožadoval povolení k letu a leteckého oprávnění. Současně ozářil svítlnou tvář našeho druhu.

„U jeddakova meče!“ vykřikl. „Štěstí mě zasypalo svou milostí. Kdo by si před hodinou pomyslel, že to budu právě já, kdo shrábne cenu za dopadení Gor Hajuse?“

„Jistě v to doufal ne jeden podobný hlupák, jako jsi ty,“ odpověděl Gor Hajus, „ale stejně jako ty, i oni by se mylili,“ a s těmi slovy zaútočil na vojáka krátkým mečem, který jsem mu v noci půjčil.

Úder sice zavadil o jedno z křídel gravimotoru, které zničil, ale přesto zasáhl válečníka do ramene. Ten se pokusil couvnout, avšak poškozené křídlo způsobilo, že se jen zmateně točil ve vzduchu. Náhle se chopil své píšťalky a podařilo se mu dlouze a hlasitě zahvízdat. Zvuk vzápětí utichl, protože Gor Hajus znovu zaútočil a rozpoltil vojákovi hlavu od temene až ke kořeni nosu.

„Rychle!“ vykřikl náš druh. „Musíme se spustit do Mu Telových zahrad, protože zanedlouho se nám bude nad hlavami hemžit celý roj vzdušných patrol.“

Ostatní začali rychle klesat k zemi, ale já měl znovu potíže. Sklopil jsem sice podle návodu křídla, avšak sestupoval jsem jen velmi zvolna, a ještě k tomu po dráze, která by mě přivedla na zem daleko za hranicemi Mu Telových zahrad. Právě jsem se přibližoval k jedné ze zdvižených částí paláce – zřejmě to byl malý byt, zvednutý na lesklé kovové tyči vysoko do vzduchu. Ze všech stran bylo slyšet ječící píšťalky vzdušných hlídek, které odpovídaly na poslední signál svého druhu. Jeho tělo se vznášelo nedaleko nade mnou, jako by jim chtěl ještě po smrti ukázat místo, kde nás hledat. Bylo jisté, že ho brzy najdou, a pak jejich zrakům neuniknu ani já a můj osud bude zpečetěn.

Třeba se mi podaří najít nějaký způsob, jak se ukrýt do apartmá, které se přede mnou tyčilo v temnotě! Tam bych se mohl schovat, než nebezpečí pomine, pokud se mi ovšem podaří nepozorovaně proniknout dovnitř. Zamířil jsem ke stavbě. Ze tmy přede mnou se

najednou vylouppl ještě tmavší obdélník otevřeného okna, ale když jsem se pokusil vletět dovnitř, narazil jsem na jemnou drátěnou síť. Bylo to kovové pletivo, které mělo obyvatele tohoto visutého obydlí ochránit před útokem profesionálních vrahů ze vzduchu. Bylo jasné, že jsem ztracen. Kdyby se mi alespoň podařilo spustit se k zemi, mohl bych se ukryt mezi stromy a křovinami, jež se pode mnou nejasně rýsovaly v zahradách mně neznámého barsoomského prince. Nedokázal jsem však sestupovat v tak příkrém úhlu, abych se dostal na zem uvnitř parku, a když jsem se pokusil snášet ve spirále, obrátil jsem se znovu hlavou dolů a začal stoupat. Napadlo mě, že protrhnu svůj pás a nechám osmý paprsek vyprchat, ale poněvadž jsem nebyl dostatečně obeznámen s působením této zvláštní síly, obával jsem se, že by pak mohl následovat zbytečně prudký pád, takže jsem se rozhodl ponechat si tenhle prostředek zatím v záloze, pro případ, že by mě nenapadlo nic méně drastického.

Po posledním pokusu snést se ve spirále k zemi jsem naopak stoupal nohama vzhůru a nečekaně narazil na nějaký objekt nad sebou. Jak jsem se horečně snažil otočit se do normální polohy, čekal jsem téměř jistě, že mě vzápětí zajme některý z členů vzdušné patroly, avšak zjistil jsem, že to je mrtvé tělo válečníka, kterého zabil Gor Hajus. Píšťalky hlídek se neustále přibližovaly – teď už muselo být jen otázkou vteřin, než budu objeven – a právě v té strašlivé tísní, v situaci, kdy jsem hleděl tváří v tvář smrti; mi náhle bleskla hlavou myšlenka, jak uniknout z onoho dilematu.

Levou rukou jsem se pevně zachytil řemeni mrtvého Toonolce, pravou vytáhl od pasu dýku a několikrát probodl jeho nadlehčovací pás. Paprsky záhy vyprchaly a jeho tělo mě okamžitě začalo táhnout k zemi. Náš sestup byl rychlý, ale nikoli nebezpečný, a v několika vteřinách jsme lehce přistáli na šarlatovém trávníku zahrady Mu Tela, prince z domu Kanova. Snesli jsme se těsně vedle velké skupiny hustých keřů. Nade mnou zněly píšťalky kroužících strážců a já hbitě vtáhl mrtvé tělo za sebou do křovisek. Byl nejvyšší čas, poněvadž jsem unikl odhalení skutečně jen o vlas. Vzápětí totiž na zem dopadl úzký kužel oslepujícího světla, vysílaného z paluby malé hlídkové lodi, a bleskově propátral celý prostor zahrady kolem. Rychlý pohled, který jsem vyslal z houští, neodhalil žádného z mých společníků a já si oddechl úlevou, protože se zdálo, že i jim se podařilo vyhledat včas úkryty.

Světlo ještě nějakou chvíli ozařovalo trávník, hned tady a hned tam, ale pak zmizelo a zvuk píšťalek se začal vzdalovat. Pátrání se přesunulo jinam a z toho jsem usoudil, že nikoho nenapadlo hledat nás právě v princových zahradách.

Když okolí znovu pohltila tma, odložil jsem svůj gravimotor a ozbrojil se zbraněmi, které patřily mrtvému válečníkovi. Gravimotor jsem chtěl nejdříve zničit, ovšem pak jsem se rozhodl jinak a ukryl ho vysoko v hustých větvích jednoho z keřů ve středu celé skupiny, pro případ, že bych ho ještě potřeboval. Teď, když jsem si byl skoro jistý, že nebezpečí odhalení ze vzduchu pominulo, opustil jsem skrýš a začal hledat své společníky.

Držel jsem se ve stínech stromů a houštin a kráčet k hlavní budově, jejíž temná silueta se tyčila nedaleko. Doufal jsem totiž, že právě tímto směrem Gor Hajus povede ostatní, neboť jsem věděl, že Mu Telův palác byl cílem naší cesty. Postupoval jsem kupředu s nesmírnou opatrností, když se najednou nad obzorem objevila Thuria, bližší měsíc, a noc se rozsvětčila jejími paprsky. V té chvíli už jsem byl naštěstí blízko bohatě zdobené stěny budovy a vedle sebe jsem zahlédl mělký výklenek, jehož vnitřek byl právě díky Thuriině jasné záři zahalen v nejhlubší stín. Po levé ruce se mi otevíral pás trávníku – a na něm, s každou podrobností dokonale viditelnou, stálo nejpříšernější stvoření, na jakém kdy spočinul můj pozemský zrak. Bylo to zvíře velikosti shetlandského ponnyho, s deseti krátkýma nohama a strašlivou hlavou, která velmi vzdáleně připomínala hlavu žabí, až na to, že její čelisti byly vybaveny třemi řadami dlouhých ostrých tesáků.

Tvor zvedal do vzduchu nos, čenichal a obrovské vyčnívající oči zatím těkaly sem a tam a nenechávaly mě na nejmenších pochybách, že obluda někoho hledá. Nemám v žádném případě sklony k egoismu, avšak nedokázal jsem se vyhnout přesvědčení, že jsem to já. Byla to má první zkušenost s marťanským hlídacím psem, a ledva jsem se pokusil ukryt v temných stínech výklenku za sebou, padly zraky zvířete přímo na mě. Zaslechl jsem hluboké zavrčení a uviděl, jak bestie vyrazila rovnou ke mně. V tu chvíli jsem si pomyslel, že mé první setkání s barsoomským hlídačem by mohlo být zároveň i poslední.

Vytáhl jsem dlouhý meč a ustupoval do výklenku, leč zároveň jsem měl dojem naprosté marnosti – s nezvyklou zbraní v ruce tvář

v tvář třem či čtyřem stům librám zosobněné zuřivosti. Netvor se na mě hnál s udivující rychlostí a já se snažil vmáčknout co nejdále do výklenku; když jsem však zády narazil na pevnou plochu, můj ústup definitivně skončil.

PALÁC MU TELŮV

V okamžiku, kdy se calot přiblížil k výklenku, zažil jsem, myslím, všechny pocity krysy zahnané do kouta – a byl jsem rovněž připraven tímto příslovečným způsobem bojovat. Zvíře se na mě už už sápal, já se v duchu tloukl do hlavy za to, že jsem se raději nedržel v zahradě, kde jsou vysoké stromy, když překážka za mými zády povolila, z inkoustové tmy za mnou se vynořila ruka, uchopila mě za řemeni a vtáhla kamsi dovnitř. Dveře zaklaply a hrozivá silueta netvořa, rýsující se v měsícem ozářeném ústí výklenku, zmizela.

Do ucha mi zazněl hrubý hlas. „Pojď se mnou!“ Jakási ruka mě uchopila za paži a vedla mě neproniknutelným temným prostorem, patrně úzkou chodbou, do jejíchž stěn jsem neustále narážel.

Tunel zvolna stoupal, pak náhle prudce zahrnul do pravého úhlu a já uviděl přes postavu svého průvodce slabý svit, který postupně sílil, až nás další záhyb chodby vyvedl do jasně ozářeného sálu – nádherně zařízeného obydlí s přepychovým nábytkem a tak skvostnými ozdobami, že můj jazyk není s to je ani částečně popsat. Zlato, slonovina, drahokamy, vzácná dřeva, drahocenné látky, nejjemnější kožešiny, podivuhodná architektura, to všechno dokonale sladěno a skloubeno tak, že to mému pozemskému zraku nabízelo obraz, o němž by se mi nemohlo zdát ani v nejdivočejších snech. Ve středu místnosti, obklopeni několika Mart'any, stáli mí tři přátelé.

Muž mě dovedl ke skupině, jejíž členové se k nám obrátili již při našem vstupu do komnaty, a zastavil se před vysokým Barsoomianem, jemuž řemeni posázené drahokamy dodávalo neobyčejně vznešeného vzezření.

„Princi,“ pravil můj průvodce, „zbýval sotva tal času. Lépe řečeno, když jsem otevřel dveře do zahrady, abych se ho vydal hledat, jak jsi nařídil, stál přímo za nimi a jeden z calotů by se mu byl vzápětí vrhl na hrdlo.“

„Výborně!“ zvolal muž oslovený jako princ a obrátil se ke Gor Hajusovi. „Je to ten člověk, příteli, o němž jsi mi vyprávěl?“

„To je Vad Varo, který tvrdí, že je z planety Jasoom,“ přikývl Gor Hajus, „a tohle, Vad Varo, je Mu Tel, princ z domu Kanova.“ Uklonil jsem se, šlechtic postoupil kupředu a položil mi pravou ruku na levé rameno, což je barsoomské seznamovací gesto, a jakmile jsem

udělal totéž, byl ceremoniál u konce. Žádné hloupé „jsem rád, že vás poznávám, a jak se pořád máte?“ ani „je to pro mě nesmírná čest, potěšení na mé straně“ a podobně.

Na Mu Telovu žádost jsem krátce vyprávěl, co se mi přihodilo od doby, kdy jsem se oddělil od svých přátel, až do okamžiku, kdy mě jeho důstojník na poslední chvíli zachránil ze chřtánu nebezpečí, přesněji z čelistí calota. Mu Tel vydal příkaz, aby byly do svítání odstraněny všechny stopy po mrtvém válečníkovi, jinak by se jistě nevyhnul podezření svého strýce Vobis Kana, jeddaka Toonolu, který už delší čas žárlil na synovcovu rostoucí popularitu. Vobis Kan se samozřejmě navíc obával, že se Mu Tel zaobírá myšlenkou získat trůn pro sebe.

Mnohem později večer, během jednoho z oněch opulentních jídel, kterými jsou marťanští princové proslulí, když sám upil něco ze skvostných vín, jimiž hostil své přátele, promluvil Mu Tel s větší volností o svém královském strýci.

„Šlechtici jsou Vobis Kanem již dlouho unaveni,“ řekl, „a také lidé ho začínají mít dost – je to bezohledný tyran – avšak zároveň je to náš dědičný vládce, a proto váhají ho vyměnit. Jsme praktičtí lidé, jen málo ovlivňovaní sentimentem, ale přece je onoho sentimentu dost na to, aby udržel masu věrnými jeddakovi, dokonce i poté, kdy už si jejich věrnost dávno nezaslouží. Šlechtice zase nutí k věrnosti panovníkovi strach ze zloby prostého lidu, která by na ně dopadla, kdyby se chtěli vzbouřit. Existuje tady přirozeně i obava, že bych já, který pocházím ze souběžné královské linie, nebyl o nic mírnější jeddak než Vobis Kan, a protože jsem ještě mladý, mohl bych být naopak vládcem mnohem aktivnějším a krutějším.“

Co se mě týče, neváhal bych zničit svého strýce a zmocnit se trůnu, jen kdybych si byl jistý podporou armády, poněvadž s Vobis Kanovými vojáky za zády bych mohl v Toonolu zvrátit rovnováhu sil. Z tohoto důvodu jsem již dávno nabídl své přátelství Gor Hajusovi, ne snad proto, aby zavraždil mého strýce, nýbrž proto, že až bych ho já sám zabil v poctivém boji, pomohl by mi Gor Hajus získat sympatie a věrnost jeddakova vojska, neboť vojáci k takovému válečníkovi vždycky vzhlížejí s úctou, obdivem a oddaností. Nabídl jsem Gor Hajusovi vysoké postavení v toonolské veřejné správě, když se ke mně přidá, ale on mi řekl, že nejprve musí vyplnit slib, který dal tobě, Vad Varo, a aby vaše dobrodružství netrvalo příliš dlouho, požá-

dal mě, abych ti poskytl veškerou pomoc. Tu ti také rád nabízím, a to z čistě praktických důvodů, protože čím rychleji uspěješ ty, tím rychleji se k cíli přiblížím i já. Proto ti dávám k dispozici skvělý letoun, který tě i s přáteli donese do Phundahlu.“

Takovou nabídku jsem pochopitelně přijal a hned potom jsme začali promýšlet plány na cestu. Nakonec jsme se dohodli, že vyrazíme zítra večer, krátce po setmění, v době, kdy na obloze nebude ani jeden z měsíců. Po krátké diskusi o výstroji jsme byli na moji žádost propuštěni, abychom si mohli alespoň nějakou chvíli odpočinout, protože já už víc než šestatřicet hodin nezamhouřil oka a mí společníci byli na nohou přes dvacet čtyři hodiny.

Otrocí nás odvedli do přepychově vybavené ložnice a ustlali nám lůžka nejdražším hedvábím a kožešinami, abychom měli to nejvybranější pohodlí. Když nás opustili, stiskl Gor Hajus tlačítko a místnost se na své kovové noze zvedla do výše čtyřiceti nebo padesáti stop, kolem se automaticky spustila kovová síť a my se mohli v bezpečí oddat spánku.

Následujícího rána, jakmile jsme ložnici spustili na obvyklou denní úroveň, nesměl jsem z ní vyjít, dokud se nedostavil otrok, kterého poslal Mu Tel, a nenatřel mi celé tělo jasným měděným barvivem, takže jsem okamžitě začal odstínem připomínat své barsoomské přátele. Tím mi vlastně poskytl dokonalé přestrojení, protože jinak bych na sebe svou bílou kůží přitahoval nežádoucí pozornost v každém barsoomském městě. Další nevolník přinesl řemení a zbraně pro Gor Hajuse, Dar Taruse i pro mě a obojek a řetěz pro Hovan Dua, našeho opičího muže. Řemení bylo z těžkého materiálu, a přestože šlo o skvostnou práci, bylo jen hladké a jednoduché, nemělo žádný hieroglyf označující zařazení nebo hodnotu. Takovou zbroj běžně nosí barsoomský panthan, což je něco jako námezdný žoldnér, dobrodruh na volné noze, v době, kdy není ve službách žádného národa ani jedince. Panthani jsou většinou muži bez vlasti, potulní vojáci Štěstěny, připravení prodat své meče nejvyšší nabídce. Ačkoliv nejsou organizovaní, mají jistý etický kodex, a pokud vstoupí k někomu do služby, bývají mu téměř bez výjimky věrní. Říká se, že jsou to větší muži, kteří byli přinuceni prchnout z nějakých důvodů před hněvem svého jeddaka nebo spravedlností vlastní země, avšak je mezi nimi i velké procento zvláštních povah, které si zvolily tuhle životní cestu kvůli dobrodružství a vzrušení, jež nabízí. Bývají obvykle

skvěle placeni, ovšem na druhé straně jsou to proslulí hráči a rozha-
zují peníze plnými hrstmi, což má za následek, že jsou téměř neustále
bez prostředků. Proto se občas, než najdou novou službu, živí těmi
nejpodivnějšími způsoby, a to byla skutečnost, jež nám hrála do ru-
ky. Poskytovala nám totiž vhodnou záminku, proč s sebou mít cviče-
nou opici. Ta takhle na Marsu nevzbudí větší pozornost, než by vy-
volala na Zemi opička nebo papoušek, které si s sebou přivezl starý
námořník, jenž se po mnoha letech vrátil do některého z pozemských
přístavů.

Přes den jsem zůstal v Mu Telově paláci a strávil jsem hodně času
v princově společnosti. Ten našel potěšení v tom, že se mě vyptával
na zvyky, politické záležitosti, vzdělanost a zeměpis Země, a já byl
velmi překvapen, když jsem zjistil, že mnoho věcí již ví. Onu sku-
tečnost mi vysvětlil nesmírnou dokonalostí barsoomských astrono-
mických přístrojů, bezdrátové fotografie a bezdrátového telefonu.
Zvláště pak telefon byl doveden k takové dokonalosti, že se mnoho
barsoomských učenců dokázalo naučit i několik pozemských jazyků,
zvláště urdštinu, angličtinu a ruštinu, a pár jich dokonce mluvilo čín-
sky. To byly bezpochyby jazyky, které přitáhly jejich pozornost jako
první, protože jimi hovořilo velké množství lidí v rozlehlých oblas-
tech světa.

Mu Tel mě vzal do menší místnosti ve svém paláci, která mi při-
pomínala cosi jako pozemský soukromý promítací sál. Měla zhruba
dvě stě míst a byla postavena jako obrovská *camera obscura*. Diváci
tu sedí uvnitř celého přístroje, zády k čočkám, a před nimi je celá
jedna stěna pokryta matným sklem, na něž jsou promítány obrazy.
Mu Tel se posadil za stůl, na němž byla mapa hvězdné oblohy. Nad
ní bylo upevněno pohyblivé rameno s ukazovátkem. Princ pohyboval
jeho hrotem, až spočinul na Zemi, pak zhasl světla v místnosti a na
matnici se okamžitě objevil pohled, jaký by se člověku naskytl z le-
tadla vznášejícího se zhruba ve výši tisíc stop. Na scéně, která se mi
zhmotnila před očima, bylo něco strašlivě známého. Byla to pustá,
zničená krajina. Viděl jsem polámané pahýly, jejichž pravidelné
uspořádání dávalo tušit, že na onom místě býval původně sad, kde
kvetly stromy a nesly ovoce. V zemi byly okrouhlé hluboké díry a
přes to všechno se táhly nekonečné kotouče ostnatého drátu. Zeptal
jsem se Mu Tela, jestli bychom mohli změnit místo, které pozoruje-
me. Rozsvítil malou rádiovou lampu, jež stála mezi námi, a já na ní

uviděl glóbus, byla to Země, a nad ním se vznášela malá šipka.

„Ta strana glóbu, na kterou se teď díváš, znázorňuje onu část Země, jež je k nám právě obrácena,“ vysvětloval Mu Tel. „Jistě sis všiml, že glóbus se pomalu otáčí. Přesuň tuhle šipku na libovolné místo viditelné strany a objeví se ti odpovídající část Jasoomu.“

Začal jsem zvolna pohybovat šipkou a obraz se pomalu měnil. Objevila se zničená vesnice. Viděl jsem, jak se mezi ruinami pohybují nějakí lidé. Nebyli to vojáci. O kus dál jsem narazil na zákopy a podzemní kryty, ale ani tam nebyli žádní vojáci. Přesunoval jsem ukazatel rychle na sever a na jih podél dlouhých řad zákopů. Tu a tam byli ve vesnicích uniformovaní muži, ale všechno to byli vojáci francouzští, a v zákopech jsem nezahlédl jediného. Němci tam nebyli žádní a nikde se nebojovalo! Takže válka skončila! Přesunul jsem ukazatel k Rýnu a za něj. V Německu byla armáda – francouzská, anglická, americká. Vyhráli jsme válku! Byl jsem rád, leč zdálo se mi to tak daleko a tak neskutečné – jako kdyby žádný takový svět neexistoval a žádní takoví lidé nikdy nebojovali. Připadalo mi to, jako kdybych si prostřednictvím ilustrací připomínal příběh, který jsem kdysi dávno četl.

„Zdá se, že tě ta válkou zničená krajina velmi zajímá,“ ozval se Mu Tel.

„To je pravda,“ přikývl jsem, „já v té válce bojoval. Možná že jsem v ní byl zabit. Nevím.“

„A zvítězili jste?“

„Ano, mí lidé zvítězili,“ odpověděl jsem. „Bojovali jsme pro velkou věc, za mír a štěstí celého světa. Doufám, že naše oběti nebyly zbytečné.“

„Chceš-li tím říci, že vaše myšlenka nyní bude slavit triumf, protože jste bojovali a vyhráli, nebo že teď nastane věčný mír, pak doufáš marně. Válka nikdy nepřinese mír, jen další, ještě strašnější války. Válka je přirozeným stavem přírody a bylo by hloupé s touto zákonitostí bojovat. Mír můžete brát jen jako čas potřebný k přípravě na základní činnost lidské existence. Kdyby nebylo onoho neustálého zápasu, války jedné životní formy s druhou, a dokonce svárů mezi příslušníky jednoho druhu, bude planeta tak přeplněna životem, že by se zadusila. Na Barsoomu jsme zjistili, že dlouhá období míru přináší epidemie a strašlivé nové choroby, které zahubily ještě více lidí než války, a mnohem horší a zákeřnější cestou. Když umíráte v po-

steli na nějakou odpornou chorobu, není v tom ani hrdinství, ani uspokojení, nečeká vás vzrušení ani odměna. Všichni musíme zemřít – necht' tedy zahyneme ve velké a vzrušující hře, a uvolníme tak místo pro milióny těch, kteří mají přijít po nás. My na Barsoomu jsme to vyzkoušeli a bez válek bychom nevydrželi.“

Mu Tel mi toho dne řekl ještě mnoho dalších věcí, které se týkaly zvláštní životní filosofie Toonolců. Oni věří, že žádný dobrý čin není vykonán z jiných pohnutek než ze sobeckých, nemají žádné bohy ani víru. Jsou sice přesvědčeni, stejně jako většina vzdělaných Barsoomianů, že všichni obyvatelé jejich planety pocházejí ze Stromu života, ovšem oproti valné části ostatních už nevěří, že Strom života stvořila jakási všemocná bytost. Domnívají se, že jediným hříchem je neúspěch, zatímco úspěch dosažený jakýmkoliv způsobem je chvályhodný a záslužný. Ale, jakkoliv se to zdá paradoxní, přece nikdy nezruší dané slovo. Mu Tel mi vysvětlil, že se jeho soukmenovci snaží vyhnout následkům téhle ponižující slabosti – oné uplakané sentimentality – tím, že jen zřídka slibují věrnost někomu jinému, a pokud ano, pak jen na omezenou dobu.

Když jsem je později poznal lépe, a zvláště Gor Hajuse, začal jsem si uvědomovat, že velká část jejich okázalého opovrhování jemnějšími city je často velice klamná. Je pravda, že se tyto city považovaly po celé generace za nevhodné, a proto došlo k částečnému oslabení oněch vlastností srdce a duše, kterých si naopak naše šlechta cení – že přátelské vztahy byly velmi vlažné a že pokrevní příbuzenství nepředpokládalo ani zodpovědnost, ani náklonnost vůči členům rodiny, dokonce ani lásku mezi rodiči a dětmi. A přesto byl Gor Hajus muž poměrně sentimentální, ačkoliv by nepochybně probodl srdce každému, kdo by se jej z něčeho takového odvážil nařknout, a tím by v praxi nejlépe dokázal oprávněnost takového tvrzení. Jeho pýcha na to, že má pověst muže proslulého svou poctivostí a věrností, dokazovala, že má srdce – stejně jako jeho hrdost na to, že je mužem bez srdce, prozrazovala, že zároveň podléhá emocím. A podobně tomu bylo s většinou obyvatel Toonolu. Jedním dechem popírali božstva a tímtež dechem uctívali fetiš vědy, kterému se mohli oddávat stejně škodlivě, jako se věřící fanatici oddávají nesmyslné vládě svých pomyslných bohů; a tak, jakkoliv bylo jejich vědění velké, byla jejich inteligence malá, jelikož byli absolutně nevyrovnaní.

Den pomalu utíkal a já se nemohl dočkat chvíle, kdy se vydáme

na cestu. Daleko na západě, za pustými mílemi blat a močálů ležel Phundahl, a v něm se nacházelo překrásné tělo dívky, již jsem miloval, ono tělo, které jsem přísahal vrátit jeho pravé majitelce. Večere skončila a Mu Tel nás osobně odvedl do tajného hangáru v jedné z věží paláce. Tady pro nás vybraní řemeslníci připravili letoun. Během dne z něj odstranili všechno, co by mohlo vést k odhalení původního vlastníka, a dokonce poněkud změnili jeho tvar, aby se v případě, že bychom byli zajati, nenašlo nic, čím by se dal spojit s Mu Telovým jménem. Byly naloženy zásoby, a to včetně velkého množství masa pro Hovan Dua, a jakmile vzdálenější měsíc zapadl za obzor a město se ponořilo do tmy, pohnula se část stěny věže přímo před nosem lodi a odsunula se stranou. Princ nám popřál štěstí a člun tiše vyklouzl do noci. Letoun, stejně jako mnoho jemu podobných, neměl žádné kabiny, jeho boky chránilo jen nízké kovové zábradlí. Do paluby byly na mnoha místech zasazeny těžké ocelové kruhy, kterých se mohli členové posádky v případě potřeby držet nebo k nimž se mohli připoutat pomocí háků na svém řemeni. Nízký, ostře skloněný větrný štít poskytoval jistou ochranu před silným vzdušným proudem, avšak motor a ovládací prvky byly nekryté a veškerý prostor podpalubí zaujímaly nadlehčovací nádrže. U takových letounů bylo všechno pohodlí obětováno rychlosti. Pohybuje-li se stroj vysokou rychlostí, leží každý člen posádky celým tělem na palubě, na přesně určeném místě, aby byla loď co nejlépe vyvážená, a drží se kruhu, poněvadž jde o život. Toonolské lodi ovšem ani tak nejsou nejrychlejší, alespoň mi to řekli, protože jejich výkon je zdaleka překonán plavidly národů, jako je Helium a Ptarth, které se už celá stáletí věnují vylepšování svých vzdušných flotil. Mu Telův člun však byl pro naše účely rychlý dost, tedy natolik, aby unikl většině obyčejných i vojenských lodí, a rozhodně byl až příliš rychlý na můj vkus. Zdálo se, že v porovnání s pomalu plujícím *Vosarem* letí vzduchem jako šíp.

Neplýtvali jsme časem na nějakou strategii nebo kradmý postup, ale sotva jsme se ocitli ve vzduchu nad městem, nasměřovali jsme koráb přímo na západ, k Phundahlu, a pustili jej na nejvyšší výkon. Ledva jsme opustili vzdušný prostor nad Mu Telovými pozemky, zažili jsme první dobrodružství. Proletěli jsme kolem osamocené postavy, vznášející se volně v prostoru, a téměř vzápětí zazněl ostrý hvizd člena vzdušné hlídky. Zapískání nás neškodně minulo a my

byli ti tam, avšak za několik vteřin se vysoko nad námi rozsvítil paprsek pátracího světla a začal se pohybovat vzduchem sem a tam.

„Hlídková loď!“ vzkřikl mi Gor Hajus do ucha. Hovan Du zuřivě zavrčel a zazvonil řetězem připevněným k obojku. Hnali jsme se dál a já věřil všem velkým i malým bohům a veškerým našim předkům, že nás neodbytné oko pátracího reflektoru nenajde. Ale našlo. Netrvalo to víc než několik vteřin a dopadlo plnou silou na palubu lodi. Zatímco ji osvětlovalo, začal se hlídkový člun spouštět k nám, a poněvadž měl výhodu výšky, rychle se přibližoval. Pak na nás k našemu úžasu zahájil palbu výbušnými kulkami. Tyhle projektily obsahují vysoce účinnou třaskavinu, která exploduje, když na ni dopadnou světelné paprsky. To se stane poté, co střela narazí na cíl nebo do čehokoliv pevného a praskne její neprůhledný obal. K tomu, aby střela splnila svůj úkol, tudíž není třeba zasáhnout přímo cíl. Stačí, když kulka narazí do země nebo do paluby lodi či do jiného hutného předmětu poblíž cíle. Je-li vystřelena proti skupině lidí, napáchá mnohem více zla, dopadne-li někde poblíž, než když zasáhne jediného z přítomných. V prvním případě totiž její neprůhledný obal praskne, výbušnina exploduje a poraní většinu nepřátel ze skupiny. V druhém zůstane v těle, neroztrhne se, světelné paprsky se k výbušnině nedostanou a kulka nezpůsobí větší zranění než obyčejná olověná střela. Měsíční světlo není dost silné, aby výbušninu odpálilo, a pokud nebudou projektily zasaženy silnou září pátracích reflektorů, vybuchne většina těch, které na nás byly vypáleny, až následujícího rána. Zem pod bojištěm se tak stane velmi nebezpečným místem, i když bojující strany budou dávno pryč. Podobně i odstraňování nevybuchlých kulek z těla bylo vzhledem k jejich neobyčejným vlastnostem velmi náročné, protože taková operace mohla snadno skončit náhlou smrtí jak pacienta, tak lékaře.

Dar Tarus byl u řídicího pultu a nyní obrátil před našeho letounu vzhůru, přímo k hlídkovému člunu. Současně na nás vykřikl, ať soustředíme naši palbu na vrtule. Za sebe musím říci, že jsem neviděl vůbec nic s výjimkou oslepujícího oka reflektoru, a na ten jsem začal střílet z podivné zbraně, se kterou jsem se seznámil teprve před několika hodinami, když mi ji Mu Tel předváděl. Z mého hlediska představoval reflektor největší nebezpečí, a kdybychom mohli hlídku oslepit, ztratila by prakticky jedinou výhodu, kterou proti nám měla. Proto jsem namířil pušku přímo do světla, položil prst na tlačítko,

jímž se spouštěla palba, a v duchu se modlil, abych zasáhl.

Po boku mi klečel Gor Hajus a jeho zbraň rovněž chrtila kulky na hlídkový člun. Dar Tarus byl zaměstnán řízením a Hovan Du seděl na zádi a vrčel.

Náhle Dar Tarus vyrazil poplašný výkřik. „Zasáhli kontrolní panel! Nemůžeme měnit směr, loď je neovladatelná.“ Přesně v té chvíli zhasl reflektor – konečně ho našla jedna z mých kulek. Byli jsme velmi blízko nepřítele a slyšeli vzteklé výkřiky mužů na palubě. Náš neřízený letoun se rychle přibližoval k lodi protivníka. Bylo jasné, že pokud nedojde ke srážce, proletíme těsně pod kýlem hlídkového člunu. Zeptal jsem se Dar Taruse, jestli se náš koráb dá opravit.

„Kdybychom měli dost času, tak ano,“ odpověděl, „ale trvalo by to přinejmenším několik hodin, a při takovém zdržení by nás obklíčila celá toonolské vzdušná flotila.“

„Pak musíme získat jinou loď,“ řekl jsem.

Dar Tarus se zasmál. „To máš pravdu, Vad Varo, ale kde ji vzít?“

Ukázal jsem na hlídkový člun. „Nemusíme hledat daleko.“

Dar Tarus pokrčil rameny. „Proč ne?“ zvolal. „Bude to slavný boj a skvělá smrt.“

Gor Hajus mě poklepal po zádech. „Tak na smrt, můj kapitáne!“ vykřikl.

Hovan Du zachřestil svým řetězem a zařval.

Obě lodi se rychle přibližovaly. Přestali jsme střílet ze strachu, že bychom mohli poškodit člun, na němž jsme hodlali uprchnout, a z nějakého důvodu zastavila palbu i posádka toonolského korábu – nikdy se nám nepodařilo zjistit proč. Pohybovali jsme se po dráze, která nás vedla přímo pod druhou loď. Byl jsem odhodlán dobýt ji stůj co stůj. Viděl jsem na jejím břiše ocelová lana a navijáky, připravené ke spuštění v okamžiku, kdy posádka háky zachytí náš letoun a pojistí si tak kořist. Bezpochyby už u zařízení bylo připraveno několik členů posádky a v momentě, kdy se ocitneme pod kýlem hlídkového člunu, se dolů natáhnou kovová chapadla a uchvátí nás, zatímco se na naši palubu začnou spouštět Vobis Kanovi válečníci.

Zavolal jsem na Hovan Dua a ten pomalu přešel na mou stranu plošiny, kde jsem mu do ucha zašeptal několik pokynů. Ledva jsem skončil, pokýval několikrát hlavou na souhlas a tiše zabručel. Odepnul jsem kovový hák, jímž jsem byl připoután k palubnímu kruhu, a spolu s veleopem jsme se pomalu vydali na před letounu, když jsem

předtím dal několik tichých instrukcí i Gor Hajusovi a Dar Tarusovi. Už jsme byli přímo pod nepřátelskou lodí a viděl jsem, jak se pohnu-ly spojovací háky připravené ke spuštění. Naše příď podletěla bok hlídkového člunu a já začal bleskově provádět svůj plán. V této chví-
li nemohl ani mě, ani Hovan Dua vidět nikdo z paluby horního korá-
bu. Záchytná lana hlídkového člunu se houpala nějakých patnáct stop
nad našimi hlavami. Zašeptal jsem veleopovi povel a oba najednou
jsme se přikrčili a vyskočili vzhůru k hákům. Zní to jistě poněkud
šíleně; je pravda, že neúspěch by znamenal téměř okamžitou smrt,
ale já si byl takřka jistý, že pokud se my dva dostaneme na palubu
nepřátelského plavidla, zatímco posádka bude zaměstnána u hákova-
cího zařízení, bude to za ten risk stát.

Gor Hajus mě ujistil, že na palubě hlídkové lodi nebude více než
šest mužů, jednoho z nich najdeme u ovládacího pultu a ostatní bu-
dou u spojovacích mechanismů. To bude nejlepší čas, kdy pronik-
nout na palubu nepřátelského letounu.

Hovan Du i já jsme se tedy vymrštili do vzduchu a Štěstěna se na
nás usmála, i když mohutný op se stačil zachytit nataženou rukou
jednoho kovového ramene jen s vypětím všech sil. Mne mé pozem-
ské svaly donesly k cíli snadno a bezpečně. Spolu jsme se rychle
přemístili k přídi hlídkového člunu a bez váhání, tak jak jsme se
předtím dohodli, se Hovan Du vyšvihl nahoru na pravoboku a já na
levoboku.

Jestliže jsem byl já lepší skokan, Hovan Du se ukázal jako mno-
hem lepší lezec. Výsledkem toho bylo, že přeskočil lodní zábradlí ve
chvíli, kdy jsem se já ocitl očima teprve na úrovni paluby. Jak se
ukázalo, bylo to mé štěstí, protože jsem se shodou okolností vynořil
přesně na místě, kde stál jeden z členů posádky u ovladače záchyt-
ných háků. Kdyby jeho pozornost neodlákal výkřik jeho druha, který
první spatřil, jak se nad zábradlím objevil Hovan Duův rozšklebený
obličej, byl by mě srazil do hlubiny dřív, než bych vyšplhal na ploši-
nu.

Veleop se totiž také vynořil z temnoty přímo vedle jednoho z too-
nolských válečníků. Ten ze sebe vyrazil užaslý výkřik a tasil meč,
avšak opičák, i přes svůj obří vzrůst, na něj byl přece jen příliš rych-
lý. Když jsem zvedl oči nad úroveň paluby, spatřil jsem, jak Hovan
Du uchopil nešťastného vojáka za řemení a shodil ho přes zábradlí
do neodvratné zkázy. To už jsem se na plošinu vyšvihl i já a ostatní

členové nepřátelské posádky opustili svá místa a rozběhli se k nám. Myslím, že pohled na obrovskou bílou opici na ně musel zapůsobit velmi deprimujícím dojmem, protože všichni zaváhali a zdálo se, že každý z nich je ochoten poskytnout svým druhům tu čest změřit své síly s veleopem jako první. Leč nakonec přece zaútočili, i když dosti pomalu. Tohle zaváhání mi přišlo velmi vhod, protože dokonale zapadalo do celého plánu, který jsem vymyslel. Ten závisel především na skutečnosti, aby se Gor Hajus a Dar Tarus stačili dostat na palubu hlídkového člunu ve chvíli, kdy naše bezmocná loď dopluje dost blízko k druhé, aby i oni doskočili na spojovací háky, které jsme, abych tak řekl, hodlali použít v obráceném gardu.

Gor Hajus mě upozornil, že je třeba se co nejrychleji zbavit muže u ovládacího pultu, protože řídicí panel bude to první, co se pokusí poškodit, kdyby se zdálo, že bychom se mohli lodi zmocnit. Proto jsem se rozběhl přímo k němu, a dříve než stačil cokoliv podniknout, prohnal jsem mu tělem meč. Proti nám však stále ještě stáli čtyři válečníci a my čekali, až se k nám přiblíží, protože tím jsme poskytovali čas našim společníkům, aby se vyškrábali na palubu.

Čtveřice nepřátel se k nám pomalu přibližovala a muži už byli skoro na dosah čepelí, když jsem viděl, jak se nad zábradlím na zádi objevil Gor Hajus, rychle následovaný Dar Tarusem.

„Ohlédněte se!“ vykřikl jsem na protivníky. „Pohleďte tam – a vzdejte se!“ A ukázal jsem na zád’.

Jeden z nich se skutečně ohlédl a překvapen tím, co spatřil, zvolal: „To je Gor Hajus!“ Pak se obrátil ke mně. „Co s námi uděláte, když se vzdáme?“

„Nechováme k vám žádnou nenávist,“ odpověděl jsem mu. „Chceme jen odletět z Toonolu a v klidu zamířit svou cestou – neublížíme vám.“

Otočil se ke svým kolegům, zatímco mí tři druhové se na můj pokyn zastavili a čekali. Čtyři válečníci se chvilku tiše radili a pak mě znovu oslovil ten, s nímž jsem předtím hovořil.

„Je jen málo Toonolců, kteří by rádi neposloužili Gor Hajusovi, jehož jsme dlouho považovali za mrtvého, ale kdybychom se vám i s lodí vzdali a pak to ohlásili na velitelství, znamenalo by to pro nás jistou smrt. Na druhé straně, kdybychom se dál bránili, položili bychom téměř určité své životy tady na palubě. Jestliže nás ujistíte, že vaše plány neohrožují bezpečnost Toonolu, měl bych pro vás návrh,

který by nám všem otevřel jistou možnost uniknout a zajistit si bezpečí.“

„Přejeme si jen jediné – opustit Toonol,“ odvětil jsem. „To, co jsem se rozhodl vykonat, nezpůsobí Toonolu žádnou újmu.“

„Výborně! A kam máte namířeno?“

„To vám nemohu říci.“

„Jestliže přijmete naši nabídku, můžete nám důvěřovat,“ ujistil mě. „Mohli bychom vás dopravit k cíli, pak se vrátit do Toonolu a ohlásit, že jsme se s vámi střetli a po dlouhém pronásledování, během nějž byli dva z členů naší posádky zabiti, jste nám zmizeli v temnotě a unikli.“

„Můžeme těm mužům věřit?“ obrátil jsem se ke Gor Hajusovi. Ten mě ubezpečil, že ano, a tak jsme uzavřeli dohodu, podle níž nás měla do Phundahlu co nejrychleji dopravit jedna z Vobis Kanových vlastních lodí.

PHUNDAHL

Následující noci nás toonolské posádka vysadila uvnitř hradeb Phundahlu. Řídila se pokyny Dar Taruse, který byl ve městě doma, býval členem jeddařiny gardy, a co víc, nějakou dobu odsloužil v malém phundahlském letectvu. Skutečnost, že byl obeznámen i s tou nejmenší podrobností phundahlské obrany a s celým systémem hlídek, který se za celé ty roky naštěstí nezměnil, nám umožnila přistát bez odhalení a stejně tak dovolila toonolské lodi odletět, aniž si jí kdo všiml.

Přistáli jsme na střeše nízké budovy, která přiléhala k hradební zdi. Dar Tarus nás vedl ze střechy nakloněnou rampou ústící do ulice, jež byla v tomto čase naprosto opuštěná. Ulice, nebo spíše ulička, byla úzká a temná a na jedné straně ji ohraničovaly nízké budovy přisedající k opevnění a na druhé vyšší stavby, z nichž některé byly bez oken a v ostatních nesvítilo jediné světlo. Dar Tarus nám vysvětlil, že vybral ke vstupu do města tohle místo, protože je to čtvrť skladišť, a zatímco přes den se celá oblast hemží lidmi jako úl, je v noci naprosto opuštěná, poněvadž se tu díky naprostému minimu krádeží na Barsoomu nepohybují ani žádní strážci.

Nakonec nás klikatými, napůl skrytými cestičkami dovedl do čtvrti druhořadých obchodů, laciných stravoven, ubytoven a hotýlků, kde bydlí obyčejní vojáci, řemeslníci a otroci. Jediné zvědavé pohledy, které se k nám otáčely, mířily na Hovan Dua. Jelikož jsme nejedli od chvíle, kdy nám za zády zmizel Mu Telův palác, zajímalo nás ze všeho nejdříve jídlo. Princ vybavil Gor Hajuse dostatečnou sumou peněz, takže nám nechyběly prostředky k ukojení hladu. Naše první zastávka byla v malém obchůdku, kde Gor Hajus koupil čtyři či pět liber steaku z thoata pro Hovan Dua, a pak jsme se vydali do jídelny, kterou Dar Tarus znal. Majitel nás zprvu nechtěl s Hovan Duem vpustit dovnitř, ale nakonec, po dlouhém dohadování, nám dovolil zamknout opičáka s thoatím masem v malém pokojíku a teprve pak jsme se mohli usadit u stolu v jídelně.

Je třeba Hovan Duovi přiznat, že hrál svou roli dokonale a ani jednou nezavdal příčinu k tomu, aby mohl majitel hostince, někdo z jeho zaměstnanců nebo dokonce návštěvníků pojmout podezření, že tělo obrovského bílého veleopa řídí lidský mozek. Zvířecí část moz-

ku působila na jeho chování, jen když se krmil nebo když bojoval – leč nedá se pochybovat, že nepřímou ovlivňovala veškeré jeho myšlení a jednání. Byla jistě příčinou jeho stálé nemluvnosti i rychlosti, s níž vždycky vzplanula jeho zlost, právě tak jako skutečnosti, že se nikdy neusmál a neměl ani špetku smyslu pro humor. Ujistil mě však, že lidská polovina jeho mozku nejen chápe, ale velmi se baví veselejšími stránkami našeho dobrodružství, stejně jako veselými historkami a anekdotami, kterými Gor Hajus, profesionální zabiják, cestou nešetřil, ovšem že jeho opičí anatomie nemá obličejové svaly, jež by mu umožnily vyjádřit podobné duševní stavy.

Jídlo bylo sice prosté, ale najedli jsme se dosyta a byli jsme rádi, že jsme unikli zvědavosti upovídaného majitele, který nás zahrnul tolika otázkami o našich minulých činech a budoucích plánech, že Dar Tarus, který se zde stal naším mluvčím, měl co dělat, aby si dostatečně rychle vymýšlel případné odpovědi, jež by si navíc ještě neodporovaly. Naštěstí se nám nakonec přece jen podařilo uniknout hostinskému ze spárů, a jakmile jsme se znovu ocitli na ulici, Dar Tarus vykročil v čele našeho hloučku, aby nás zavedl do malého penzionu, který znal. Cestou jsme narazili na obrovskou budovu nesmírné krásy, kde jednou stranou dveří proudily zástupy lidí dovnitř a druhou stranou téhož vchodu zase ven. Když jsme se ocitli přímo před ní, požádal nás Dar Tarus, abychom na něj chvíli počkali, že musí zajít dovnitř. Když jsem se ho zeptal proč, odpověděl mi, že tohle je chrám boha Tura, jehož lid Phundahlu uctívá.

„Byl jsem pryč velmi dlouho,“ vysvětloval, „a neměl jsem možnost poklonit se svému bohu. Nezdržím vás dlouho. Gor Hajusi, půjčil bys mi několik zlatých?“

Toonolec mlčky vytáhl z váčku u pasu několik mincí a podal je Dar Tarusovi, ale viděl jsem, že jen s velkým úsilím skrývá výraz pohrdání, poněvadž občané Toonolu jsou ateisté.

Zeptal jsem se Dar Taruse, zda bych ho mohl následovat do chrámu, což jej, jak se zdálo, velmi potěšilo. Zařadili jsme se do zástupu směřujícího k širokému vchodu. Dar Tarus mi dal dvě ze zlatých mincí, které si vypůjčil od Gor Hajuse, a řekl, abych šel za ním a opakoval po něm všechno, co bude dělat. Hned za hlavním vchodem stáli napříč cesty v několika řadách a nevelkých rozestupech kněží, kteří byli od hlavy k patě, a to včetně obličeje, zahalení v bílém plátně. Před každým z nich stál pevný podstavec, na němž spočívalo

něco jako pokladna. Když jsme došli k jednomu z kněží, podali jsme mu zlaták, který nám okamžitě rozměnil na množství drobných mincí, z nichž jednu jsme hodili do skříňky po jeho boku. Pak nám rukama několikrát zakroužil nad hlavou, namočil prst do misky se špinavou vodou a tím nám přejel po nose. Poté zamumlal několik slov, jimž jsem nerozuměl, a obrátil se k dalšímu v řadě, zatímco my jsme postupovali dál do nitra velkého chrámu. Nikdy jsem neviděl tak okázalé ukázky bohatství a rozmařilé výzdoby, s jakými se mé oči setkaly tady, v prvním chrámu boha Tura, který jsem měl to štěstí navštívit.

Podlaha, táhnoucí se téměř do nedohledna, nebyla přerušena jediným pilířem, zato ji v pravidelných rozstupech zdobily sochy na nádherně vyřezávaných podstavcích. Některé z nich představovaly muže, jiné ženy, většinou velmi půvabné, avšak byla tam znázorněna i zvířata a spousta podivných, groteskních stvoření, z nichž mnohá byla dosti strašlivá. První socha, k níž jsme se přiblížili, měla podobu krásné dívky a kolem jejího podstavce klečelo velké množství mužů i žen. Obřad byl pokaždé stejný. Všichni, kdož klečeli kolem, několikrát udeřili čely o dlažbu, vstali, vhodili minci do mísy připravené k tomu účelu a postoupili k další soše. Ta, kterou jsme s Dar Tarusem navštívili posléze, znázorňovala muže s tělem siliana a okolo jejího podstavce byla naaranžována vodorovná dřevěná břevna v soustředných kruzích. Tyče byly asi pět stop nad zemí a na nich visel za kolena větší počet mužů a žen, kteří neustále a monotónně opakovali něco, co mi znělo jako *bibble-babble-blup*.

Dar Tarus i já jsme se stejně jako ostatní pověsili za nohy na břevna a mumlali asi minutu onu nesrozumitelnou frází, pak jsme slezli, vhodili minci do schránky a pokračovali dál. Otázal jsem se Dar Taruse, co jsme vlastně říkali a co ta slova znamenají, a on mi odpověděl, že neví. Zeptal jsem se ho tedy, jestli to vůbec někdo ví, ale zdálo se, že je mým dotazem šokován, a odvětil, že takové otázky jsou svatokrádežné a odhalují nedostatek víry. U další sochy, kterou jsme navštívili, se lidé spouštěli na všechny čtyři a jako šílení pobíhali po rukou a kolenou kolem podstavce. Oběhli jej sedmkrát, pak vstali, vhodili několik mincí do mísy a šli si po svém. U jiné sochy se zase váleli po zemi a opakovali „Tur je Tur, Tur je Tur, Tur je Tur“, a když skončili, házeli peníze na zlatý talíř.

„A který bůh byl tenhle?“ zašeptal jsem Dar Tarusovi, když jsme

opustili poslední figuru, jež neměla hlavu, jen oči, nos a ústa umístěné ve středu břicha.

„Existuje pouze jediný bůh,“ odpověděl Dar Tarus vážně, „a tím je Tur.“

„Takže tohle byl Tur?“ pátral jsem dále.

„Ticho, člověče,“ zašeptal. „Roztrhali by tě na kusy, kdyby slyšeli, jak se rouháš!“

„Och, v tom případě promiň,“ zvolal jsem, „nechtěl jsem se nikoho dotknout. Už chápu, je to jen jedna z vašich model.“

Dar Tarus mi ucpal rukou ústa. „Pssst!“ umlčel mě. „My neuctíváme modly – je jen jediný bůh, a tím je Tur!“

„No dobrá, ale kdo jsou potom všichni ti ostatní?“ nedal jsem se odbýt a gestem ruky jsem ukázal na několik tuctů soch, kolem nichž se hemžily stovky uctíváčů.

„Na to se nesmíme ptát,“ vysvětloval mi. „Stačí, když věříme, že všechno, co Tur činí a co vytvořil, je dobré a správné. Pojd'! Já už brzy dokončím obřad a můžeme se připojit k našim společníkům.“

Vedl mě k další obludné soše, jež měla tak široká ústa, že se jí táhla téměř kolem celé hlavy. Zvláštní na ní byl dlouhý ocas a ženská prsa. Obklopoval ji dav lidí stojících na hlavách, kteří rovněž opakovali „Tur je Tur, Tur je Tur, Tur je Tur“. Když jsme to i my dělali zhruba minutu až dvě, přičemž jsem měl velké potíže, abych udržel rovnováhu, vstali jsme, hodili minci do skříňky vedle podstavce a pokračovali dál.

„Teď můžeme odejít,“ řekl mi Dar Tarus, „vedl jsem si dobře před zraky Turovými.“

„Všiml jsem si,“ poznamenal jsem, „že lidé opakovali u téhle poslední sochy tu samou modlitbu jako tam u té,“ ukázal jsem na figuru, kolem níž se lidé váleli po zemi. „Říkají Tur je Tur.“

„Ó, to ne!“ zvolal zděšeně Dar Tarus. „Naopak, tady tvrdí přesný opak toho, co říkali tam! Tam říkají, že Tur je Tur, zatímco tady to vyslovují obráceně, Tur je Tur, chápeš? Copak to neslyšíš? Obrátili celou tu větu pozpátku, a v tom je velký rozdíl!“

„Mně to zní úplně stejně,“ trval jsem na svém.

„To proto, že nemáš víru,“ pokýval smutně hlavou. Poté co jsme vhodili zbytek peněz do velké truhlice, jakých tam bylo bezpočtu a všechny naplněné mincemi, vyšli jsme z chrámu.

Připojili jsme se ke Gor Hajusovi a Hovan Duovi. Ti už na nás ne-

trpělivě čekali uprostřed poměrně velkého a zvědavého zástupu, v němž bylo mnoho válečníků s odznaky Xaxy, jeddary Phundahlu. Všichni chtěli vidět, jaké umí Hovan Du kousky, ale Dar Tarus jim řekl, že opičák je unavený a ve velmi špatné náladě.

„Zítřa,“ uklidňoval dav, „až si odpočine, přivedu ho sem znovu a on vás pobaví.“

Jen s velkými obtížemi se nám podařilo prodrat se mezi lidmi a zahrnout do tišší ulice, odkud jsme se pak oklikou dostali do malé ubytovny. Tam byla Hovan Duovi přidělena jedna malá komůrka, zatímco nás, Gor Hajuse, Dar Taruse a mě, odvedli otroci do velké ložnice, kde nám připravili hedvábí a kožešiny na spaní. Spalo se na širokém nízkém stupni, lemujícím celou místnost, přerušeném pouze v místě, kde byl vchod. Už se tam ubytovalo několik mužů. Uprostřed komnaty hlídali dva ozbrojení otroci, aby ochránili spící před vrahy.

Bylo ještě brzy a někteří z nocležníků tiše rozprávěli a já zapředl s Dar Tarusem rozhovor o jeho náboženství, které mě velmi zaujalo.

„Vždycky mě fascinovaly záhady víry, Dar Tarusi,“ řekl jsem mu.

„Ale v tom je právě krása víry v Tura,“ vykřikl, „že v ní nejsou žádná tajemství! Je jednoduchá, přirozená, vědecká a každé její slovo i čin jsou podloženy důkazy na stránkách Turganu, velké knihy, kterou napsal sám Tur.“

Turův domov je na slunci. Tam před sto tisíci lety stvořil Barsoom a vrhl jej do vesmíru. Pak se nějakou dobu bavil tím, že tvořil různá plemena člověka, a to ve dvou pohlavích. Později dal vzniknout zvířatům, aby byla jedno druhému a člověku potravou, a poté způsobil, že se objevila vegetace a voda, aby mohli zvířata i lidé žít. Vidíš, jak jednoduché a vědecké to všechno je?“

Byl to však Gor Hajus, kdo mi pověděl více o náboženství boha Tura, když u toho jednou Dar Tarus nebyl. Řekl mi, že Phundahlci stále věří, že Tur až dodnes tvoří každou živoucí bytost vlastníma rukama. Velmi zuřivě pak popírají, že by člověk měl schopnost sám se reprodukovat, a učí své děti, že věřit v něco takového je ohavné. Pečlivě ukrývají všechno, co potvrzuje přirozený běh věcí, a až do smrti trvají na tom, že i to, co viděli na vlastní oči a zažili na vlastní kůži, když plodili a přiváděli na svět své potomky, se nikdy nestalo.

Knihy Turgan učí, že Barsoom je plochý, a oni uzavírají svou mysl každému důkazu, jenž svědčí o opaku. Nikdy by neopustili příliš

daleko Phundahl ze strachu, že by mohli přepadnout přes okraj světa, a brání se rozvoji aeronautiky, protože kdyby některá z jejich lodí obeplula Barsoom, byla by to v očích Turových, jenž Barsoom stvořil plochý, strašlivá svatokrádež.

Nedovolují užívání teleskopů, jelikož Tur říká, že neexistuje jiný svět než Barsoom, a dívat se na jinou planetu by bylo rouhání. V jejich školách se nesmí učit nic o dějinách či vzniku světa, co by odporovalo tvrzení, že Barsoom stvořil Tur, přestože Barsoom má skvěle zpracovanou a písemně zaznamenanou historii, zachycující více než sto tisíc let do minulosti. Zakazují dokonce používání map, s výjimkou těch, které jsou nakresleny v Turganu, a nedovolují žádné biologické výzkumy. Jejich jedinou učebnicí je Turgan – není-li něco v Turganu, je to hnusná lež.

To vše a ještě mnohem více jsem se během svého krátkého pobytu v Phundahlu dozvěděl od Gor Hajuse i z jiných pramenů a musím říci, že Phundahlci jsou nejzaostalejší ze všech rudých národů Barsoomu. Pokud někdo tak jako oni obětuje své nejlepší myšlenky záležitostí víry, stává se nevědomým, slepě fanatickým a omezeným a zachází do opačného extrému, než do jakého se na druhé straně dostávají Toonolci.

Jenže já nepřišel do Phundahlu zkoumat jejich kulturu, nýbrž ukrást jejich královnu, a především tuhle myšlenku jsem měl na vědomí, když jsem se dalšího dne – svého prvního v Phundahlu – probudil. Najedli jsme se a vydali na obhlídku paláce. Dar Tarus nás dovedl pouze k místu, odkud jsme již nemohli zabloudit, protože se neodvážil dojít s námi až do blízkosti královských pozemků z obavy, že by ho mohl někdo poznat, poněvadž tělo, v němž teď byl, patřilo předtím dobře známému šlechtici.

Bylo dohodnuto, že Gor Hajus bude vystupovat jako vyvolávač a já jako krotitel a ošetřovatel bílého veleopa. Když jsme se takto domluvili, rozloučili jsme se s Dar Tarusem a vydali se na cestu. Široká, krásná ulice nás vedla přímo k branám paláce. Přípravovali jsme si a opakovali role, jež budeme hrát a které, jak jsme doufali, nám otevřou brány královské rezidence a přivedou nás nakonec až k samotné jeddaře.

Jak jsme tak s hranou lhostejností procházeli výstavnou třídou, měl jsem nerušenou možnost těšit se pro mě novými a nezvyklými pohledy na řady bohatých paláců. Slunce ozařovalo rudé trávníky,

úžasně kvetoucí pimalie a celu řadu výjimečně nádherných barsoomských keřů a stromů, zatímco sama ulice byla stíněna dokonalými exempláři vznešených sorapů. Ložnice všech domů byly spuštěny na denní úroveň a na stovkách balkónů se větraly hedvábné pokrývky a kožešiny. Otroci spěchali za svými povinnostmi na pozemcích v okolí budov, zatímco na balkónech seděly ženy s dětmi a snídaly. Mezi dětmi jsme vzbudili skutečné nadšení, přesněji řečeno vzbudil ho Hovan Du, ale zajímali se o něj i dospělí. Někteří z nich byli ochotni zaplatit nám za vystoupení, ale my jsme kráčeli bez zastávky směrem k paláci, protože nic jiného nás v hradbách Phundahlu nezajímalo.

Kolem bran královské rezidence byl obvyklý dav bezcílně se potulujících zvědavců, jelikož povaha lidí je všude stejná, na Zemi i na Marsu, a je jedno, jestli mají kůži černou nebo bílou, červenou, hnědou či modrou. Zástup před vchodem do Xaxina paláce se skládal převážně z obyvatel různých ostrovů, ležících v těch částech Toonolských močálů, jež podléhají phundahlské královně, a jako všichni venkované toužili zahlédnout někoho z královského rodu. To ovšem neznamená, že by je méně zajímal pohled na obrovskou opici, takže jsme v nich našli více než vděčné obecenstvo. Přirozený strach z obrovského tvora je při našem příchodu přinutil o něco ustoupit, a tak jsme se dostali bez nejmenších potíží až k bráně, kde jsme se zastavili, zatímco dav se za námi pomalu uzavíral a nakonec kolem nás vytvořil jakýsi půlkruh. Gor Hajus zástup hlasitě oslovil, aby jej dobře slyšeli i vojáci a důstojníci za vraty, protože to byli vlastně oni, pro koho jsme se chystali uspořádat představení, ne dav, jenž nás ani v nejmenším nezajímal.

„Mužové a ženy phundahlští,“ začal, „pohledte na dva chudé panthany, kteří s nasazením vlastního života polapili a vycvičili jednu z nejstrašnějších, nejdivočejších a zároveň nejinteligentnějších bílých opic Barsoomu, jakou kdy bylo možno vidět v zajetí, a vynaložili nemalé prostředky na to, aby ji dopravili do Phundahlu k vašemu pobavení i poučení. Přátelé, tato úžasná opice je obdařena téměř lidskou inteligencí a rozumí každému slovu, které k ní pronešete. Věnujete-li mi laskavě svou pozornost, dovolím si vám předvést neuvěřitelnou inteligenci tohoto divokého, lidožravého zvířete – inteligenci, která již pobavila mnohé korunované hlavy Barsoomu a uvedla v úžas největší barsoomské učence.“

Myslím, že Gor Hajus si vedl jako pouťový vyvolávač skvěle.

Musel jsem se usmívat, když jsem tady, na Marsu, naslouchal známým větám, které jsem Gor Hajuse naučil na základě své pozemské zkušenosti z venkovských trhů a zábavních parků. Jak teď splývaly ze rtů proslulého toonolského zabijáka, připadala mi najednou celá situace až neuvěřitelně absurdní. Na přihlížející však jeho projev udělal příslušný dojem, protože lidé v davu začali natahovat krky a v hrobovém tichu očekávali Hovan Duovo vystoupení. A co bylo ještě lepší, viděli jsme, že několik vojáků z jeddařiny stráže napíná sluch a pomalu se sune k bráně. Byl mezi nimi dokonce i jeden důstojník.

Gor Hajus přikázal Hovan Duovi, aby si lehl na zem, posadil se, vstal a postavil se na jednu nohu. Pak Hovan Du ukázal divákům, že umí počítat. Gor Hajus zvedl několik prstů a Hovan Du za každý vztyčený prst jednou zamručel. Tyhle jednoduché úkony však byly jen předejrou ke složitějším kouskům, které, jak jsme doufali, nás nakonec dovedou až k pozvání pobavit samotnou jeddaru. Gor Hajus si od muže v zástupu vypůjčil řemení a zbraně, připnul je Hovan Duovi a vyzval ho na souboj. Chvilí spolu šermovali, což vyvolalo mezi lidmi výkřiky úžasu.

Vojáci i důstojník Xaxiny gardy popošli ještě blíže k bráně a změnili se v pozorné diváky, což bylo přesně to, o co nám šlo, a Gor Hajus teď byl připraven předvést poslední, doslova šokující ukázkou Hovan Duovy inteligence.

„Všechny ty věci, které jste prozatím viděli, nejsou vlastně ničím,“ vykřikoval. „Nuže, vězte, že toto úžasné zvíře umí číst a psát. Polapili jsme je v pouštním městě nedaleko Ptarthu a dovede číst i psát jazykem oné země. Je snad mezi vámi někdo, kdo čirou náhodou pochází z onoho vzdáleného národa?“

Ozval se jakýsi otrok. „Já jsem z Ptarthu.“

„Výborně!“ zvolal Gor Hajus. „Napiš nějaký jednoduchý pokyn a podej ho opici. Já se otočím zády, aby všichni viděli, že jí nijak nepomáhám.“

Otok vytáhl z váčku u pasu malou tabulku a naškrábal na ni několik slov. Tu pak podal Hovan Duovi. Veleop si přečetl příkaz, bez zaváhání rychle přešel k bráně a podal tabulku důstojníkovi, který stál na druhé straně. Vrata byla zhotovena z tepaného železa s bohatými ozdobami, avšak nebránila ve výhledu a bylo možno jimi bez obtíží prostrčit menší předměty. Důstojník si vzal tabulku a prohlédl si ji.

„Co je tady napsáno?“ zeptal se otroka, jenž hieroglyfy zhotovil.

„Napsal jsem tam,“ odpověděl otrok, „dones tenhle vzkaz důstojníkovi, který stojí hned za branou.“

Z různých míst zástupu se ozývaly užaslé výkřiky a Hovan Du musel stejný kousek opakovat ještě několikrát, ovšem s různými povely, které mu přikazovaly udělat to či ono. Bylo vidět, že důstojník se o provádění jednotlivých úkolů velmi zajímá.

„Je to skutečně úžasné,“ řekl nakonec. „Jeddara by se jistě při představení toho zvířete pobavila. Počkejte tady, než jí pošlu zprávu, je totiž možné, bude-li to její přání, že poručí, aby vás k ní dovedli.“

Nic nám nemohlo vyhovovat lépe, a proto jsme trpělivě vyčkávali, než se posel vrátí, zatímco Hovan Du prováděl další a další kousky a udivoval tak přihlížející novými důkazy své skvělé inteligence.

XAXA

Voják se vrátil, brána se otevřela a my dostali příkaz vstoupit na nádvoří paláce Xaxy, jeddary Phundahlu. Pak už se všechno dělo velmi rychle – byly to události překvapivé a naprosto neočekávané. Vedli nás složitým bludištěm chodeb a místností, až jsem nabyl dojmu, že chtějí, abychom si nepamatovali směr. Ať už v tom úmysl byl, či nikoliv, bylo mi jasné, že bych se dokázal vrátit po vlastních stopách na nádvoří asi tak jistě, jako bych dovedl létat bez křídel. Původně jsme se s přáteli dohodli, že pokud se dostaneme do paláce, budeme si pečlivě všímat všeho, co by nám napomohlo v rychlém útěku, ale když jsem se teď šeptem zeptal Gor Hajuse, zda by dokázal najít zpáteční cestu, ujistil mě, že je stejně zmaten jako já.

Palác nebyl v žádném směru výjimečný ani zajímavý. Výtvary phundahlských umělců jsou těžkopádné a tísnivé a postrádají jiskru představitivosti či tvůrčího ducha. Výzdobu většinou tvořily malby a reliéfy náboženského charakteru, které zobrazovaly výjevy z Turganu, oné zmíněné phundahlské bible, a velmi často se v dlouhých, nudných řadách opakovaly. Byl tam jeden motiv, který se objevoval znovu a znovu – znázorňoval Tura, jak tvoří kulatý, plochý Barsoom a vrhá ho do vesmíru, což mi vždycky připomnělo kuchaře, jenž hází lívanec do okna dětského pokoje.

Nacházelo se tu také dost maleb, jež zachycovaly členy phundahlské královské rodiny při různých činnostech. Bylo pikantní, že ty, na kterých se objevovala jeddara, měly v poslední době přemalovánu ústřední postavu. To znamená, že se na mě tu a tam ze stěny dívala – ne právě dobře zachycená – půvabná Valla Diina tvář a její nádherné tělo bylo ozdobeno královským řemením jeddary Phundahlu. Jaký to na mne mělo účinek, těžko popsat. Ony obrazy mi připomněly skutečnost, že se blížím ke svému cíli, že zanedlouho stanu tváří v tvář tělesné schránce ženy, které jsem zaslíbil svůj život a svou lásku, a že v témže těle teď zároveň žije osoba, kterou si hnusím a chystám se zničit.

Nakonec jsme zůstali stát před obrovskými dveřmi a podle počtu válečníků a šlechticů, kteří tady byli shromážděni, mi bylo jasné, že budeme v nejbližším okamžiku uvedeni před jeddaru. Jak jsme tam stáli a čekali, měl jsem dojem, že nás většina přítomných pozoruje

spíše s nenávisť než zvědavě, a jakmile se dveře otevřely, s výjimkou několika bojovníků s námi vykročili do sálu. Byl střední velikosti a na jeho vzdálenějším konci seděla za mohutným stolem Xaxa. Kolem ní se tísnila skupina těžce ozbrojených šlechticů. Když jsem si je prohlížel, napadlo mě, zda je mezi nimi ten, kvůli němuž Dar Tarus přišel o své tělo, protože jsme mu slíbili, že pokud bude situace jen trochu příznivá, pokusíme se jeho původní schránku získat zpět.

Zastavili jsme se před stolem a Xaxa nás chvíli chladně pozorovala. „Tak ukažte, co to zvíře umí,“ přikázala a poté náhle s výkřikem hněvu dodala: „Jak jste mohli dovolit vstoupit cizincům do mého paláce se zbraněmi? Sag Ore, okamžitě zaříd', ať jim jsou odebrány!“ A obrátila se ke ztepilému mladému válečníkovi, stojícímu nedaleko ní.

Sag Or! To bylo ono jméno. Předě mnou stál šlechtic, jehož vinou Dar Tarus ztratil svobodu, tělo i lásku. I Gor Hajus jej dle oslovení poznal a Hovan Du rovněž, což bylo vidět podle pohledů, které na muže vrhali, když se k nám přibližoval. Velmi dvorně nás vyzval, abychom zbraně odevzdali dvěma válečníkům, kteří k nám přistoupili. Gor Hajus zaváhal. Přiznám se, že jsem v tom okamžiku nevěděl, co dělat.

Zdálo se, že se k nám všichni chovají nepřátelsky, ale možná tak nakládají se všemi cizinci. Kdybychom odmítli odevzdat zbraně, měli bychom proti sobě místnost plnou ozbrojených mužů a v lepším případě by nás vykázali z paláce, což by nás připravilo o tuhle zdánlivě bohem seslanou příležitost dostat se do samotného srdce Xaxina obydlí, téměř na dosah k jeddare. Cožpak by se nám mohla tak skvělá možnost naskytnout ještě jednou? O tom jsem pochyboval a byl jsem přesvědčen, že uděláme lépe, když podstoupíme ono neurčité riziko a odevzdáme zbraně, než abychom to odmítli a vyvolali podezření všech přítomných. Proto jsem mlčky vytáhl meče i pistoli a podal je čekajícímu válečníkovi. Gor Hajus následoval mého příkladu, ačkoliv si dovedu představit, že nerad a s velmi smíšenými pocity. Pak Xaxa opět naznačila, že si přeje, aby jí veleop předvedl své umění. Ledva Gor Hajus vydal Hovan Duovi první povely a ten začal se svými kousky, přihlížela jeddara mlčky a ve tváři se jí nepohnul ani sval. Nic, co bílý opičák předvedl, nevzbudilo ve skupině kolem ní jedinou stopu zájmu, a jak představení pokračovalo, bylo mi jasné,

že tady není něco v pořádku. Zdálo se mi, že celá ta komedie slouží jen jedinému účelu – zdržet nás a získat čas. Nechápal jsem, alespoň zpočátku, proč Xaxa poručila, aby opice opakovala některé z těch nejméně zajímavých kousků. Jeddara celou tu dobu seděla a pohrávala si s dlouhou tenkou dýkou; všiml jsem si, že svou pozornost věnuje stejným dílem mně jako Hovan Duovi. Jen s největšími obtížemi se mi dařilo odvracet pohled od oné překrásné tváře, i když jsem věděl, že to není nic jiného než ukradená maska, za níž se ukrývá krutý mozek tyranské vládkyně a vražedkyně.

Konečně bylo představení přerušeno. Dveře se otevřely a do sálu vstoupil šlechtic, který zamířil přímo k jeddaře. Šeptem k ní promluvil, ona mu stejným tónem položila několik otázek a bylo vidět, že ji jeho odpovědi velmi rozzlobily. Pak ho strohým gestem propustila a obrátila se k nám.

„Tak to už by stačilo!“ vykřikla. Upřela na mě mrazivý pohled a ukázala dýkou. „Kde je ten poslední?“

„Který poslední?“ nechápal jsem.

„Byli jste tři, kromě té opice. O zvířeti nic nevím, netuším, kde a jak jste k němu přišli, ale o vás vím všechno, Vad Varo, Gor Hajusi, vrahu z Toonolu – i o Dar Tarusovi. Kde je Dar Tarus?“ Hlas měla hluboký, melodický a nesmírně krásný – byl to Valla Min hlas – leč věděl jsem, že za ním se ukrývá Xaxina d’ábelská osobnost. Bylo mi jasné, že ji těžko oklameme, poněvadž musela mít informace přímo od Ras Thavase. Byl jsem hloupý, když jsem si neuvědomil, že chirurg rychle uhodne důvody i cíl mé cesty a Xaxu okamžitě varuje. Pochopil jsem, že by bylo mnohem horší a navíc zcela zbytečné zapírat svou totožnost, naopak bude účelnější, když se mi nějak rychle a logicky podaří zdůvodnit naši přítomnost – pokud to jen trochu půjde.

„Kde je Dar Tarus?“ otázala se znovu.

„Jak to mám vědět?“ opáčil jsem. „Dar Tarus si myslel, že by v Phundahlu nebyl v bezpečí, a mám dojem, že nestál ani o to, aby někdo znal jeho minulost, a to včetně mě. Pomohl mi uprchnout z Ras Thavasova ostrova a jeho odměnou byla svoboda. Rozhodl se, že mě na mé další cestě doprovázet nebude.“

Xaxu očividně na okamžik vyvedlo z míry, že jsem přiznal naši totožnost – myslela si zřejmě, že budeme zapírat.

„Takže ty připouštíš, že jsi Vad Varo, Ras Thavasův asistent?“

„Snažil jsem se to snad popřít?“

„Přestrojil jsi se za rudého muže Barsoomu.“

„Jak bych jinak mohl cestovat po Barsoomu, kde se všichni ihned obracejí proti cizincům?“

„A proč vlastně chceš cestovat po Barsoomu?“ Oči se jí zúžily v tenké štěrby.

„Ras Thavas vás bezpochyby informoval, že jsem z jiného světa, a rád bych viděl víc z toho vašeho,“ odvětil jsem. „Je na tom něco divného?“

„Takže sis vzal s sebou proslulého zabijáka z Toonolu, přijel do Phundahlu, našel sis záminku, jak proniknout až ke mně – a to všechno, abys viděl něco víc z Barsoomu?“

„Gor Hajus se nemohl vrátit do Toonolu,“ vysvětloval jsem, „takže musí hledat práci pro svůj meč u jiného královského dvora než Vobis Kanova, třeba v Phundahlu, a když ne tady, musí se přesunout k dalšímu. Doufám, že se rozhodne doprovázet mě na mých cestách, protože jsem na Barsoomu cizincem a neznám zvyky a způsoby zdejších obyvatel. Bez průvodce a učitele by se mi jistě vedlo velmi špatně.“

„Už se ti velmi špatně vede!“ zvolala. „Z Barsoomu jsi viděl všechno, co ti bylo souzeno vidět – dospěl jsi ke konci své cesty a zažil poslední dobrodružství. Myslels, že mě oklameš, co? Ty asi nevíš, že jsem slyšela o tvé milostné posedlosti k Valla Dii, a proto přesně znám důvody tvé návštěvy v Phundahlu.“ Spustila ze mě pohled a přelétla jím ke svým šlechticům a válečníkům. „Do podzemí s nimi!“ vykřikla. „Později rozhodneme o způsobu jejich popravy.“

Okamžitě jsme se ocitli v kruhu tasených čepelí. Bylo jasné, že ani pro mě, ani pro Gor Hajuse není úniku, ovšem zdálo se mi, že se tu naskytá příležitost pro Hovan Dua. Od začátku jsem zvažoval všechny možnosti a eventuality, a proto jsem také pátral po nějaké cestě, která by v případě nebezpečí nabízela možnost k útěku alespoň jednomu z nás. Tudíž mi samozřejmě neuniklo otevřené okno napravo od jeddary, stejně jako vysoké staré stromy, které bylo vidět v zahradě těsně za ním. Během Xaxiny řeči stál Hovan Du blízko mě.

„Běž!“ zašeptal jsem. „Uteč! Okno je otevřené. Jdi a řekni Dar Tarusovi, co se nám přihodilo.“ Pak jsem od něj odstoupil a táhl Gor Hajuse za sebou, jako kdybychom se chystali bránit zatčení, a zatímco jsme takto rozptýlili pozornost přítomných, vrhl se Hovan Du

k oknu. Stačil udělat jen několik kroků, když se ho jeden z vojáků pokusil zadržet. Zdálo se, že v tom okamžiku převzala vládu zvířecí část mozku. Veleop strašlivě zavrčel a s hbitostí kočky se vrhl na nešťastného Phundahlce, zvedl ho v mocných pažích a použil jeho tělo jako obušku. Začal si jím prorážet cestu k nedalekému oknu a ostatní vojáci se rozletěli na všechny strany jako kuželky.

V sále okamžitě zavládla šílená vřava. Pozornost všech se obrátila k obrovskému zvířeti a i ti, kteří se blížili k nám, se vydali na pomoc ostatním. A uprostřed všeho toho zmatku jsem zahlédl, jak Xaxa přistoupila k těžkému závěsu, jímž byla ozdobena stěna za jejím stolem, nenápadně jej odhrnula a zmizela.

„Rychle!“ zašeptal jsem Gor Hajusovi. Tvářili jsme se, že nás nezajímá nic jiného než souboj mezi vojáky a bílým veleopem, a pomalu a nenápadně jsme se přesouvali místností, stále blíž ke stolu, který Xaxa právě opustila. Hovan Du dělal čest svému rodu. Odhodil první oběť a postupně se vrhal na další válečníky, bral je jednoho po druhém, jakmile se přiblížili na dosah jeho dlouhých paží, a občas zvedl i čtyři najednou, ježto stál na široce rozkročených nohou a zbývající čtyři končetiny používal v boji jako ruce. Tyčil se nad svými protivníky, srst na lebce měl zježenou, oči mu zuřivě plály a bil se o život – nejstrašnější a nejobávanější ze všech barsoomských zvířat. Možná že jeho největší výhoda vězela právě ve strachu, který před ním cítili všichni muži v sále. Jeho zápas napomohl mému plánu, protože zatímco oči všech v místnosti byly obráceny k veleopovi, podařilo se nám s Gor Hajusem dostat se až za Xaxin stůl. Myslím, že v té chvíli už Hovan Du pochopil můj úmysl, poněvadž udělal to nejlepší, co mohl, aby k sobě pevně připoutal pozornost přítomných, a dal mi tak najevo, že lidská polovina jeho mozku je bdělá, pozorná a neustále má na paměti naše plány.

Až dosud se na něj Phundahlci dívali pouze jako na úžasný exemplář bílého opa, dokonale vycvičeného, avšak teď je najednou doslova ochromil, všichni oněměli úžasem, protože jeho řev a vrčení na sebe začaly brát podobu slov a on se jal hovořit lidskou řečí. Nalézal se nyní blízko otevřeného okna. Několik šlechticů se odvážně vrhlo kupředu. Byl mezi nimi i Sag Or. Hovan Du se po něm natáhl, zvedl ho jednou rukou do výše, druhou mu vykroutil meč a sebral ostatní zbraně. „Teď jdu,“ zařval. „Ale jestli mým přátelům někdo zkriví jediný vlasek, vrátím se a vyrvu Xaxe zaživa srdce z těla. To jí vy-

řid'te od Velkého opa z Ptarthu!“

Jak vojáci, tak šlechtici na okamžik ztuhli úžasem. Všechny oči se upíraly na Hovan Dua, který stál široce rozkročen a v pozvednuté tlapě pevně svíral zmítajícího se Sag Ora. Gor Hajus i já jsme byli pro tu chvíli zcela zapomenuti. Vzápětí se Hovan Du otočil, vyskočil na parapet okna, odkud se s neuvěřitelnou lehkostí přenesl do větví nejbližšího stromu, a s ním putoval i Sag Or, oblíbenec phundahlské jeddary. V téže chvíli jsem vtáhl Gor Hajuse mezi závěsy za Xaxiným stolem a látka se za námi okamžitě zavřela. Stáli jsme v ústí temné, úzké chodby.

Nevěděli jsme, kam tunel vede, a tak jsme se jím mohli jen naslepo vydat, protože nás poháněla nutnost najít si nějaký úkryt nebo únikovou cestu, než nás dostihnou pronásledovatelé. O tom, že nás v nejbližší chvíli začne někdo hledat, jsme ani na okamžik nezapochybovali. Jak si naše oči postupně zvykaly na okolní temnotu, čemuž částečně napomohlo slabé světélkování stěn, mohli jsme se pohybovat rychleji a nakonec jsme dorazili ke spirálové chodbě, která vlevo klesala do černé hlubiny pod úroveň koridoru, jímž jsme přišli, a vpravo stoupala do stejné tmy vzhůru.

„Kudy teď?“ podíval jsem se na Gor Hajuse.

„Budou si myslet, že jsme se vydali dolů,“ odpověděl, „protože tím směrem nejspíš leží nějaká cesta, která vede ven z paláce.“

„Takže jdeme vzhůru.“

„Výborně!“ zvolal. „Teď potřebujeme především najít místo, kde bychom se mohli ukrýt, než se setmí, protože ve dne je útěk zcela nemožný.“

Sotva jsme začali stoupat nakloněnou rovinou, zaslechli jsme první zvuky pronásledovatelů – řinčení zbraní a výkřiky v chodbě pod námi. Ovšem i s touto hrozbou za zády jsme byli nuceni postupovat nepříliš rychle a velmi opatrně, protože jsme nevěděli, co leží před námi. V dalším patře jsme viděli jen jediné dveře, které byly nejen zavřené, ale i zamčené, a nebylo kde se tu ukryt, takže jsme byli přinuceni pokračovat dál vzhůru. Druhé podlaží bylo stejné jako první, zato ve třetím jsme narazili na chodbu, která mizela kdesi v temnotách, a napravo od ní byly na prst pootevřené dveře. Zvuky pronásledovatelů se nebezpečně přiblížily a bylo jasné, že nutnost najít si co nejrychleji úkryt roste geometrickou řadou; obavy z dopadení nakonec pohltily všechny mé ostatní starosti. Není to ani příliš divné,

když si uvědomíte, jaký byl cíl mého dobrodružství. Bylo jasné, že kdyby nás teď někdo objevil, je veta po všech našich plánech a pohasl by i ten poslední slabý paprsek naděje, který mi ještě zbýval. V takovém případě už by se mi nikdy nepodařilo vrátit Valla Diu zpět do jejího těla.

Měl jsem na uvažování sotva zlomek vteřiny. Chodba před námi se halila do temnoty – mohla to docela dobře být slepá ulička. Dveře byly blízko a nebyly zavřené, a tak jsem do nich opatrně strčil. Pootevřely se dovnitř. Do nosů nás udeřil silný pach kadidla a škvírou jsme viděli část velké, přepychově vyzdobené komnaty. Přímou před námi, zastírajíc téměř celý výhled, stála obrovská socha dřepícího muže. Za zády jsme slyšeli hlasy – naši pronásledovatelé už začali vystupovat spirálovou chodbou, takže nás musí dostihnout během několika okamžiků. Prohlédl jsem si dveře a zjistil, že se zamykají z protilehlé strany na pérovou západku. Znovu jsem nahlédl do místnosti, ujistil se, že v našem zorném poli není ani živáčka, a gestem jsem naznačil Gor Hajusovi, aby mě následoval. Vešli jsme dovnitř a já za námi přitáhl těžké veřeje. Tím jsme za sebou spálili všechny mosty. Když se dveře dovřely, zaklapl zámek s ostrým kovovým cvaknutím.

„Co to bylo?“ ozval se hlas, který přicházel odkudsi z druhého konce místnosti.

Gor Hajus se na mě podíval a odevzdaně pokrčil rameny (musel si myslet totéž co já, totiž že jsme ze dvou cest zvolili tu špatnou), ale pak se usmál a v jeho pohledu nebyla ani nejmenší výčitka.

„Ozvalo se to od Velkého Tura,“ odpověděl druhý hlas.

„Možná je někdo u dveří,“ nadhodil první mluvčí.

Gor Hajus i já jsme se tiskli k pozadí sochy, abychom co možná nejvíc oddálili naše odhalení, které bylo v případě, že by se některý z mužů rozhodl prozkoumat zdroj zvuku, naprosto nevyhnutelné. Tvář jsem měl přitisknutou na leštěná záda modly a rozpažené ruce položené na chladivém kameni. Pod prsty jsem cítil vytesané ozdobné řemení, provedené do posledních podrobností – výstupky byly tvořeny drahokamy, zasazenými do lůžek v kameni, a celé části sochy byly vykládány zlatým filigránem – jenže na tyhle věci jsem nyní neměl myšlenky. Slyšeli jsme, jak se oba hovořící pomalu přibližují. Snad jsem byl nervózní, nevím. Faktem je, že jsem se nikdy nevyhýbal střetnutí, pokud to vyžadovala povinnost nebo situace, leč v tom-

to okamžiku bylo naopak třeba, abychom se konfliktu vyvarovali a zůstali neobjeveni. Ať již tomu bylo jakkoliv, musely se mé prsty bezděčně pohybovat po drahokamy zdobeném řemení sochy, když jsem si náhle uvědomil, že jeden z kamenů je ve svém lůžku volný. Netvrdím, že to v mém vědomí vyvolalo nějakou reakci, vím jen, že uvolněný klenot zaujal mé nervózní prsty a ty si s ním zcela podvědomě začaly pohrávat.

Hlasy byly velmi blízko, bylo už jen otázkou vteřin, než se setkáme s jejich majiteli. Svaly se mi v očekávání nadcházejícího střetnutí napjaly a já bezděky silně stiskl pohyblivý kámen – a v tom okamžiku se část kamenných zad Velkého Tura naprosto nehlučně zasunula dovnitř a odhalila spoře osvětlené nitro sochy. Dalšího pozvání nebylo zapotřebí, téměř současně jsme vpadli dovnitř. Sotva jsme překročili práh, otočil jsem se a lehce zavřel tajný vchod. Myslím, že během celé té příhody se neozval ani nejslabší zvuk a rovněž my jsme zůstali naprosto tiší a nehybní; sotva jsme se odvažovali dýchat. Uvnitř sochy, která byla celá dutá, sice panovalo šero, ale jak jsme zjistili, ne úplně, poněvadž její nitro bylo přisvětlováno množstvím malých otvorů v její skořepině, jež byla jinak prázdná. Stejnými otvory bylo možno zcela nezkresleně slyšet každý zvuk z místnosti zvenčí.

Sotva za námi zaklapl tajný vchod, ozvaly se hlasy přímo za ním a současně jsme zaslechli zabušení na dveře, kterými jsme do místnosti vstoupili z chodby. „Kdo se domáhá vstupu do Xaxina chrámu?“ zeptal se jeden z mužů v komnatě.

„To jsem já, dwar jeddařiny strážce,“ zaduněl hlas zvenčí. „Hledáme dvojici cizinců, kteří vnikli do paláce, aby zavraždili jeddaru.“

„A prchali tímhle směrem?“

„Myslíš, knězi, že bych je hledal tady, kdyby prchali jinudy?“

„Jak je to dlouho?“

„Sotva dvacet talů,“ odpověděl dwar.

„Pak zde nejsou,“ ujistil jej kněz. „Jsme tady celou zodu^{*)} a během té doby do chrámu nikdo nevstoupil. Rychle prohledejte Xaxino apartmá o patro výš, střechy a hangáry, protože jestli prchali spirálo-

^{*)} Tal je časová jednotka dlouhá asi jako naše vteřina a zoda představuje zhruba dvě a půl hodiny pozemského času.

vou chodbou vzhůru, nemají kam jinam utéci.“

„Takže dobře hlídejte chrám, než se vrátím,“ zvolal kapitán a bylo slyšet, jak on i jeho muži běží dál po spirále vzhůru.

Kněží pomalu obcházel sochu a my vyslechli jejich tichý rozhovor. „Co asi způsobilo ten zvuk, který přivolal naši pozornost?“ uvažoval jeden z nich nahlas.

„Možná se ti uprchlíci pokusili otevřít dveře,“ navrhl druhý.

„Tak tomu jistě bylo, ale dovnitř vstoupit nemohli, jinak bychom je spatřili, kdyby vběhli do svatyně kolem Velkého Tura, protože jsme se oba dívali tím směrem a neodvrátili od sochy oči.“

„Pak tedy nemohou být v chrámu.“

„A kde jinde jsou, to nás nemusí zajímat.“

„Ne – ani kdyby se nakrásně dostali do Xaxina apartmá o patro výš. Chrámem jistě neprošli.“

„Třeba tam nahoru opravdu vnikli!“

„A jsou to atentátníci! Vrazi!“

„No, Phundahlu by se mohly stát i horší věci.“

„Pst! Bohové mají uši.“

„Z kamene.“

„Jenže Xaxiny uši nejsou z kamene a slyší mnoho věcí, které pro ně nebyly určeny.“

„Ta stará dračice!“

„Je to jeddara a nejvyšší kněžka!“

„Ano, ale...“ Hlasy se vzdálily z doslechu na opačný konec svatyně, avšak z hovoru jsem se dozvěděl dost – že kněží se Xaxy bojí a současně ji nenávidí a že sami nechovají právě nejsvatější city ke svému božstvu, což dokazovala poznámka o tom, že bohové mají kamenné uši. A ještě důležitější věci nám prozradili v rozmluvě s dwarem jeddařiny gardy.

Gor Hajus i já jsme teď cítili, že jsme šťastnou náhodou objevili téměř ideální úkryt, protože sami strážci chrámu by byli přísahali, že nejsme a ani nemůžeme být tam, kde jsme. Podařilo se jim dokonale svést pronásledovatele z naší stopy.

Teď poprvé jsme měli čas prohlédnout si náš úkryt. Nitro sochy bylo duté a vysoko, nějakých čtyřicet stop nad našimi hlavami, jsme viděli pronikat světlo očima, nosními dírkami i ústy. Hned pod nimi byl široký kruhový prstenec, který se táhl po vnitřním obvodu sochy někde ve výši krku. Od země vedl k plošině žebřík s pohodlnými

příčkami. Podlahu, na níž jsme stáli, pokrývala vysoká vrstva prachu a naše výjimečná situace přímo vyzývala k prozkoumání případných stop. Výsledek mě skutečně zaskočil, protože naše pátrání odhalilo, že jsme po dlouhém čase, možná po celých letech první, kdo do nitra sochy vstoupil. Celou podlahu totiž pokrýval celistvý, nikde nepřerušovaný nános jemného prachu. Jak jsem se rozhlížel šerem sem a tam, padly mi oči na něco, co leželo schouleno u úpatí žebříku, a když jsem popošel oním směrem, zjistil jsem, že je to lidská kostra. Bližší prohlídka odhalila, že má rozbitou lebku, zlomenou paži a několik přeražených žeber. Kolem leželo, rovněž pokryto prachem, nejskvostnější řemení, jaké jsem během svého pobytu na Barsoomu spatřil. Poloha kostry u paty žebříku, stejně jako proražená lebka a polámaná žebra, poskytovala zcela jasné důkazy o tom, jak k úmrtí došlo. Muž spadl z kruhové římsy, z výšky skoro čtyřiceti stop, hlavou dolů a vzal s sebou, jak se zdálo, na věčnost i tajemství duté sochy Velkého Tura.

Sdělil jsem svůj názor Gor Hajusovi, který zkoumal řemení mrtvého, a on souhlasil s tím, že jinak ten člověk o život přijít nemohl. „Byl to jeden z nejvyšších Turových kněží,“ zašeptal Gor Hajus, „a pravděpodobně i příslušník královské rodiny – možná dokonce jeddak. Je mrtvý už velmi dlouho.“

„Vylezu se podívat tam nahoru,“ řekl jsem. „Vyzkouším žebřík. Jestli to bude bezpečné, vyšplhej za mnou. Myslím, že Turovými ústy se budeme moci rozhlédnout po celém chrámu.“

„Dej pozor,“ varoval mě Gor Hajus. „Žebřík je velmi starý.“

Šplhal jsem opatrně, každou příčku jsem nejprve vyzkoušel, než jsem na ni došlápl, ale zjistil jsem, že letité sorapové dřevo, z něž byl žebřík vyroben, je zdravé a tvrdé jako ocel. Jak se to neštěstí knězi přihodilo, už zůstane navěky tajemstvím, protože žebřík by unesl váhu stovky takových mužů, jako jsem byl já.

Když jsem se ocitl na kruhové římse, vyhlédl jsem Turovými ústy. Pode mnou se rozprostírala rozlehlá místnost, podél jejíchž stěn stály řady dalších, i když menších soch. Byly ještě grotesknější než ty, které jsem viděl v městském chrámu, a jejich ozdoby měly hodnotu, kterou nebyla mysl obyčejného člověka – pozemšťana – s to docenit; drahokamy Barsoomu totiž září nám neznámými paprsky, s tak oslnující nádhrou, že se vzpírají veškerému popisu. Přímo před Velkým Turem byl oltář z palthonu, což je vzácný a překrásný kámen,

krvavě rudý, jež velebná matka Příroda protkala bílými žilkami v obrazcích, které sice nedokáže vytvořit ruka člověka, ale paže řemeslníka je umí vyleštit a dovést nerost k naprosté dokonalosti.

Mezitím se ke mně připojil i Gor Hajus a spolu jsme zkoumali vnitřek svatyně. Dvě delší strany byly lemovány vysokými okny, která dovnitř vpouštěla záplavu světla. Na vzdáleném konci, přímo proti soše Velkého Tura, byly dvoje obrovské dveře, jež uzavíraly hlavní vchod do chrámu, a tam stáli oba kněží, které jsme předtím slyšeli rozmlouvat. Jinak byl svatostánek prázdný. Na malých oltářících před každou menší modlou hořelo kadidlo, avšak jestli nějaké doutnalo i před samotným Velkým Turem, jsme neviděli.

Když jsme uspokojili naši zvědavost, co se týče chrámu, obrátili jsme pozornost zpět k průzkumu obrovské dutiny boží hlavy a byli jsme odměněni objevem dalšího žebříku, který vedl ještě výš, k zadní stěně a odtud na malou plošinu za očima. Tu jsem prozkoumal poměrně rychle a našel tam pohodlné křeslo a před ním několik zvláštních zařízení. Byly tam páky ovládající oči, kterými se dalo pohybovat ze strany na stranu, nahoru i dolů, dle libosti operátora, a byla tam i mluvicí roura vedoucí k ústům. Spustil jsem se znovu na plošinu za ústním otvorem a tam jsem objevil pod jazykem sochy přístroj, jakýsi zesilovač spojený s mluvicí trubicí, která končila nahoře. Nemohl jsem potlačit úsměv nad těmito němými svědky lidské věrolomnosti a pomyslel jsem na onu polámanou věc ležící u úpatí žebříku. Přísahal bych, že Tur byl už mnoho let němý.

Spolu s Gor Hajusem jsme opět vylezli na vyšší plošinu a učinili ještě jeden objev – Turovy oči fungovaly jako skutečné periskopy. Dalo se jimi otáčet a prohlížet prakticky každý kout chrámu v několikanásobném zvětšení. Nic nemohlo uniknout Turovým zrakům, a když se oba kněží dali znovu do hovoru, zjistili jsme, že nic nemohlo uniknout ani božímu sluchu, protože se k nám silně a zřetelně nesl sebemenší zvuk ze svatyně. Jaký skvělý nástroj a pomocník musel být tenhle Velký Tur pro své kněze v dobách, kdy ta vyschlá a zpřelámaná kostra u paty žebříku byla mužem z masa a krve, plným života!

VELKÝ TUR

Zbytek dne se zoufale vlekl. Pozorovali jsme různé kněze, kteří pravidelně přicházeli ve dvojicích a v určitých časových intervalech se v chrámu střídali. Poslouchali jsme jejich rozhovory, většinou obyčejné pomluvy a komentáře ke skandálům u dvora. Občas se hovořilo i o nás, a my jsme se tak dozvěděli, že Hovan Duovi se podařilo nejen uprchnout, ale vzít s sebou i Sag Ora, a ani je, ani Dar Taruse od té chvíle nikdo nezahlédl. Celý dvůr byl zaskočen naším zdánlivě zázračným zmizením. Pátralo po nás téměř tři tisíce lidí, většina sloužících, otroků i vojáků v paláci. Každá část rozlehlé budovy i okolních pozemků byla znovu a znovu prohledávána. Podzemí bylo prozkoumáno podrobněji, než pamatovali nejstarší obyvatelé paláce, a zdálo se, že tam byly objeveny příšerné věci – věci, o nichž se nensnilo ani samotné Xaxe, a kněží si mezi sebou šeptali, že přinejmenším jeden z mocných domů říše padne na základě toho, co bylo nalezeno ve vzdálených prostorách podzemních katakomb.

Když slunce kleslo pod obzor a nastala tma, byl chrám skvěle osvětlen měkkým bílým světlem, které ovšem nemělo pronikavost pozemského umělého osvětlení. Do chrámu proudili kněží a mezi nimi i mnoho mladých dívek, kněžek. Prováděli své obřady před jednotlivými sochami a prozpěvovali při tom nesrozumitelné věty. Postupně se celá svatyně zaplnila věřícími, šlechtici od jeddařina dvora, jejich ženami a sloužícími. Vytvořili dvě řady před sochami menších idolů a ponechali ve středu chrámu širokou uličku od vchodu až ke špičkám nohou Velkého Tura. Všichni stáli obráceni obličejem do ní a čekali. Na co? Jejich zraky byly upřeny k uzavřeným dveřím hlavního vchodu a my s Gor Hajusem cítili, že se i nám oči stále častěji otáčejí oním směrem, v bezdechém očekávání, že se ona obrovská vrata otevrou a za nimi se objeví něco naprosto nevídaného.

Konečně se veřejně skutečně daly do pohybu a začaly se pomalu otvírat – leč jediné, co se za nimi zjevilo, byla velká role koberce ležící napříč vchodu. Dvacet otroků, jejichž celým oblečením bylo pouze skrovné řemení, stálo připraveno u běhounu, a jakmile se vrata otevřela dokořán, rozvinuli jej dovnitř, takže dosahoval až k oltáři u nohou Velkého Tura a pokrýval celou uličku. Byl to hustý, vysoký koberec v bílé, modré a zlaté barvě, bezpochyby nejkrásnější věc v

celém chrámu, kde všechno ostatní bylo křiklavé, směšné, groteskní nebo kýčovitě. Pak se vrata zavřela a znovu jsme čekali. Tentokrát již ne dlouho. Odněkud z dále zazněly trubky, a jak se trubači přibližovali ke svatyni, zvuk pomalu sílil. Poté se dveře opět otevřely a za nimi stála dvojité řady nádherně oblečených šlechticů. Ti pomalu vstoupili do chrámu a za nimi jel skvostný vůz tažený dvěma banthy, zuřivými barsoomskými lvy, které po obou stranách drželi na řetězech otroci. Na voze spočívala přezdobená nosítka a v nich, pohodlně natažená, ležela Xaxa. Když spřežení vjelo do svatyně, začali lidé prozpěvovat monotónní modlitby. Za vozem kráčel rudý válečník, který k němu byl připoután řetězem, a za ním jakési procesí, složené z padesáti mladíků a padesáti dívek.

Gor Hajus mi položil ruku na paži. „Ten vězeň,“ zašeptal mi, „poznáváš ho?“

„Dar Tarus!“ zvolal jsem.

Byl to Dar Tarus, našli jeho úkryt a chytili ho – avšak co se stalo s Hovan Duem? Objevili ho také? Jestli ano, pak ho museli zabít, protože jsem nevěřil, že by měli dost odvahy pokusit se polapit ono strašlivé zvíře živé, a on by se jistě ani živý lapit nedal. Hledal jsem Sag Ora, ale nikde v chrámu jsem jeho tvář neviděl. Ta skutečnost ve mně posílila naději, že Hovan Du je stále ještě na svobodě.

Vůz zastavil před oltářem a Xaxa pokynula vojákům. Zámek, který poutal Dar Tarusův řetěz ke kočáru, byl odemčen a banthové byli ošetřovateli odvedeni na jednu stranu chrámu za menší sochy. Dar Taruse hrubě odvěkli k oltáři, hodili ho na něj a Xaxa vystoupila po několika schodech až k obětišti, kde pozvedla hlavu k Velkému Turovi a s rozpaženými rukama zůstala stát. Jak byla krásná! Jak nádherně měla řemení, které promyšleně zdůrazňovalo onu dokonalou postavu! Ach, Valla Dio! Jak strašné je, že tvá sladká podoba je dosud špiněna tím, že je nucena sloužit odporným potřebám a krutým choutkám zrůdné mysli, která tvé tělo nyní ovládá!

Xaxiny oči spočinuly na tváři Velkého Tura. „Ó, Ture, otče Barsoomu,“ zvolala, „pohleď na tuto oběť, kterou před tebe klademe, ó, Vševidoucí, Vševedoucí, Všemocný, a nechmuť mlčením svou tvář. Již celých sto let odmítáš promluvit ke svým oddaným otrokům a od chvíle, kdy sis vzal Hora Sana, nejvyššího kněze, v oné noci plné tajemství, jsi zapečetil své rty věrným věřícím. Promluv, Velký Ture! Dej nám nějaké znamení, než vnoříme dýku do srdce této oběti, aby-

chom věděli, že náš dar potěší tvé oči. Řekni nám, kam zmizeli ti dva, kteří dnes přišli do paláce, aby se pokusili zavraždit tvou nejvyšší kněžku, a odhal nám osud Sag Ora. Promluv, Velký Ture, než bodnu!“ A zatímco pozvedla tenkou čepel nad srdcem Dar Taruse, upřela pohled Velkému Turovi přímo do očí.

A v tom okamžiku mě jako blesk z čistého nebe osvítila myšlenka. Uchopil jsem páky ovládající Turovy oči a otočil jimi tak, že zornice opsaly kruh, jako by si bůh prohlížel celou místnost, a pak se vrátily ke Xaxe. Účinek byl skutečně magický. Ještě nikdy předtím jsem neviděl sál plný tak užaslých a ochromených lidí. Když boží zraky opět spočinuly na Xaxe, zdálo se, že jeddara zkameněla a její rudá kůže na sebe vzala našedle popelavou barvu. Dýka zůstala strnule viset nad Dar Tarusovým srdcem. Po sto let se oči Velkého Turu nepohnuly. Pak jsem si ke rtům přiložil mluvicí trubku a chrámem zaduněl boží hlas. Mezi lidmi se ozval zděšený vzdech, který zazněl jakoby z jediného velkého hrdla, a téměř současně všichni klesli na kolena a ukrývali tváře do dlaní.

„Pouze mně patří soud!“ zvolal jsem. „Nezabíjej, nechceš-li být sám zabit! Tur sám si vezme svou oběť!“

Pak jsem se odmlčel a rychle přemýšlel, jak nejlépe využít onen skvělý prostředek, který nám tak šťastně padl do rukou. Pomalu a se strachem se skloněné hlavy začaly zvedat a vyděšené oči se upíraly Turovi do tváře. Kul jsem železo, dokud bylo žhavé, a ještě jednou jsem nechal božím zrakům zvolna přeběhnout sem a tam po hrůzou zkřivených obličejích. Mezitím jsem dostal další nápad, o který jsem se okamžitě šeptem podělil s Gor Hajusem. Slyšel jsem, jak se tiše pochechtává, když se začal spouštět po žebříku dolů, aby provedl můj nový plán. Znovu jsem se chopil mluvicí trubice.

„Oběti náleží Turovi,“ zaduněl můj hlas, „a Tur ji zahubí vlastní rukou. Zhasněte světla, a dokud Tur nepřikáže, nikdo necht’ se nepohne, jinak ho stihne okamžitá smrt. Položte se na zem a ukryjte oči v dlaních, neboli až Turův duch projde mezi lidmi, ten, kdo neuposlechne, bude oslepen.“

Všichni znovu padli na podlahu a jeden z kněží spěšně zhasl světla, takže se chrám ocitl v dokonalé temnotě. Gor Hajus prováděl svou část našeho plánu a já se pokoušel zamaskovat slabé zvuky, které při tom tu a tam způsobil. Udržoval jsem tedy dunivým hlasem oheň božského zjevení.

„Xaxa, velekněžka, se ptá, co se stalo se dvěma uprchlíky, kteří ji, jak věří, přišli do paláce zavraždit. Vzal jsem si je já, Tur. Pomsta je Turova! Unesl jsem i Sag Ora. Sestoupil jsem na zem v podobě bílého veleopa, uchvátil Sag Ora a nikdo mě nepoznal, přestože i hlupák by byl uhodl, před čí tváří stojí. Cožpak je možné, aby bílá opice mluvila jazykem lidí, kdyby do ní nevstoupil duch Velkého Tura?“

Myslím, že jsem je přesvědčil, protože tohle byla přesně ta logika, na níž bylo založeno jejich učení – nebo, přesněji řečeno, byl bych je přesvědčil, kdyby už sami přesvědčeni nebyli. Zajímalo by mě, co se asi odehrává v hlavách obou skeptických kněží, kteří se předtím bavili na účet toho, že boží uši jsou z kamene.

Nakonec jsem uslyšel pohyb na žebříku za sebou a vzápětí někdo vystoupil na kruhovou římsu.

„Všechno v pořádku,“ zašeptal mi Gor Hajus. „Dar Tarus je se mnou.“

„Osvětlete chrám!“ přikázal jsem božími ústy. „Pozvedněte hlavy a pohleďte na oltář!“

Zazářila světla a roztřesení lidé se zdvihali na nohy. Všechny oči se obrátily k oltáři a to, co věřící spatřili, je znovu zdrtilo hrůzou. Několik žen vykřiklo a omdlelo. Celá situace ve mně budila silný dojem, že velká část z nich svého boha nebrala příliš vážně, a teď, když stáli tváří v tvář absolutním důkazům jeho zázračné moci, vyvedlo je to dokonale z míry. Tam, kde ještě před chvilkou ležel živý zajatec, očekávající nůž nejvyšší kněžky, nyní spočívala jen zaprášená lidská lebka. Věřte mi, že tomu, kdo neznal vysvětlení, se celá záležitost mohla jevit jako skutečný zázrak, tak rychle vyběhl Gor Hajus z duté sochy s polorozpadlou lebkou dávno mrtvého kněze a vrátil se s živým Dar Tarusem. Zpočátku jsem byl maličko znepokojen obavou, jak zareaguje Dar Tarus, jenž o všem, co se děje, nevěděl víc než ostatní Phundahlci, ale Gor Hajus mu zašeptal do ucha „pro Valla Diu“, takže okamžitě porozuměl a následoval toonolského vraha.

„Velký Tur,“ pokračoval jsem teď sílícím hlasem, „je nespokojen se svým lidem. Už dlouhý čas mu věřící odpírají místo ve svém srdci, i když navenek ho uctívají. Velký Tur se hněvá na velekněžku Xaxu. Jen prostřednictvím Xaxiným může být lid Phundahlu zachráněn před zkázou, poněvadž Velký Tur je rozzloben. Proto opusťte chrám i palác a ponechte zde pouze Xaxu, velekněžku Turovu.

Nechť zůstane zde u oltáře, Tur s ní chce rozmlouvat o samotě.“

Viděl jsem, jak se Xaxa roztrásla strachem.

„Cožpak se jeddara Xaxa, nejvyšší kněžka Turova, bojí stanout před tváří svého pána?“ přiložil jsem si. Brada se jí chvěla tak, že nebyla s to odpovědět. „Poslechněte! Jinak stihne Xaxu i její lid zkáza a smrt!“ To už jsem téměř křičel.

Obrátili se jako stádo a dali se na útěk k východu. Xaxa, které se tak trásla kolena, že téměř nedokázala stát, se potácela za nimi. Všiml si jí jakýsi šlechtic a hrubě ji odstrčil zpět, avšak ona vykřikla a rozběhla se za ním. Shluklo se kolem ní několik jiných dvořanů, odvěkli ji k oltáři a tam ji bezohledně srazili k zemi. Jeden z nich jí při tom vyhrožoval mečem, ale to už jsem zvolal, že jeddare se nesmí stát žádná újma, pakliže všichni nechtějí pocítit Turův hněv. Nechali ji ležet u paty obětiště a ona byla tak zesláblá hrůzou, že se nedokázala zvednout. Netrvalo dlouho a chrám byl prázdný – ovšem ještě předtím jsem zvolal, že všichni musí nejpozději do čtvrt zody vyklidit celý palác, jelikož mé další plány vyžadovaly nejen to, aby nám nikdo nestál v cestě, ale rovněž abychom zůstali neviděni.

Sotva byl poslední z věřících z dohledu, sestoupili jsme všichni tři z hlavy Tura dolů a vyšli tajnými dveřmi v zádech modly do svatyně. Rychle jsem se vrhl k oltáři, vedle nějž klesla Xaxa v mdlobách. Zvedl jsem ji do náručí a rozběhl se ke dveřím za sochou Velkého Tura, k těm, jimiž jsme toho dne s Gor Hajusem vstoupili do chrámu.

V čele krácel Gor Hajus, za ním já s Xaxou přes rameno a nakonec Dar Tarus. Rychle jsme vystupovali vzhůru ke střeše, kde, jak jsem se z rozhovorů kněží dozvěděl, byly umístěny královské hangáry. Kdyby tak s námi ještě byli Hovan Du a Sag Or, byl by pohár mého štěstí vrchovatý, protože zatímco se ještě před několika hodinami zdála zkáza všech našich plánů zcela neodvratná, teď se věci obrátily v dokonalý a téměř jistý úspěch. V podlaží, kde se nalézaly Xaxiny komnaty, jsme se zastavili a nahlédli dovnitř, poněvadž jsem věděl, že za dlouhého nočního letu bude velmi chladno a Valla Diino tělo bylo třeba dostatečně obléci a udržovat v teple, i když její mysl dosud okupoval Xaxin duch. Místnosti byly prázdné a zanedlouho jsme našli to, co jsme hledali. Když jsem na onom půvabném těle upravoval těžkou kožešinu orluka, nabyla jeddara vědomí. Okamžitě poznala jak mě, tak Gor Hajuse, a nakonec i Dar Taruse. Automaticky sáhla k pasu pro svou dýku, ale ta tam samozřejmě nebyla. Když

viděla můj úsměv, zbledla zlostí. Nejdřív ji jistě napadlo, že se stala obětí nějakého podvodu, ovšem pak přece jen začala poněkud pochybovat – nejspíš si připomněla některé z věcí, jež se odehrály v Turově chrámu, a ty nedokázala vysvětlit ani ona, ani žádný jiný smrtelník.

„Kdo jsi?“ zeptala se.

„Jsem Tur,“ odpověděl jsem klidně.

„Jaké se mnou máš úmysly?“

„Chystám se tě odvézt z Phundahlu,“ sdělil jsem jí.

„Ale já nechci odjet. Ty nejsi Tur. Jsi Vad Varo. Začnu volat o pomoc, přivolám strážu a ty tě zabije.“

„V paláci nikdo není,“ připomněl jsem jí. „Cožpak jsem je já, Tur, neposlal pryč?“

„Nepůjdeš s tebou,“ prohlásila rozhodně. „To raději zemřu.“

„Půjdeš se mnou, Xaxo,“ odvětil jsem, a přestože se bránila a vzpírala, vynesli jsme ji z jejího apartmá a poté vzhůru spirálovou chodbou na střechnu, kde, jak jsem doufal, nalezneme hangáry a královské letouny. A skutečně. Když jsme se konečně ocitli na plošině, na čerstvém nočním vzduchu Barsoomu, spatřili jsme před sebou kýžené hangáry, avšak spolu s nimi i něco jiného – skupinu phundahlských vojáků z jeddařiny gardy, k jejichž sluchu se příkazy Velkého Tura očividně nedonesly. Při pohledu na ně se dala Xaxa s velkou úlevou do křiku.

„Ke mně! K jeddaře!“ vykřikla. „Zabijte vrahy a osvobod'te mě!“

Byli tři a my byli také tři, ale oni byli ozbrojeni a my měli jen štíhlou Xaxinu dýku, kterou držel v ruce Gor Hajus. Jak se zdálo, naše vítězství se znovu obrátilo v porážku, byl to však Gor Hajus, kdo vojáky zastavil. Chytil Xaxu a přitiskl jí hrot dýky na srdce. „Stůjte,“ zvolal, „nebo bodnu!“

Válečníci zaváhali a Xaxa, ochromená strachem, zmlkla. Tak jsme na okamžik všichni zkameněli, když vtom jsem na okraji střechy za Phundahlci spatřil jakýsi pohyb. Co je to? Ve slabém světle jsem viděl, jak se nad kraj plošiny zvedá něco, co se podobalo lidské hlavě, ale přitom to lidská hlava nebyla. Vzápětí se ze tmy vynořila silueta obrovského těla a já pochopil – byl to Hovan Du, bílý veleop.

„Řekni jim,“ vykřikl jsem na Xaxu hlasitě, aby mě zaslechl i Hovan Du „že jsem Tur, neboť hled', znovu přicházím v těle velké bílé opice!“ a ukázal jsem na Hovan Dua. „Nechci ty statečné vojáky

zabít. Ať odloží zbraně a odejdou v pokoji.“

Muži se otočili, a když uviděli, že za nimi stojí bílý veleop, jako by se tam zhmotnil z čírého vzduchu, byli očividně otřeseni.

„Kdo je to, jeddaro?“ zeptal se jeden z nich.

„Je to Tur,“ odpověděla slabým hlasem, „ale vysvobod'te mě z jeho zajetí! Vysvobod'te mě!“

„Odhod'te zbraně i řemení a prchejte,“ nařídil jsem, „nebo vás Tur zničí. Cožpak jste neslyšeli všechny ostatní opouštět na Turův příkaz palác? Jak myslíte, že bychom se s jeddarou dostali až sem, kdybychom neměli sílu samotného Tura – když byl palác plný jejích bojovníků? Běžte, dokud ještě můžete odejít bez úhony.“

Jeden z mužů si rozepnul řemení, i se zbraněmi je odhodil na střechu a rozběhl se k ústí spirálové chodby. Jeho dva druhové ho po krátkém váhání následovali. Hovan Du přešel k nám.

„Skvělá práce, Vad Varo,“ zavrčel, „i když nemám nejmenší tušení, co se tady děje.“

„To ti vysvětlíme později,“ řekl jsem mu, „ale teď si musíme najít co nejrychlejší loď a vydat se na cestu. Kde je Sag Or? Žije?“

„Pevně jsem ho svázal a ukryl na bezpečném místě v jedné z nejvyšších věží paláce,“ odpověděl veleop. „Až budeme na palubě letounu, bude snadné ho tam vyzvednout.“

Xaxa nás sledovala pohledem plným nenávisti. „Ty nejsi Tur!“ vykřikla nakonec. „Ta opice tě prozradila!“

„Ale teď už je příliš pozdě, abys toho mohla jakkoliv využít, jeddaro,“ ujistil jsem ji. „Stejně jako už nikdy nepřesvědčíš lidi, kteří byli dnes v chrámu, že nejsem Tur. A ani ty si nemůžeš být jistá, zda jím opravdu nejsem. Cesty Tura, všemocného a vševědoucího, jsou mimo chápání smrtelného člověka. Takže pro tebe, jeddaro, jsem Tur a brzy zjistíš, že co se týče mých tužeb a přání, jsem skutečně všemocný.“

Myslím, že byla stále ještě napůl ochromená strachem a pochybnostmi, když jsme našli vhodný člun a odváděli ji na palubu. Pak jsme zamířili před k mohutné věži, v níž Hovan Du ukryl Sag Ora.

„Jsem rád, že se zase uvidím,“ zasmál se Dar Tarus.

„A budeš znovu sám sebou, Dar Tarusi,“ sliboval jsem mu, „jen co dorazíme na Ras Thavasův ostrov.“

„Kdyby se to podařilo, možná bych se ještě sešel se svou milovanou Kara Vasou,“ povzdychl si. „Pak by míra mé vděčnosti k tobě

přetekla, Vad Varo.“

„Kde bychom ji mohli najít?“ otázal jsem se.

„Bohužel, to nevím. Xaxini agenti mě sebrali, právě když jsem poní začal pátrat. Dovedli mě do paláce její rodiny, kde jsem zjistil, že její otec byl zavražděn a jeho majetek zabaven. Co se stalo s Kara Vasou, buď nevěděli, nebo mi tajili, ale zdržovali mě tam hned pod tou, hned onou záminkou, dokud se neobjevil oddíl jeddařiných gardistů a nezatkli mě.“

„Budeme se muset zeptat Sag Ora,“ řekl jsem.

Zanedlouho jsme zastavili u jednoho z oken věže, kterou Hovan Du označil, a on a Dar Tarus přeskočili z korábu na parapet a zmizeli uvnitř. Teď už jsme byli všichni ozbrojeni, protože jsme si rozdělili zbraně oněch tří vojáků z hangáru. Pod nohama jsme měli dobrý letoun, a nyní, když se naše malá společnost opět sešla a doplnili ji navíc ještě Xaxa a Sag Or, kterého mí přátelé právě nakládali na palubu, cítili jsme se opravdu skvěle.

Během několika minut se naše loď vydala znovu na cestu a zamířila přídi k východu. Zeptal jsem se Sag Ora, jestli neví, co se stalo s Kara Vasou, ale ten mě kyselým tónem ujistil, že o tom nemá nejmenší ponětí.

„Zamysli se znovu, Sag Ore,“ poradil jsem mu, „a přemýšlej dobře, protože na tvé odpovědi možná závisí tvůj život.“

„Copak já mám ještě nějakou naději zůstat naživu?“ ušklíbl se opovržlivě a vrhl nepřátelský pohled na Dar Taruse.

„Možná větší, než si myslíš,“ odvětil jsem. „Tvůj život držím ve své dlani, a jestli mi dobře posloužíš, bude tvůj, i když v původním těle, ne v tom, jež náleží Dar Tarusovi.“

„Nemáte v úmyslu mě zabít?“

„Ani tebe, ani Xaxu,“ odpověděl jsem. „Xaxa bude žít dál ve svém těle, stejně jako ty ve svém.“

„Nechci žít ve svém starém těle,“ odsekla mi jeddara.

Dar Tarus stál mlčky a díval se na Sag Ora – zíral na své bývalé tělo, jako kdyby byl nehmotným duchem – což byla ta nejpitoresknější situace, s jakou jsem se kdy setkal.

„Řekni mi, Sag Ore,“ oslovil jej potom, „co se stalo s Kara Vasou. Až získám zpět vlastní tělo a ty se vrátíš do svého, nebudu k tobě chovat žádnou nenávist – pokud jsi ovšem neublížil Kara Vase a povíš mi, kde bych ji měl hledat.“

„Nemohu ti to říci, protože to nevím. Nic se jí nestalo, ale den po tom, co jsi byl zajat, zmizela z Phundahlu. Jsme si jisti, že jí k útěku dopomohl její otec, avšak od toho jsme se již nemohli nic dozvědět. Byl zavražděn,“ muž vrhl koutkem oka pohled na Xaxu, „a od té doby jsme o ní neslyšeli. Jeden otrok nám o něco později tvrdil, že Kara Vasa, provázená několika vojáky svého otce, uprchla na lodi do Helia, aby se tam svěřila do ochrany Vládce Barsoomu, ale je-li to pravda, nemohu potvrdit. To je vše, co vím. Já, Sag Or, jsem domluvil!“

Bylo tudíž zbytečné pátrat v Phundahlu a hledat Dar Tarusovu Kara Vasu, a tak jsme pokračovali v letu na východ, k Thavasově věži.

ZPĚT K RAS THAVASOVI

Celou noc se naše loď hnala pod rychle se střídajícími měsíci Barsoomu a já byl ve společnosti tak podivné, že podobnou bych na své rodné planetě těžko hledal. Dva muži, z nichž každý sídlil v těle toho druhého, stará a zlá královna, jejíž tělesná schránka náležela mladé ženě, kterou miloval další člen společnosti, obrovská bílá *opice*, ovládaná polovinou lidského mozku – a onu bláznivou skupinu jsem doplňoval já, tvor z jiného světa, a Gor Hajus, proslulý vrah z Toonolu.

Nedokázal jsem téměř odtrhnout oči od Xaxina půvabného těla a tváře a je dobře, že tomu tak bylo, poněvadž jsem ji přistihl při pokusu vrhnout se přes zábradlí do hlubiny, tak odporné jí bylo pomyšlení, že bude znovu žít ve svém starém a ošklivém těle. Po této příhodě jsem ji pevně spoutal a přivázal k palubě, přestože mě nesmírně bolelo vidět ty půvabné ruce a nohy stažené řemeny.

Dar Tarus byl takřka stejně fascinován pozorováním svého těla, které už neviděl mnoho let.

„Při mém prvním předkovi,“ vykřikl v jedné chvíli, „tedy řeknu vám, že jsem nebyl ani pyšný, ani marnivý, ale musím se přiznat, že jen díky tomu, že jsem netušil, jak dobře vypadám. Vyhlížel jsem skvěle, což teď mohu říci, protože to není sebechvála, když mluvím o Sag Orovi,“ poznamenal a sám se svému žertu spokojeně zasmál.

Pravdou ovšem je, že Dar Tarusova tvář i postava byly skutečně velmi mužné a souměrné, i když v očích se mu tu a tam objevil oceľový záblesk a linie čelisti dávala tušit válečnický původ. Nebylo divu, že si Sag Or vybral tělo tohoto mladého bojovníka, neboť to jeho, v němž teď žil Dar Tarus, bylo poznamenáno zhýralým životem a nadcházejícím stářím. Právě tak se nikdo nemohl divit, že se Dar Tarus chtěl vrátit do své původní schránky.

Těsně před svítáním jsme přistáli na jednom z nespočtých malých ostrovů, kterými jsou doslova posety velké Toonolské močály, a když jsme loď pečlivě upevnili mezi kmeny mohutných stromů, pod jejich rozložitě koruny, sestoupili jsme z paluby k odpočinku na zem, kde jsme se po pás nořili do překrásné šťavnaté trávy, a byli tak dobře maskováni před možnými pronásledovateli. Hovan Du našel v nejbližším okolí dostatek ovoce a ořechů, které opičí polovina mozku

vyhodnotila jako lidem neškodné, a instinkt ho dovedl k blízkému prameni, plnému bublající chladné a chutné vody. My čtyři jsme byli velmi vyhládlí a vyčerpaní, takže jsme potravu i nápoj obzvláště přivítali, ale ani Xaxa a Sag Or neodmítli. Když jsme se najedli a spoutali bezpečně své vězně, tři z nás ulehli na palubu člunu, abychom se vyspali, a čtvrtý hlídal. Strídali jsme se po několika hodinách a prospali tak prakticky celý den, a ledva se setmělo, byli jsme občerstvení a odpočinutí, připraveni vyrazit na další cestu.

Udělalí jsme velkou odbočku na jih, abychom se vyhnuli Toonolu, a zhruba dvě hodiny před úsvitem jsme v dálce zahlédli Ras Thavasovu věž. Myslím, že jsme byli všichni vzrušeni na nejvyšší míru, protože na palubě našeho letounu nebyl nikdo, jehož život by nebyl rozhodujícím způsobem ovlivněn úspěchem či neúspěchem našeho dobrodružství. Jako první opatření jsme svázali Xaxe i Sag Orovi ruce za zády a oběma vsunuli do úst roubík, aby nemohli křikem prozradit naši přítomnost.

Cluros již před hodnou chvílí zapadl a Thuria se rychle skláněla k obzoru, když jsme vypnuli motory a potmě, beze světla, dopluli na nějaké dvě tři míle jižně od věže a netrpělivě čekali, až Thuria zmizí a ponechá nebesa temnotám a svět nám. Na severozápadě plála světla Toonolu a proti nim se černě rýsovaly budovy Ras Thavasovy velké laboratoře, ale věž sama byla temná, bez jediného světélka.

Náhle se bližší měsíc prudce spustil pod obzor a kolem nás se rozprostřela tma. Dar Tarus zapnul pohonné agregáty, ony úžasně tiché barsoomské motory, a my se začali pomalu přibližovat, držíce se těsně při zemi, k Ras Thavasovu ostrovu – jediný zvuk, který se ozýval, byl tichý bzukot vrtule, jenž nebyl slyšet dál než na sto stop, tak pomalu se otáčela. Jakmile jsme se přiblížili ke břehu, zastavili jsme za skupinou obrovských stromů a Hovan Du, který přešel na před, ze sebe vyrazil několik neartikulovaných výkřiků. Poté jsme delší dobu stáli a mlčky vyčkávali. Hustý porost na okraji ostrova začal šustit a něco se tam pohybovalo. Hovan Du znovu vydal ten podivný, pochmurný řev a tentokrát se z hustých stínů ozvala odpověď. Náš druh promluvil řečí velkých opů a neviditelná stvoření mu odpovídala.

Opové se dohadovali celých pět minut a my jsme podle různých hlasů, které se postupně ozývaly, poznali, že se k hovoru přidávají další a další opice z pobřeží. Nakonec se Hovan Du obrátil zpět ke mně.

„Všechno je zařízeno,“ řekl. „Dovolí nám ukrýt loď pod těmi stromy a nechají nás projít tam i zpět, až to budeme potřebovat. Nikdo nám neublíží. Jediné, co chtějí, je, abychom při odchodu nechali otevřenou bránu, která vede na vnitřní nádvoří.“

„Pochopili, že zatímco tam s námi půjde bílý veleop, zpět se s námi místo něj bude vracet člověk?“ ujišťoval jsem se.

„Ano, ale slíbili, že nám neublíží.“

„Proč chtějí, abychom nechali otevřenou bránu?“

„Na tvém místě bych se příliš nevyptával, Vad Varo,“ odvětil Hovan Du. „Mělo by ti stačit, že ti velcí opové umožní přenést Valla Diin mozek zpět do jejího těla a pak z tohoto strašného místa uprchnout.“

„To mi skutečně stačí,“ přikývl jsem. „Kdy můžeme přistát?“

„Okamžitě. Pomohou nám odtáhnout loď pod stromy a připevnit ji.“

„Uvědom si, že nejdříve musíme překonat hradební stěnu vnitřního nádvoří,“ poznamenal jsem.

„Ano, to je pravda – zapomněl jsem, že z téhle strany nedokážeme bránu otevřít.“

Znovu se obrátil k opům, z nichž jsme zatím nezahlédli ani jediného. Pak nám řekl, že je vše domluveno a že on s Dar Tarusem nás dopraví za hradby a pak se s lodí vrátí zpět.

Znovu jsme začali stoupat, vznesli se pomalu nad mohutnou zeď a tiše klesli na nádvoří za ní. Noc byla neobvykle temná, mraky už dříve zčásti zastřely Thurii, a když měsíc zapadl, hvězdy se pod jejich závojem ztratily docela. Nikdo nás nemohl zahlédnout na vzdálenost větší než padesát stop a letoun se navíc pohyboval téměř nehlučně. Opatrně jsme spustili vězně přes zábradlí a Gor Hajus a já jsme zůstali s nimi, zatímco Dar Tarus s Hovan Duem znovu vystoupili do vzduchu a zamířili s člunem do smlouveného úkrytu. Okamžitě jsem přešel k bráně, odstranil závory a čekal. Neslyšel jsem nic. Napadlo mě, že jsem nikdy v životě nezažil tak dokonalé ticho. Z obrovského bloku budov za mnou se neozýval jediný zvuk, a co bylo ještě podivnější, žádný hluk nepřicházel ani z černé stěny džungle přede mnou. Jen velmi nezřetelně jsem vedle sebe viděl obrysy Gor Hajuse, Xaxy a Sag Ora – nebýt toho, byl bych si připadal zcela opuštěný v nekonečné a němé temnotě vesmíru.

Zdálo se mi, že jsem tam stál celou věčnost, než jsem zaslechl ti-

ché zaškrábání na vnější stranu těžkých vrat. Otevřel jsem je a Dar Tarus s Hovan Duem tiše vešli dovnitř, zatímco já bránu zase zavřel a zajistil. Nikdo nepromluvil. Vše bylo tak dokonale naplánováno, že nebylo třeba slov. My s Dar Tarusem jsme vykročili v čele našeho hloučku, Gor Hajus a Hovan Du následovali vzadu a hlídali vězně. Mířili jsme přímo ke vchodu do věže, našli spirálovou chodbu a začali sestupovat do podzemí. Zdálo se, že nám štěstí neobyčejně přeje. Nikoho jsme nepotkali, podzemní místnost, již jsme hledali, jsme našli téměř okamžitě, a jakmile jsem zajistil dveře, aby nás nikdo nemohl vyrušit (což byla moje první starost), rozběhl jsem se k místu, kde jsem ukryl Valla Diu – za tělo mohutného válečníka v nejtmavším koutě sklepení. Než jsem vytáhl mužovy ostatky z police, srdce se ve mně skoro zastavilo. Po celou dobu jsem se totiž obával, že Ras Thavas, který věděl, jak se o Valla Diu zajímám, a jistě uhodl důvod mého útěku, dal prohledat každou místnost od střechy po nejhlubší sklepení a prozkoumat každé tělo – a že ji nakonec našel a zničil. Ukázalo se však, že všechny mé obavy byly liché, protože vzadu v polici, přesně na místě, kam jsem je ukryl, leželo Xaxino tělo – stará a vráscitá schránka, v níž se ukrýval mozek mé milované. Jemně jsem je zvedl a přenesl na jeden z ersitových stolů. Xaxa, která tady stála spoutaná a s roubíkem v ústech, přihlížela očima plnými nenávisti a těžko říci, zda si s větším odporem měřila mě, nebo to strašlivé tělo, do něhož se měl zanedlouho její mozek vrátit.

Když jsem ji vyzvedl na druhou desku, pokusila se vykroutit z mého sevření a vrhnout se na podlahu, leč já ji držel pevně a brzy byla bezpečně připoutána na své místo. O chvílku později už byla v bezvědomí a já se pustil do zpětné výměny. Gor Hajus, Sag Or a Hovan Du byli velmi pozornými diváky, ovšem pro Dar Taruse to nebylo nic nového, protože sám nějakou dobu pracoval v laboratořích a podobných operací viděl bezpočet. Ted' tu stál, připraven poskytnout mi v případě nutnosti potřebnou pomoc. Nebudu vás nudit popisem transplantace a jejího průběhu – opakoval jsem jen to, co jsem dělal tolikrát právě proto, abych se připravil na tenhle okamžik.

Konečně bylo po všem a srdce se mi rozbušilo, když jsem začal měnit balzamovací elixír ve Valla Diině těle za její vlastní krev a viděl, jak se jí pomalu zbarvují tváře, jak se začíná zvedat a klesat ta nádherně klenutá hrud', a zaslechl tichý dech. Pak se jí zachvěla víčka a ona mi upřela pohled přímo do očí.

„Co se stalo, Vad Varo?“ zeptala se. „Bylo to něco zlého, že jsi mě probudil tak brzy, nebo jsem snad vůbec neusnula?“

Poté však spustila zrak z mé tváře a přeletěla pohledem řadu mých druhů. „Co to znamená? Co je to za lidi?“ otázala se.

Zvedl jsem ji něžně do náručí a ukázal na Xaxino tělo, které leželo jako mrtvé na vedlejší ersitové desce. Zornice se jí rozšířily. „Podařilo se?“ vykřikla. Přitiskla si dlaně na obličej, osahala si nos, bradu, uši i hladkou půvabnou linii krku, ale stále ještě nedokázala uvěřit. Požádala mě o zrcátko. Vytáhl jsem jedno z váčku, který měla u pasu Xaxa, a podal jí ho. Dlouho se do něj dívala, a pak se jí po tváři začaly řinout slzy. Ovinula mi půvabné paže kolem krku a přitáhla mou tvář ke své. „Můj vládče,“ zašeptala – a to bylo všechno. To však stačilo. Pro tahle dvě slova jsem riskoval život a vzdoroval neznámým nebezpečím, a za takovou odměnu bych svůj život kdykoliv nasadil znovu a rád.

Než jsem dokončil operace Dar Taruse a Hovan Dua, uběhl celý den a nastala další noc. Xaxu, Sag Ora a bílého veleopa jsem nechal spát pod vlivem Ras Thavasova zázračného anestetika. Neměl jsem v úmyslu oživit velkého opa, ale ty dva zbylé jsem chtěl dopravit zpět do Phundahlu, přestože Dar Tarus, který teď vypadal ve svém těle a opásán ozdobným řemením Sag Ora úžasně, mě žádal, abych jim znovu nedával možnost dále škodit už tak strádajícím Phundahlcům. „Jenže já jim dal své slovo,“ upozornil jsem ho.

„Pak musí být vráceni,“ přikývl.

„I když co udělám potom, to už je jiná otázka,“ podotkl jsem, protože mě najednou napadl doslova fantastický plán.

Nevysvětloval jsem Dar Tarusovi, co mi vytanulo na mysli, nebyl na to ani čas, protože v té chvíli se někdo pokusil otevřít dveře. Zaslouchali jsme hlasy a po chvíli se znovu někdo pokoušel dveře otevřít, tentokrát násilím. Doufal jsem, že ten, kdo je za nimi – ať je to kdokoliv – zanechá svých pokusů a odejde. Čekali jsme mlčky, co bude dál. Veřeje byly velmi pevné a ti, kdož se je snažili vyrazit silou, si museli rychle uvědomit marnost takového počínání, protože rány záhy ustaly a hlasy za dveřmi utichly, jako by jejich majitelé odešli. „Musíme zmizet, než se vrátí,“ rozhodl jsem.

Svázal jsem Xaxe a Sag Orovi ruce za zády, ucpal jim ústa roubkem a pak je rychle oživil. Nikdy jsem neviděl dvojici méně vděčných lidí. Kdyby pohledy dokázaly zabíjet, byl bych spolehlivě mr-

tev a nechut', s jakou se dívali jeden na druhého, měli jasně napsanou v očích.

Opatrně, velice tiše a s taseným mečem v ruce jsem dveře odjistil a otevřel. Hned za mými zády stáli se zbraněmi v rukou Dar Tarus, Gor Hajus a Hovan Du, a když se veřeje nehlučně odsunuly, zjistili jsme, že nedaleko v chodbě stojí dvě postavy a pozorují nás. Byli to Ras Thavasovi otroci a jedním z nich byl Yamdor, chirurgův osobní sluha. Jakmile nás spatřil, vyrazil ze sebe výkřik poznání, a než jsem stačil vyklouznout z komnaty a zabránit jim v tom, oba muži se otočili na patách a dali se na útěk chodbou tak rychle, jak jen jim to nohy dovolily.

Nesměli jsme ztrácet čas – všechno jsme teď museli podřídit rychlosti. Bez ohledu na opatrnost nebo hluk, který způsobíme, jsme spěchali podzemím ke spirálové chodbě ve věži, a když jsme vyběhli na vnitřní nádvoří, byla zase noc, stejně jako ve chvíli, kdy jsme sem předešlého dne přiletěli, avšak vzdálenější měsíc stál na obloze, na níž jinak nebylo ani mráčku. Následkem toho nás okamžitě odhalil strážný, který zapískal na poplach a vzápětí se nám rozběhl vstříc.

Co dělá na Ras Thavasově dvoře stráž? Nedokázal jsem to pochopit. A co jsou zač tamti? V patách hlídkujícímu bojovníkovi totiž běželo napříč nádvořím nejméně dvacet ozbrojených mužů.

„Toonolci!“ vykřikl Gor Hajus. „To jsou válečníci Vobis Kana, jeddaka Toonolu!“

Vyřítili jsme se k bráně, jako kdyby nám šlo o život, což byla koneckonců pravda. Kdyby se nám tak podařilo doběhnout k ní jako první! Bohužel nás zdržovali naši zajatci, kteří se v okamžiku, kdy jsme byli objeveni, začali vzpírat, takže jsme se s vojáky srazili přesně před vraty. Dar Tarus, Gor Hajus, Hovan Du a já jsme postavili Valla Diu a naše vězně za sebe a pustili se do boje s dvaceti toonolskými válečníky, tedy proti přesile pět ku jedné. Dávali jsme však do bitvy celé srdce, a to nám možná poskytlo jistou výhodu, i když jsem si jist, že sám Gor Hajus vydal za deset mužů, tak děsivý účinek mělo jeho jméno na toonolské vojáky.

„Gor Hajus!“ vykřikl muž, který ho poznal první.

„Ano, je to Gor Hajus,“ odpověděl zabiják z Toonolu. „Připravte se na setkání se svými předky!“ Vrhł se na ně jako smršť, já se bil po jeho pravici a Dar Tarus po levici.

Byl to skvělý boj, ale nakonec by pro nás jistě dopadl špatně, pro-

tože přesila byla příliš velká, kdybych si nevzpomněl na bránu a velké opy čekající za ní. Pomalu jsem se k ní přesunul a podařilo se mi ji otevřít. Za ní, přilákáno zřejmě hlukem zevnitř, stálo alespoň dvánáct obrovských zvířat. Zavolal jsem na Gor Hajuse a ostatní, aby se postavili ke zdi po obou stranách vrat, a když opové vběhli dovnitř, ukázal jsem na toonolské vojáky.

Myslím, že veleopové přesně nerozeznávali, kdo jsou jejich spojenci a kdo nepřátelé, ale Toonolci na ně okamžitě zaútočili, zatímco my jsme stáli bokem a hroty mečů opírali o zem. Tak jsme chvíli čekali, a jakmile se bílé opice vrhly na toonolské bojovníky, vyklouzli jsme do temné noci za branou, zamířili k džungli a ke své lodi. Za zády jsme slyšeli vrčení a řev obrovských zvířat, výkřiky a kletby mužů. Ani poté, co jsme vystoupili na palubu našeho letounu a zvedli se od země, hluk na nádvoří nezeslábl, spíše naopak.

Jakmile bylo jisté, že jsme bezpečně unikli z Ras Thavasova ostrova, vytáhl jsem Xaxe a Sag Orovi roubíky a řeknu vám jen, že jsem toho okamžitě začal litovat, protože ještě nikdy v životě jsem nebyl cílem tolika a tak sprostých nadávek, jaké se řinuly ze svrasklých jeddařiných úst, a teprve když jsem se jí znovu chystal ucpat ústa, slíbila, že přestane.

Ted' už byly mé plány celkem jasné a zahrnovaly především návrat do Phundahlu, poněvadž jsem se nemohl vydat s Valla Diou do Duhoru bez zásob a paliva. Ty jsem ovšem nemohl získat jinde než v Phundahlu, jelikož jsem stále ještě držel klíč, který mi otevře přístup ke všem bohatstvím města, zatímco celý Toonol byl ve zbrani a připravený nás nikoli pouze chytit, ale zabít, a to kvůli Vobis Kanovu strachu z Gor Hajuse.

Proto jsme mířili do Phundahlu, ačkoliv i tam jsme se vraceli stejně tajně, jako jsme odtamtud odletěli, protože bylo potřeba, abychom se dostali nepozorovaně do jeddařina paláce.

Přes den jsme si znovu odpočinuli na témže ostrově, který nám poskytl útočiště při letu sem, a za soumraku jsme se vznesli k poslední části cesty do Phundahlu. Pokud nás někdo pronásledoval, nezjistili jsme to. Jenže tento fakt se dal vysvětlit i obrovskou rozlohou močálů a skutečností, že jsme nabrali kurs hodně na jih a celou dobu se drželi nízko při zemi.

Když jsme se přiblížili k Phundahlu, přikázal jsem, aby byli Xaxa a Sag Or znovu svázáni a umlčeni, a hlavy jsme jim obalili lehkou

látkou, aby je nikdo nepoznal. Pak jsme se pustili nad městem k paláci a doufali, že nebudeme odhaleni, ačkoliv jsme byli připraveni i pro případ, že by k tomu došlo.

Naštěstí jsme se dostali k hangárům na střeše nepozorovaně a já do té doby každému vysvětlil, jakou roli bude v mém plánu hrát. Zatímco jsme pomalu dosedali na přistávací plochu, Dar Tarus, Hovan Du a Valla Dia rychle spoutali Gor Hajuse i mě a omotali nám hlavy látkou, protože dole na střeše jsme zahlédli postavy vojáků. Kdyby byla střecha nehlídaná, nebylo by tohle opatření nutné.

Když letoun klesl níže, zvolal na nás jeden z vojáků: „Jaká loď?“

„Královská loď jeddary z Phundahlu,“ odpověděl Dar Tarus, „jez se vrací s Xaxou a Sag Orem na palubě.“

Válečníci si chvíli šeptali mezi sebou, zatímco jsme se k nim přibližovali, a musím přiznat, že jsem byl poněkud nervózní, zda se naše lest vydaří. Dovolili nám však přistát bez jediného slova protestů, a když spatřili Valla Dia, která sestoupila z paluby, přičemž dokonale zahrála královský majestát, zasalutovali jí podle barsoomského zvyku.

„Odneste vězně do mých komnat!“ přikázala gardistům, načež byly za pomoci Hovan Dua a Dar Taruse čtyři svázané postavy, s hlavami obalenými látkou, odvečeny spirálovou chodbou do apartmá Xaxy, jeddary Phundahlu. Tady se poplašení otroci snažili vykonat co nejrychleji a nejpečlivěji všechny královniny rozkazy. Zpráva o tom, že se jeddara vrátila, musela proletět palácem doslova rychlostí světla, protože téměř vzápětí se začali objevovat a byli ohlašováni nejružnějšími hodnostáři, leč Valla Dia dala vyhlásit, že zatím nikoho nepřijme. Pak propustila své otroky a na můj návrh prohledal Dar Tarus všechny komnaty s úkolem najít bezpečný úkryt pro mě, Gor Hajuse a oba vězně. Takovou skryš brzy našel v malé předsínce, přímo vedle hlavního salónu královských komnat. Toonolskému vrchovi a mně naši druhové sňali pouta a společně jsme odnesli Xaxu a Sag Ora dovnitř.

Vstup byl uzavřen těžkými dveřmi, zvenčí dokonale zamaskovanými závěsy. Požádal jsem Hovan Dua, který byl stejně jako my ostatní oblečen v phundahlském řemení, aby se postavil na stráž před dveře a nevpustil dovnitř nikoho s výjimkou členů naší malé společnosti. My s Gor Hajusem jsme se postavili za závěs, v němž jsme vyřízli malé otvory, abychom viděli, co se děje ve velké místnosti.

Měl jsem pochopitelně velký strach o Valla Diinu bezpečnost, neboť teď měla nějakou chvíli vystupovat jako Xaxa, o níž jsem věděl, že je svým lidem stejně obávaná jako nenáviděna. Nebylo by tudíž nic divného, kdyby se na ni někdo pokusil s vražednými úmysly zaútočit.

Valla Dia svolala otroky a přikázala jim, aby vpustili čekající dvořany a šlechtice. Dveře se otevřely a dovnitř se nahrnulo více než tucet lidí současně. Zdálo se, že jsou nervózní, a mně bylo okamžitě jasné, že si připomínají příhodu v chrámu, kde opustili svou jeddaru, a nejen to, dokonce ji hrubě hodili k oltáři u Turových nohou. Valla Dia je však záhy uklidnila.

„Zavolala jsem vás,“ začala, „abyste vyslechli slovo Turovo. Tur znovu promluví ke svému lidu. Tři dny a tři noci jsem strávila s Turem. Jeho hněv, mířící proti Phundahlu, je hrozný. Přikázal mi, abych po večerním jídle shromáždila všechny vyšší šlechtice, všechny kněze, velitele a dwary palácové stráže a tolik nižších dvořanů, kolik se jich jen vejde do chrámu. Pak lid Phundahlu vyslechne slova a zákony Turovy a ti, kteří uposlechnou, budou žít, a ti, kteří se hodlají vzepřít, zahynou. Běda tomu, kdo, byv povolán, nebude dnes večer ve svatyni! Já, Xaxa, jeddara Phundahlu, jsem promluvila! A teď běžte!“

Šli a zdálo se mi, že dost rádi. Pak si Valla Dia zavolala odwara gardy, který by měl v našem světě hodnost generála, a přikázala mu vyčistit celý palác tak, aby od patra, v němž se nalézá chrám, až k hangárům na střeše nebyl jediný člověk, voják ani sloužící. To mělo být hotovo hodinu před večerním jídlem a od té chvíle měli jeho muži hlídat všechny chodby, aby do svatyně nikdo nevstoupil dříve než hodinu před setkáním – ani do podlaží nad chrámem – s výjimkou osob, které nyní přebývaly v Xaxině apartmá. Vstup do svých komnat pak zakázala pod trestem smrti každému. Její pokyny byly stručné a jasné, odwar je snadno pochopil a myslím, že se poněkud chvěl, tak velký byl strach dvořanů z jeddary Xaxy. Vzápětí odešel, otroci byli propuštěni a my zůstali sami.

JOHN CARTER

Půl hodiny před večerním jídlem jsme snesli Xaxu a Sag Ora spirálovou chodbou a uložili je do sochy Velkého Tura. Spolu s Gor Hajusem jsme zaujali místa na horní plošině, za očima modly, zatímco Valla Dia, Dar Tarus a Hovan Du zůstali v královském apartmá. Naše plány byly jasné. Mezi dvířky v zádech Velkého Tura a letounem čekajícím nahoře na střeše nebyl jediný člověk pro případ, že by se v našem bláznivém plánu něco nepředvídaně zvrtilo.

Minuty se vlekly a pomalu se šelilo. Náš čas se blížil. Slyšeli jsme, jak se dveře do chrámu otvírají, a za nimi jsme spatřili dlouhou, dokonale osvětlenou chodbu. Byla prázdná s výjimkou dvou kněží, kteří nervózně postávali na prahu. Nakonec jeden z nich sebral odvahu k tomu, aby vstoupil a rozsvítil. Teď již postupovali trochu odvážněji, a když došli k oltáři Velkého Tura, poklekli a udeřili čely o zem. Jakmile vstali a zvedli pohled k tváři sochy, neodolal jsem pokušení. Chopil jsem se pák a obří bulvy přeběhly po interiéru svatyně, až nakonec spočinuly na obou knězech. Nemluvil jsem a myslím, že ono naprosté ticho v přítomnosti živoucího boha na ně udělalo mnohem větší dojem než jakákoliv slova. Kněží málem omdleli. Klesli na podlahu, třásli se, sténali a drmolili modlitby k Turovi, v nichž jej žádali, aby se nad nimi smíloval, a nevstali, dokud se neobjevili první věřící.

Pak už se chrám rychle plnil a já viděl, že slova Turova se mezi lidmi okamžité roznesla. Přicházeli tak jako tolikrát předtím, avšak tentokrát jich bylo víc a řadili se po obou stranách střední uličky. Tam vyčkávali a dělili pohledy mezi vchod a tvář svého boha. Když jsem si myslel, že je čas, aby byla odehrána další část představení, nechal jsem Turovy oči přeběhnout po shromáždění, abych přítomné patřičně naladil na to, co mělo následovat. Všichni reagovali stejně jako předtím kněží, padali na dlažbu, sténali a vyraželi ze sebe pokorné modlitby. Na podlaze zůstali, dokud zvuk trubek neoznámil příchod jeddary. Teprve pak se začali nejistě zvedat na nohy. Velká vrata se tiše otevřela a objevil se koberec a za ním otroci, kteří ho měli rozvinout. Ledva koberec dorazil až k oltáři, trubky zazněly hlasitěji a vzápětí se objevilo čelo královského průvodu. Stalo se tak na můj popud, aby se zvýšil celkový účinek a efekt napětí byl mno-

hem větší, než kdyby se průvod objevil hned za otevřenými dveřmi chrámu. Můj plán umožňoval divákům prohlédnout si v klidu královské procesí, jak přicházelo dlouhou chodbou, a výsledek byl skvělý. Nejprve krácel dvojitý zástup šlechticů, za nimi jel vůz tažený dvěma banthy a na něm spočívala na lehátku Valla Dia. Za kočárem šel Dar Tarus – všichni v chrámu však byli přesvědčeni, že se dívají na svou jeddaru Xaxu a jejího favorita Sag Ora. Následoval Hovan Du a za ním padesát mladíků a padesát dívek.

Vůz zastavil před oltářem, Valla Dia vystoupila, poklekla před sochou, a jakmile to překrásné stvoření natáhlo ruku k Velkému Turovi a pohlédlo mu do tváře, hlasy, které odříkávaly modlitby za Xaxu, utichly.

„Jsme připraveni, pane!“ zvolala. „Promluv! Očekáváme slovo Velkého Tura!“

Mezi klečícími lidmi se ozval hromadný povzdech, který končil jakýmsi zavzlyknutím. Pomyslel jsem si, že už jsou dostatečně připraveni a že by teď všechno mělo jít jako po drátkách. Přiložil jsem ke rtům mluvící trubici.

„Jsem Tur!“ zahřmělo chrámem a lidé se roztrásli. „Přišel jsem, abych soudil phundahlský lid. Podle toho, jak přijmete má slova, budete buď šťastně žít, nebo zemřete. Hříchy všeho lidu mohou být vykoupeny dvěma z vás, kteří se před mými zraky nejvíce provinili.“ Nechal jsem Turovy oči přeběhnout po shromáždění a pak jsem je spustil tak, aby se upíraly na Valla Diu. „Xaxo, jsi připravena pykat za své hříchy a hříchy svého lidu?“

Valla Dia sklonila svou překrásnou hlavu. „Tvá vůle je mým zákonem, pane!“ odpověděla.

„A ty, Sag Ore,“ pokračoval jsem, „jsi druhý, kdo hřešil. Jsi připraven platit?“

„Jak Tur rozhodne,“ odvětil Dar Tarus.

„Pak je má vůle taková,“ duněl můj hlas chrámem. „Xaxe a Sag Orovi bude vrácena jejich původní podoba a ukradená těla, která nyní nosí, budou navrácena právoplatným majitelům. Ten, jehož podobu si přivlastnil Sag Or, nechť se stane jeddakem Phundahlu a nejvyšším knězem Turovým, a ta, jejíž tělo odcizila Xaxa, nechť je s poctami vrácena do své rodné země. Domluvil jsem. Každý, kdo by se chtěl protivit mým slovům, nechť hovoří ihned, ale pak již navěky mlčí.“

Neozval se jediný protest. Byl jsem si už předtím dost jistý, že se nikdo protestovat neodváží. Pochybuji, že kdy jaký bůh shlížel na pokornější a oddanější stádo oveček. Během mé řeči sestoupil Gor Hajus do základny sochy a rozvázal Xaxu a Sag Ora.

„Uhaste světla!“ poručil jsem. Roztřesení kněží vykonali můj rozkaz.

Když světla zhasla, stáli Valla Dia a Dar Tarus bok po boku před oltářem. V příští minutě si museli jak oni, tak Gor Hajus skutečně pospíšet, protože jakmile jsem zaslechl tiché zahvízdnutí uvnitř sochy, předem dohodnuté znamení, že je vše hotovo, vydal jsem příkaz, aby byla světla znovu rozžata. Na místě Valla Die a Dar Taruse teď stáli Xaxa a Sag Or, zatímco první dva zmizeli. Náhlá dramatická proměna obou postav měla na lidi v chrámu tak omračující účinek, že se to dá jen velmi těžko popsat. Xaxa ani Sag Or nebyli spoutáni a hlavy měli odkryté, nebylo na nich nic, z čeho by se dalo vytušit, že sem byli dopraveni násilím – nebyl tady ani nikdo, kdo by je sem mohl násilím dopravit. Iluze byla dokonalá – byl to důkaz všemohoucnosti, která ochromovala logický úsudek. Ale já ještě neskončil.

„Slyšeli jste, jak se Xaxa vzdala trůnu,“ řekl jsem, „a slyšeli jste, jak Sag Or souhlasil s tím, že se podrobí boží vůli.“

„Nevzdala jsem se svého trůnu!“ vykřikla Xaxa. „To všechno je jenom...“

„Ticho!“ zahřměl můj hlas chrámem. „Připravte se uvítat nového jeddaka, Dar, Taruse z Phundahlu!“ Obrátil jsem pohled ke vchodu do svatyně a oči sochy jej následovaly. Mohutné dveře se znovu otevřely a v nich stál Dar Tarus, oblečený v dokonalém a nesmírně skvostném řemení Hora Sana, dávno mrtvého jeddaka a nejvyššího Turova kněze, jehož kosti jsme o ně před slabou hodinkou připravili. Jak se Dar Tarusovi podařilo převléci se tak rychle, dodnes nechápu, avšak dokázal to a výsledný efekt byl kolosální. Když vznešeným krokem kráčel uličkou ve středu chrámu, po modrobílém, zlatem protkaném koberci, vypadal každým coulem jako jeddak.

Xaxa zrudla vztekem. „Je to podvodník!“ vykřikla. „Zajměte ho! Zabijte ho!“ a rozběhla se Dar Tarusovi vstříc, jako by ho chtěla usmrtit vlastníma rukama.

„Odved'te ji,“ přikázal Dar Tarus tichým hlasem a po jeho slovech padla Xaxa s pěnou u úst na zem. Zachroptěla, zalapala po dechu a

zůstala nehybně ležet – bezcitná stará žena podlehla záchvatu mrtvice. První, kdo si zřejmě uvědomil, že je mrtvá, byl Sag Or a došlo mu, že už tady neexistuje nikdo, kdo by jej ochránil před veškerou nenávistí, která je vždy namířena proti osobě vladařova oblíbence. Chvilku se zoufale rozhlížel kolem a pak se vrhl Dar Tarusovi k nohám.

„Slíbil jsi, že mi poskytneš ochranu!“ vykřikl.

„Nikdo ti neublíží,“ odvětil Dar Tarus. „Běž svou cestou a žij v míru.“ Pak obrátil oči ke tváři Turovy sochy. „Jaká je tvá vůle, pane?“ zvolal. „Dar Tarus, tvůj sluha, očekává tvé rozkazy.“

Ponechal jsem dramatickou odmlku a pak jsem odpověděl. „Nechť kněží Turovi, nižší šlechtici a vybraná část jeddakovy gardy vyjdou do ulic a rozšíří slovo Turovo mezi lid, aby všichni věděli, že se Tur na Phundahl opět usmívá a že má Phundahl znovu jeddaka, který stojí vysoko v přízni Turově. Vyšší šlechta ať navštíví Xaxiny komnaty a vzdá čest Valla Dii, v jejímž dokonalém těle jim jeddara nějaký čas vládla, a příslušní dvořané necht' okamžitě podniknou všechny přípravy k tomu, aby se Valla Dia mohla vrátit zpět do Duhoru, své vlasti. V Xaxině apartmá také naleznete další dva, kteří věrně sloužili Turovi, a k těm ať se všichni Phundahlci chovají s pohostinností a přátelstvím – jsou to Gor Hajus z Toonolu a Vad Varo z Jasoomu. Běžte! Poslední kněz necht' zatemní chrám. Já, Tur, jsem promluvil.“

Valla Dia po své výměně zamířila přímo do apartmá bývalé jeddary, a jen co se ve svatyni rozhostila tma, já s Gor Hajusem jsme ji následovali. Nemohla tudíž čekat na výsledek naší lsti, a když jsem ji ujistil, že vše proběhlo bez překážek, slzy radosti jí vytryskly do očí.

„Podařilo se ti nemožné, můj vládče,“ zašeptala, „a já už v duchu vidím pahorky Duhoru a věže svého rodného města. Ach, Vad Varo, ani ve snu bych nevěřila, že mi život znovu nabídne tolik štěstí. Dlužím ti život, a mnohem víc než jen život.“

Byli jsme přerušeni příchodem Dar Taruse, se kterým se dostavil i Hovan Du a hlouček vyšších šlechticů. Ti druzí se k nám chovali laskavě, ačkoliv bylo očividné, že si nedokáží vysvětlit, jakým způsobem jsme mohli posloužit jejich bohu, a myslím, že se to ani jeden z nich nikdy nedozvěděl. Byli skutečně rádi, že se zbavili Xaxy, a i když netušili, proč Tur pozvedl na trůn právě bývalého válečníka jeddařiny gardy, byli spokojeni, pokud to od nich odvrátí hněv jejich

boha, který pro ně byl teď, po zázracích, jež se odehrály v chrámu, božstvem velmi skutečným a strašným. Skutečnost, že Dar Tarus pocházel ze vznešené rodiny, je uchránila rozpaků a zahanbení a já si všiml, že se k němu chovají s velkou úctou. Byl jsem si jistý, že se k němu tak budou chovat i nadále, poněvadž byl současně nejvyšším knězem a bude to on, jenž způsobí, že Velký Tur v chrámu bude po stovce let nadále hovořit. Hovan Du a Gor Hajus se totiž rozhodli vstoupit k Dar Tarusovi do služby, takže soše nikdy nebude chybět mozek, který ovládá oči a uši, ani jazyk, jenž jí umožní promluvit. Byl jsem si jistý, že vláda Dar Taruse, jeddaka Phundahlu, má před sebou velké vyhlídky.

Při schůzce, která se odehrála v Xaxiných komnatách, bylo rozhodnuto, že si Valla Dia dva dny odpočine v Phundahlu, zatímco se bude připravovat malá flotila, která ji dopraví do Duhoru. Dar Tarus jí dal k dispozici Xaxino apartmá a poskytl jí otroky z různých měst, aby se o ni starali. Všichni měli být poté osvobozeni a odvezeni s Valla Diou do její rodné končiny.

Téměř už svítalo, když jsme ulehli na hedvábí a kožešiny, a když jsme se probudili, stálo již slunce vysoko. Gor Hajus a já jsme posnídali s Valla Diou, před jejímiž dveřmi jsme se tu noc uložili ke spánku, abychom ji ani na okamžik nenechali bez ochrany, pokud to nebylo nezbytné. Sotva jsme stačili dokončit jídlo, objevil se Dar Tarusův posel, který nás všechny zval do audienční síně. Tam jsme našli některé nejvyšší úředníky dvora shromážděné kolem trůnu, na němž seděl Dar Tarus, jenž vypadal jako skutečný vladař. Laskavě nás přivítal, povstal a sestoupil z pódia do sálu, aby uvítal Valla Diu a doprovodil ji k jednomu z křesel, která dal postavit vedle trůnu pro ni a pro mě.

„Je tady někdo,“ obrátil se ke mně, „kdo v noci přiletěl do Phundahlu a teď žádá audienci u jeddaka – někdo, o kom si myslím, že by ses s ním rád znovu setkal,“ a pokynul jednomu ze svých pobočníků, aby vpustil žadatele. Když se dveře na protilehlém konci sálu otevřely, stál v nich Ras Thavas. Nepoznal ani mě, ani Valla Diu, dokonce ani Gor Hajuse, dokud nedošel ke stupňům vedoucím k trůnu, a ledva se tak stalo, zatvářil se nechápavě a vrhl rychlý pohled na Dar Taruse.

„Ras Thavas z Thavasovy věže, Toonol,“ ohlásil důstojník.

„Co žádá Ras Thavas od jeddaka Phundahlu?“ zeptal se Dar Ta-

rus.

„Žádal jsem o audienci u Xaxy,“ odpověděl Ras Thavas, „neboť jsem se o smrti tvé předchůdkyně dozvěděl až dnes ráno. Vidím však na jejím trůně Sag Ora a vedle něj tu, o níž jsem si myslel, že je Xaxa, přestože mi řekli, že Xaxa je mrtva. Zřím dalšího muže, který byl mým asistentem v Thavasově věži, a ještě jednoho, jenž je vrahem z Toonolu, a jsem zmaten, jeddaku, protože nevím, jsem-li mezi přáteli, nebo nepřáteli.“

„Mluv tak, jako by na trůně Phundahlu stále seděla Xaxa,“ pravil Dar Tarus. „Ačkoliv jsem Dar Tarus, na němž jsi se provinil, a ne Sag Or, nemáš se na phundahlském dvoře čeho obávat.“

„Pak dovol, abych ti oznámil, že když Vobis Kan, jeddak Toonolu, zjistil, že Gor Hajus uprchl z mého ostrova, prohlásil, že jsem ho osvobodil, aby mohl zavraždit jeho, jeddaka. Poslal vojsko, které obsadilo mé laboratoře, a byl by mě uvěznil, kdybych nebyl včas varován a neuprchl. Přišel jsem požádat Xaxu, aby vyslala válečníky, kteří by vyhnali toonolské vojáky z mého ostrova a vrátili mi laboratoře, kde bych mohl pokračovat ve svých vědeckých výzkumech.“

Dar Tarus se obrátil ke mně. „Vad Varo, ty jsi ze všech lidí nejlépe obeznámen s tím, na čem Ras Thavas pracuje, i s jeho experimenty. Myslíš, že by bylo správné vrátit mu ostrov a umožnit mu práci v laboratořích?“

„Jen za podmínky, že věnuje své nesmírné znalosti, zkušenosti a sílu ducha zmírňování lidské bolesti a lidského strádání,“ odpověděl jsem, „a nebude své skvělé schopnosti dále dávat do služeb špatnosti, lakoty a hříchu.“ Můj výrok vedl k diskusi, která trvala celé čtyři hodiny a jejímž výsledkem byla dohoda nesmírného významu. Ras Thavas souhlasil se vším, co jsem požadoval, a Dar Tarus jmenoval Gor Hajuse velitelem armády, která se měla vypravit do Toonolu.

Tyhle věci, přestože byly středobodem zájmu všech, jichž se přímo týkaly, už neměly celkem nic společného s mými dalšími příhodami na Barsoomu, protože já se jich neúčastnil. Dalšího dne jsem totiž nastoupil s Valla Diou na palubu letounu a za doprovodu phundahlské flotily vyrazil směrem k Duhoru. Dar Tarus nás provázel část cesty. Vzdušná eskadra se zastavila na hranicích Toonolských močálů, rozloučili jsme se, a právě když se Dar Tarus chystal přestoupit na palubu své lodi, vracející se do Phundahlu, ozval se z jednoho korábu výkřik a brzy se rozšířila zpráva, že hlídky zahlédly na jihozápadě

velkou flotilu. Netrvalo dlouho a přibližující se letouny byly vidět pouhým okem. Nebylo pochyb o tom, že míří k Phundahlu.

Dar Tarus se na mě v tom okamžiku obrátil s tím, že i když toho nesmírně lituje, nevidí jinou možnost než se okamžitě vrátit se všemi loděmi do hlavního města. Kdyby se totiž ukázalo, že se jedná o nepřátelskou flotilu, nemohl by postrádat jediné plavidlo ani jediného muže. Já ani Valla Dia jsme pochopitelně nic nenamítali, a proto se všechny vzducholodi obrátily a spěchaly zpět k hlavnímu městu tak rychle, jak to motory pomalých phundahlských korábů dovolily.

Cizí flotila nás zpozorovala zhruba ve stejné chvíli jako my ji; okamžitě změnila kurs a pustila se za námi. Jak se blížila, seřadily se její letouny do jediné dlouhé linie a očividně se připravovaly nás obklíčit. Stál jsem po Dar Tarusově boku, když se nám konečně podařilo rozeznat vlajky neznámých lodí. Zjistili jsme, že patří Heliu.

„Signalizujte jim dotaz, zda přicházejí v míru,“ nařídil Dar Tarus.

„Chceme jednat s Xaxou, jeddarou Phundahlu,“ zněla odpověď. „Bude na ní, aby rozhodla, zda mezi našimi zeměmi zavládne mír či válka.“

„Sdělte jim, že Xaxa je mrtva a já, Dar Tarus, jeddak Phundahlu, buď přijmu velitele helijské flotily na palubě své lodi v míru, nebo se s ním utkám všemi svými zbraněmi v boji. Já, Dar Tarus, jsem promluvil!“

Na stožár na přídi největší helijské lodi vyletěla vlajka příměří, a sotva jí Dar Tarus odpověděl stejně, začal se koráb přibližovat, až jsme mohli rozeznat bojovníky na jeho palubě. Pomalu a majestátně se obrovský letoun přiblížil k naší menší lodi, a když se obě plavidla spojila, přestoupila na naši palubu skupina důstojníků. Byl to skvělý výkvět opravdových mužů a v jejich čele byl jeden, kterého jsem okamžitě poznal, i když jsem ho nikdy předtím neviděl. Díval jsem se, jak zvolna kráčí po palubě k nám, a myslím, že byl jednou z nejúžasnějších postav, jaké jsem kdy spatřil – John Carter, princ Helia, Vládce Barsoomu.

„Dar Tarusi,“ pravil, „John Carter tě zdraví v míru, i když bych řekl, že by tomu bylo jinak, kdyby Xaxa stále ještě vládla.“

„Přiletěli jste snad s úmyslem vyhlásit Xaxe válku?“ zeptal se Dar Tarus.

„Přiletěli jsme napravit bezpráví,“ odvětil Vládce Barsoomu. „Avšak podle toho, co jsme o Xaxe slyšeli, by se nám to zřejmě po-

dařilo jen prostřednictvím síly.“

„A jakého bezpráví se Phundahl dopustil na Heliu?“ dotazoval se Dar Tarus.

„Ono zlo bylo spácháno na jednom z vašich občanů – dokonce i na tobě osobně.“

„Nerozumím,“ odpověděl Dar Tarus.

„Na palubě mé lodi je někdo, kdo by ti toho mohl hodně vysvětlit, Dar Tarusi,“ pravil John Carter s úsměvem. Obrátil se a šeptem promluvil s jedním ze svých pobočníků, který zasalutoval a vrátil se na palubu helijské lodi. „Přesvědčíš se o tom sám, Dar Tarusi.“ Pak se jeho oči najednou zúžily. „Doufám, že skutečně mluvím s Dar Tarusem, bývalým válečníkem jeddařiny gardy, který byl na její pokyn údajně zavražděn?“

„Ano, to mluvíš,“ přikývl Dar Tarus.

„Musím si být jist,“ poznamenal Vládce.

„O tom není pochyb, Johne Cartere,“ ozval jsem se anglicky. Zornice se mu rozšířily, a když jeho pohled padl na mě a všiml si světlejšího odstínu mé kůže, na níž už barvivo poněkud vybledlo, postoupil kupředu a napřáhl ke mně ruku.

„Krajan?“ zeptal se.

„Ano, Američan.“

„Víte, že mě to téměř překvapilo?“ řekl. „Ale proč vlastně? I já jsem překonal tu vzdálenost – proč by nemohl někdo jiný? A vám se to podařilo! Musíte se se mnou vrátit do Helia a všechno mi vyprávět.“

Náš další rozhovor byl přerušen návratem pobočníka, který s sebou vedl mladou ženu. Při pohledu na ni Dar Tarus radostně vykřikl a rozběhl se k ní, a mně nemusel nikdo vysvětlovat, že je to Kara Vasa.

K mému vyprávění zbývá dodat už jen málo, co by vás nenudilo – snad tolik, že mě s Valla Diou do Duhoru odvezl sám John Carter, ovšem to bylo až poté, co jsme v Phundahlu oslavili svatbu Dar Taruse s Kara Vasou. Možná bych vám mohl ještě popsat, jaké překvapení mě očekávalo v Duhoru, kde jsem se poprvé dozvěděl, že Valla Diiným otcem není nikdo jiný než Kor San, jeddak Duhoru, a nastínit pocty a bohatství, kterými mě zahrnul při mém sňatku s Valla Diou.

John Carter se naší svatby zúčastnil a spolu jsme na Barsoomu zavedli starý americký zvyk, že mi šel za svědka. Trval na tom, že po

svatbě musí následovat líbánky, a vzal nás s sebou do Helia, kde píšu tyhle řádky.

Ještě teď mi připadá jako sen, že mohu vyhlédnout z okna a dívat se na šarlatovou a žlutou věž helijského dvojměstí, že jsem se setkal a denně se setkávám s Carthorisem, Thuvíí z Ptarthu, Tarou z Helia, Gahanem z Gatholu a onou skvostnou ženou, Dejah Thoris, princeznou z Marsu. Je nesmírně půvabná, avšak já znám ještě krásnější bytost – je to Valla Dia, princezna duhorská – paní Paxtonová.

Edice
JOHN CARTER, PÁN MARSU
Svazek VI.

Edgar Rice Burroughs

ŠÍLENÝ VĚDEC NA MARSU

Z anglickému originálu The Master Mind of Mars
přeložil Jan Kantůrek

Ilustrace Zdeněk Netopil

Obálka s použitím ilustrace Zdeňka Netopila,
vazba a grafická úprava Pavel Štefan

Vydalo nakladatelství Ladislav Horáček – Paseka
v Praze a Litomyšli roku 1998

jako svou 273. publikaci

Vydání první

Redaktoři Nad'a Svobodová a Ivan Beránek

Technická redaktorka Jana Marešová

Sazba a reprodukce studio Boom, Praha

Vytiskl PB Tisk, Příbram

ISBN 80-7185-185-X